

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA SOCIALNO DELO

SILVA VALENČAK

**SOCIALNO DELO S STARIMI LJUDMI
V OBČINI KOZJE**

MAGISTRSKA NALOGA

Ljubljana, 2018

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA SOCIALNO DELO

SILVA VALENČAK

**SOCIALNO DELO S STARIMI LJUDMI
V OBČINI KOZJE**

MAGISTRSKA NALOGA

Mentorica: doc. dr. Bojana Mesec

Ljubljana, 2018

PODATKI O MAGISTRSKI NALOGI

Ime in priimek: Silva Valenčak

Naslov naloge: Socialno delo s starimi ljudmi v občini Kozje

Kraj: Ljubljana

Leto: 2018

Število strani: 98

Število virov: 42

Število grafov: 0

Število tabel: 12

Število prilog: 6

Število slik: 0

Mentor: doc. dr. Bojana Mesec

ZAHVALA

Najprej bi se rada zahvalila vsem, ki so mi kakorkoli pomagali pri nastajanju moje magistrske naloge; hvala za vse koristne nasvete in pomoč. Največja zahvala gre predvsem ljudem, ki so me bili pripravljeni sprejeti v svoje domove in so z iskrenimi odgovori pripomogli k boljši kakovosti moje magistrske naloge. Prav tako bi se rada zahvalila vsem sodelujočim na skupnih sestankih: gospe županji, družinski zdravnici, vodji patronažne službe, direktorici in strokovni delavki centra za socialno delo, predsedniku društva upokojencev, predsednici Rdečega križa in koncesionarki pomoči na domu. Posebno zahvalo namenjam socialnim oskrbovalkam in njihovi vodji, društvu upokojencev ter patronažni službi za pomoč pri vzpostavljanju stikov z uporabniki.

Za vso pomoč, nasvete, strokovno usmerjanje, čas, podporo in koristne nasvete pri nastajanju magistrske naloge bi se rada zahvalila svoji mentorici doc. dr. Bojani Mesec.

Na koncu bi se rada zahvalila tudi svojim domačim in prijateljem za vso podporo v času študija in pisanja magistrske naloge. Predvsem pa bi se rada zahvalila prijateljici Nataliji za moralno podporo in tehnično pomoč pri oblikovanju magistrske naloge. Vsem še enkrat iskrena hvala.

POVZETEK

Ker se prebivalstvo v Sloveniji vse hitreje stara, sem v nalogi skušala prikazati življenje starih ljudi v občini Kozje, ki ob pomoči različnih institucij in oblik pomoči ter storitev živijo v domačem okolju. V prvem delu sem opisala pomen socialnega dela s starimi ljudmi, vlogo socialne/ga delavke/ca in metode socialnega dela pri delu s starimi ljudmi. Prav tako sem predstavila želje in potrebe, ki jih imajo posamezniki, in socialno varstvene storitve, ki jih lahko uveljavljajo na podlagi veljavne zakonodaje. Ker se mi zdi pomembno, kako stari ljudje živijo doma, sem pozornost namenila tudi dolgotrajni oskrbi in temu, kako je za stare ljudi poskrbljeno v občini Kozje.

S pomočjo kvalitativne raziskave sem ugotovila, da je potrebno še marsikaj narediti, da bodo stari ljudje v občini lažje in bolj kakovostno preživljali starost v domačem okolju. Posamezniki so s svojim življenjem zadovoljni, kljub temu pa izražajo potrebo predvsem po višjih osebnih dohodkih in boljši ureditev javnih ali kako drugače organiziranih prevozov. Prav tako si ne želijo domske oskrbe ali namestitve v druge institucije. Država bo tako nujno morala nekaj storiti na področju dolgotrajne oskrbe in s sodelovanjem institucij, društev in vseh ostalih delujočih na tem področju v lokalni skupnosti poskrbeti za dostojnejše življenje starih ljudi.

Deskriptorji: socialno delo s starimi ljudmi, vloga socialne/ga delavke/ca, koncepti socialnega dela, socialno varstvene storitve, potrebe in želje, formalna in neformalna pomoč, dolgotrajna oskrba, stari ljudje v občini Kozje.

TITLE: Social work with older people in Kozje municipality

SUMMARY

Population in Slovenia is getting older faster and faster. Therefore, I tried to show the life of elderly in Kozje municipality living at home with the help of different institutions and different ways of help. The importance of social work with seniors, the role of a social worker and the methods of social work with older adults are described in the first part. Wishes and needs of individuals and social security service offered by valid legislation are also presented. I think it is important to know, how older people live at home. Thus I focused my research on long-term care and how older people are being taken care of in Kozje municipality.

Through qualitative research, I discovered that there is a lot to be done to enable older adults to spend their time more quality in their home surroundings. Individuals are satisfied with their lives, but they expressed the need for higher personal income and better public transport service or any other organised way of transport. They do not want to be transferred into seniors' home or any other institutions. Our country will have to find some solutions for long-term care and try to enable a better life for older people in our local society with the collaboration of institutions, societies and all the others working in the field of social care.

DESCRIPTORS: social work with older people, the role of a social worker, the concept of social work, social security service, needs and wishes, formal and informal help, long-term care, older people in Kozje municipality

PREDGOVOR

Osnova za izbiro teme magistrske naloge je bilo raziskovanje življenja, potreb in želja starih ljudi v občini Kozje pri predmetu Individualno projektno delo in praktikum. Tako v okviru študija, kot tudi na delovnem mestu in v zasebnem življenju se veliko srečujem s starimi ljudmi. Ob pregledovanju literature, predvsem raziskav, diplom in magistrskih nalog, sem zasledila, da so te narejene za večja mesta v Sloveniji, zato sem se odločila, da svoje raziskovalno gradivo uporabim pri pisanju magistrske naloge.

Nalogo sestavljata dva dela, in sicer teoretični in raziskovalni del. V prvem delu sem opisala pomen socialnega dela s starimi ljudmi, vlogo socialnega delavca in metode dela v socialnem delu. Prav tako sem vključila socialno varstvene storitve, neformalne in formalne oblike pomoči ter želje in potrebe starih ljudi. Glede na aktualno dogajanje pa nisem mogla mimo dolgotrajne oskrbe in starih ljudi v občini Kozje. Posamezniki se srečujejo s pomanjkanjem finančnih sredstev in osamljenostjo, saj večinoma živijo sami in nimajo možnosti javnega ali organiziranega prevoza. Poleg storitev in oblik pomoči, ki so jim na voljo, največji vir pomoči še vedno predstavljajo družinski člani, prijatelji in znanci. Z raziskavo sem želela ugotoviti predvsem, kako stari ljudje v občini preživljajo svojo starost doma, kakšne vrste pomoči koristijo in kdo jim pomaga pri vsakodnevnih opravilih. Zanimale so me tudi izkušnje z zdravstveno in socialno službo ter društvi, ki delujejo na območju občine. Pomembne informacije, ki sem jih hotela dobiti, so bile tudi želje in potrebe posameznikov – ali si želijo oziroma razmišljajo o domski oskrbi ter kakšno je njihovo mnenje o tem, kako država in lokalna skupnost poskrbita za stare ljudi v občini.

Rezultate sem pridobila s pomočjo odprtih intervjujev, ki sem jih opravila s starimi ljudmi v občini Kozje.

KAZALO VSEBINE

1	TEORETIČNI UVOD	1
1.1	SOCIALNO DELO S STARIMI LJUDMI	1
1.1.1	Vloga socialnega delavca	4
1.2	KONCEPTI SOCIALNEGA DELA PRI DELU S STARIMI LJUDMI.....	5
1.3	SOCIALNO VARSTVENE STORITVE.....	8
1.4	POTREBE IN ŽELJE STARIH LJUDI	12
1.4.1	Denar	12
1.4.2	Zdravje.....	13
1.4.3	Samostojnost – neodvisnost	13
1.4.4	Družabnost.....	13
1.5	FORMALNA IN NEFORMALNA POMOČ STARIM LJUDEM	15
1.5.1	Formalna pomoč	15
1.5.1.1	Socialni servis	15
1.5.1.2	Socialna oskrba na domu	16
1.5.2	Neformalna pomoč	17
1.6	DOLGOTRAJNA OSKRBA STARIH LJUDI.....	18
1.7	STARI LJUDJE V OBČINI KOZJE	21
2	PROBLEM.....	26
3	METODOLOGIJA	28
3.1	VRSTA RAZISKAVE IN SPREJEMLJIVKE	28
3.2	MERSKI INSTRUMENT IN VIRI PODATKOV	28
3.3	POPULACIJA IN VZORČENJE.....	29
3.4	ZBIRANJE PODATKOV.....	29
3.5	OBDELAVA IN ANALIZA PODATKOV	29
4	REZULTATI	31
4.1	IZHODIŠČNO BESEDILO Z IZBOROM RELEVANTNIH DELOV BESEDILA	31
4.2	IZPIS RELEVANTNIH DELOV BESEDILA IN KODIRANJE	31
4.3	ZDRUŽEVANJE SORODNIH POJMOV	43
5	POSKUSNA TEORIJA	48
6	RAZPRAVA	50
7	SKLEPI.....	54
8	PREDLOGI.....	56
9	LITERATURA IN VIRI.....	57
10	POVZETEK	61
11	PRILOGE.....	62

11.1	DOPIS ZA SESTANEK NA OBČINI	62
11.2	DOPIS ZA UPORABNIKE	62
11.3	OKVIRNI VPRAŠALNIK ZA UPORABNIKE.....	63
11.4	ZAPIS UVODNEGA SESTANKA	63
11.5	ZAPIS EVALVACIJSKEGA SESTANKA.....	66
11.6	IZHODIŠČNO BESEDILO Z IZBOROM RELEVANTNIH DELOV BESEDILA	68

KAZALO TABEL

Tabela 1: Koda: S kom živi	31
Tabela 2: Koda: Potek dneva.....	31
Tabela 3: Koda: Vsakodnevna pomoč.....	34
Tabela 4: Koda: Izkušnje z zdravstveno in socialno službo, društvu.....	35
Tabela 5: Koda: Informacije o pomoči.....	37
Tabela 6: Koda: Čakanje na željeno pomoč	37
Tabela 7: Koda: Predstavitev drugih oblik pomoči	38
Tabela 8: Koda: Vzrok nekorisčenja pomoči	39
Tabela 9: Koda: Zadovoljstvo s koriščenjo pomočjo	39
Tabela 10: Koda: Potrebe za lažje življenje v domačem okolju.....	40
Tabela 11: Koda: Domska oskrba	41
Tabela 12: Koda: Mnenje glede pomoči lokalne skupnosti in države.....	42

1 TEORETIČNI UVOD

1.1 SOCIALNO DELO S STARIMI LJUDMI

»Socialno delo opredeljujemo kot stroko, ki si prizadeva za dobrobit vseh ljudi tako, da pomaga posameznikom, družini, organizacijam in skupnostim pri doseganju življenjsko pomembnih ciljev. Profesija se posebej zavzema za razvoj ekonomske in socialne pravičnosti (Suppes in Wells, 1996: 7 po Milošević Arnold, 2003: 1). Mali (2008) opisuje socialno delo s starimi ljudmi kot specifično področje dela, ki ga tako tuji kot tudi naši avtorji socialnega dela zelo pogosto povezujejo z gerontologijo.

Ker se prebivalstvo v Sloveniji stara, je vloga socialnega dela vedno bolj pomembna in zahtevna. Stari ljudje zaradi napredka tehnologije in njene nedostopnosti velikokrat ostanejo brez pomembnih informacij, ki bi jim pomagale pri reševanju njihovih vsakdanjih težav, pridobivanju pravic, informacij in storitev, ki jih potrebujejo in jim po zakonu pripadajo. Tako kot vsi ostali si tudi oni želijo in predvsem zaslužijo dostojno življenje in kakovostno starost. Zato je socialno delo ključnega pomena pri reševanju težav in ohranjanju čim bolj samostojnega življenja starih ljudi v domačem okolju.

Uporabniki si želijo s pomočjo stroke socialnega dela zagotoviti določene pravice in potrebe, pri uresničevanju katerih jim lahko pomaga stroka socialnega dela. Potrebno je zagotoviti, da bodo skupaj s strokovno delavko ali delavcem prišli do ustrezne zaposlitve, stanovanja, pripomočkov in seveda ne nazadnje sredstev, s pomočjo katerih si bodo lahko določene potrebe zagotovili. S tem bodo dobili večji vpliv in nadzor nad lastnim življenjem ter pridobili na samozavesti in večji samostojnosti. Tako se bodo izboljšali odnosi v družini in lokalni skupnosti.

Socialne delavke in delavci se pri delu s starimi ljudmi srečujejo z najrazličnejšimi situacijami, pri katerih posamezniki potrebujejo strokovno pomoč in podporo. Pogosto je prisotna osamljenost, še posebej pri tistih, ki živijo sami, zdravstvene težave, ki so pogosto povezane s starostjo, poškodbami in nezdravim načinom življenja v preteklosti. Eden izmed dejavnikov je tudi pomanjkanje finančnih sredstev in s tem manjše možnosti za aktivno vključenost posameznika v družbo. Vsi ti dejavniki pri starejših ljudeh vplivajo na

pojav stresa, ki pa lahko pripelje do alkoholizma ali samomorilnosti. Zato se mi zdi zelo pomembno, da se socialne delavke in delavci izobražujejo ter razvijajo nove pristope in načine dela s starimi ljudmi. Ljudem veliko pomeni pravi pristop, da jim znajo prisluhniti, predvsem pa, da jih slišijo in se skušajo vživeti v njihovo stisko.

Pečjak (1998) opisuje prehod v tretje življenjsko obdobje kot enega najbolj bolečih prehodov v življenju za večino ljudi. Posameznik se sooča s travmatičnimi dogodki in pojavom stresa, ki ga povzročajo odhod otrok, smrt partnerja, odhod v pokoj. Velikokrat se zaradi nizkih pokojnin in dohodkov srečujejo tudi s finančnimi težavami, osamljenostjo, spremembo bivališča. Nekateri zaradi spleta okoliščin odhajajo v zavode in domove, kjer se srečujejo s povsem drugačnimi življenjskimi razmerami. V današnjem času so ljudje na prehodu ali po prehodu v tretje življenjsko obdobje v veliko boljši psihični in fizični kondiciji, kot so bili desetletja nazaj. Kljub temu pa so v sedanjem času veliko bolj osamljeni, saj velikokrat živijo s partnerjem ali sami. Veliko starih ljudi je samih in osamljenih tudi v institucijah, saj se tam znajdejo z njim nepoznanimi ljudmi in v nepoznanem okolju.

Zato je še toliko bolj pomembna dostopnost informacij in dosegljivost socialnih delavk in delavcev, kadar se stari ljudje znajdejo v težavah, pri katerih rabijo pomoč in informacije o možnih rešitvah. Osamljenost je še posebej prisotna pri ljudeh, ki živijo na podeželju in so tako zaradi različnih okoliščin izključeni iz družbenega dogajanja. Edini stik jim predstavljajo oskrbovalke pomoči na domu, patronažna sestra, sorodniki, sosedje ... Z določenimi informacijami se seznanijo tudi preko radia, televizije ali časopisov. Velikokrat pa so zaradi neinformiranosti tudi prikrajšani za kakšno pravico.

Dejstvo je, da so stari ljudje različno seznanjeni s svojimi pravicami tako na področju socialnega kot zdravstvenega varstva. Nekateri se s pravicami seznanijo v času zaposlitve, spet drugi informacije pridobijo od pristojnih služb, medijev, prijateljev in znancev.

Najbolj pa so prikrajšani oziroma oškodovani tisti, ki svojih pravic sploh ne poznajo in ne poiščejo ustreznih informacij pri strokovnih službah in posameznikih.

Pomembna in izrazita značilnost vseh sprememb je, kot navaja Flaker idr. (2011), sprememba uvajanja skupnostne oskrbe na področju dolgotrajne oskrbe, saj si države zelo želijo in prizadevajo, da bi oskrba na domu postala še intenzivnejša in tako okrepila

individualno obravnavo v procesu dezinstitucionalizacije. Poudarja tudi pomen bivanja posameznika v skupnosti, lastnem domu, domačem okolju in kot skrajno možnost navaja bivanje v ustanovah in institucionalno varstvo.

Stari ljudje si ne želijo odhajati v domove in druge institucije, saj so navezani na dom in okolje, v katerem živijo. Pri tem je pomembno, da stroka socialnega dela omogoča, poišče načine in podpre posameznike pri njihovih željah in potrebah, ki jih potrebujejo za življenje v domačem okolju. Vsak ima pravico izraziti svoje želje in videnje, kaj potrebuje za lažje življenje, naloga strokovnih delavk in delavcev ter ljudi, ki jim na kakršenkoli način pomagajo, pa je, da skupaj z njimi skušajo uresničiti cilje in jih pri tem podpirajo.

Požarnik (1981) poudarja pomen poznavanja in značilnosti potreb starih ljudi na podlagi katerih bi morala sloneti vsaka oblika pomoči. Strokovnjaki, ki ljudem nudijo določene oblike pomoči, velikokrat ne poznajo potreb in značilnosti, ki jih ima posameznik, zato delujejo na način, da bi pomagali in rešili njegovo stisko le trenutno.

Statistični podatki že desetletja prikazujejo staranje prebivalstva, zato je nujno potrebno nadaljevati s prilagajanjem družbe na dejstvo, da bo med nami vse več starih ljudi, ki bodo potrebovali našo pomoč.

Ramovš (2003: 50) meni, da so za kakovostno staranje današnje srednje generacije, ki bo v prihodnjih letih postala tretja generacija, trije pogoji:

1. Posameznik se mora na starost pripraviti.
2. Civilna družba mora pripraviti sodobne postmoderne socialne mreže za zadovoljevanje vseh človeških potreb na starost.
3. Država mora s primernimi ukrepi zagotoviti pogoje za pripravo posameznikov na kakovostno staranje in za ustvarjanje civilnih mrež za stare ljudi ter za sožitje generacij, sama pa zagotavljati pravico do osnovne materialne varnosti za vsakega starega človeka.

Da bi lahko država uresničila zgoraj navedene pogoje, mora zagotoviti finančna sredstva in zadostno število strokovnih delavk in delavcev na različnih področjih dela s starimi ljudmi, jih pri njihovem delu podpirati in z njimi sodelovati. Prav tako pa je pomembno

sodelovanje države z lokalno skupnostjo pri reševanju vsakodnevnih stisk ljudi. Za kakovostno starost in materialno varnost mora poskrbeti država z ustrezno zakonodajo in to čim prej.

1.1.1 Vloga socialnega delavca

Vloga socialnih delavk in delavcev pri delu s starimi ljudmi je vedno bolj zahtevna in raznolika. Z njo posega tako na mikro (posameznik in družina), mezo (soseska, društvo, institucija, organizacija) in makro raven (lokalna skupnost, država). Potrebe starih ljudi naraščajo, zato bo za lažje in kvalitetnejše življenje potrebno tudi vedno več storitev in oblik pomoči. Velik pomen pri tem ima izobraževanje in strokovno usposabljanje socialnih delavk in delavcev, ki delajo na področju socialnega dela s starimi ljudmi. Socialne delavke in delavci delajo z ljudmi, ki se v vsakdanjem življenju soočajo z najrazličnejšimi socialnimi problemi, težavami ter stiskami, in jim pomagajo pri iskanju rešitev.

Milošević Arnold opisuje naslednje profesionalne vloge socialnih delavcev pri delu s starimi ljudmi (Zastrow, 1992: 14-15 po Milošević Arnold, 2001: 94):

a. Usposobljevalec

Gre za pomoč posamezniku pri izražanju potreb, razumevanju in identifikaciji problemov, iskanju najprimernejših strategij za njihovo rešitev in razvijanje sposobnosti ljudi za premagovanje različnih življenjskih težav.

b. Povezovalec

Socialni delavec povezuje posameznike in skupine, ki potrebujejo pomoč, z obstoječimi službami, ki razpolagajo s potrebnimi viri, kjer lahko dobijo ustrezno pomoč, in jih zastopa v procesu zagotavljanja teh virov.

c. Zagovornik

To vlogo socialni delavec opravlja takrat, kadar so institucije »gluhe« ali se neustrezno odzivajo na potrebe ljudi. Zbira podatke o potrebah, se pogaja in vpliva na odločitve institucij za spreminjanje njihove politike na posameznem področju.

Taksativno bi lahko storitve zagovorništva definirali kot pomoč in podporo pri uveljavljanju zdravstvenih in socialnih pravic, pomoč pri urejanju pravnega zagovorništva, mediacijo z okoljem in svojci, zagovorništvo pravic uporabnika pri izvajalcih storitev, zagovorništvo v primeru uveljavljanja sprememb, povezanih z dolgotrajno oskrbo posameznega uporabnika, splošno krepitev moči in odločnosti uporabnika (Flaker, Nagode, Rafaelič in Udovič, 2011: 197).

d. Aktivist

Cilj delovanja socialnega delavca v tej vlogi je sprememba celotne politike institucij do pomembnih družbenih vprašanj, kot so denimo: prikrajšanost in neenakopravnost posameznih družbenih skupin, pojavi rasizma, odnos večinske skupine prebivalstva do manjšin in podobno. V tej vlogi socialni delavec uporablja taktike konflikta, konfrontacije, pogajanja in podobno.

Razen teh nalog (Compton in Galaway 1986 po Milošević Arnold, 2001: 94-95) navajata še dve profesionalni vlogi, in sicer:

e. Učitelj

V tej vlogi daje socialni delavec informacije in uporabnikom posreduje potrebna znanja in spoznanja. Gre za to, da se uporabniki naučijo vsega tistega, kar jim bo pomagalo bolje funkcionirati v življenju (učenje novih vzorcev obnašanja, socialnih vlog, izražanja stališč, sposobnosti reševanja življenjskih konfliktov).

f. Posrednik

Socialni delavec v vlogi posrednika pomaga pri interpretaciji uporabnikovih potreb drugim strokovnjakom ali institucijam, posreduje pri reševanju konfliktov med uporabnikovim sistemom in sistemi drugih posameznikov, skupin ali organizacij.

1.2 KONCEPTI SOCIALNEGA DELA PRI DELU S STARIMI LJUDMI

Partnerstvo

Partnerski odnos v socialnem delu Mali (2008) opisuje kot enakopravno sodelovanje uporabnika in socialne delavka ali delavca pri definiranju in reševanju nastale težave.

Strokovnjak mora verjeti v sposobnosti uporabnika pri uspešnem reševanju težav in njegovo uspešno opravljanje vloge v družbi. Potrebno ga je podpreti pri odkrivanju njegove kompetentnosti pri prevzemanju odgovornosti in kontrole nad lastnim življenjem. Tako uporabnik pridobi na samozavesti in zaupanju v lastne sposobnosti reševanja nastale stiske. Soodločanje pri iskanju rešitev in njihovi izvedbi posamezniku zelo veliko pomeni, saj ima možnost vplivanja na potek lastnega življenja.

Perspektiva moči

Mali (2007) opisuje, da perspektiva moči od socialne delavke ali delavca zahteva, da je usmerjen v iskanje novih priložnosti in možnosti za posameznika, ne pa na njegov problem. V ospredju je star človek, njegove sposobnosti in zmožnosti, ne pa zgolj problemi, za reševanje katerih obstajajo specializirani programi in službe. Posameznika je potrebno podpreti pri njegovih željah in ciljih. Vsak ima pravico izraziti svoje želje in hkrati od socialne delavke ali delavca pričakovati podporo in pomoč pri njihovem uresničevanju.

Zagovorništvo

Zagovorništvo predstavlja splošno usmeritev, ki se zavzema za zaščito temeljnih pravic in dostojanstva ljudi, za destigmatizacijo in za družbeno emancipacijo obrobni družbenih skupin. Najpogostejše je opredeljeno kot dejavnost, ki vključuje eno osebo, več oseb ali skupino ljudi, ki se zavzemajo za uresničevanje svojih potreb in želja ali za skupen cilj pri vplivnih osebah, da bi dobili dostop do storitev, ki jih potrebujejo.

Po besedah Flakerja in idr. (2008) naj bi zagovornik odgovarjal predvsem in zlasti na naslednje potrebe: stik z drugimi, upravljanje z denarjem, vzdrževanje stanovanja, nakup življenjskih dobrin, neodvisno življenje ter spremljanje k zdravnikom in obisk socialne službe.

Pomembno je, da je zagovornik strokovnjak, ki pozna pravice starih ljudi, se zavzema za njihovo zaščito ter pozna najpogostejše kršitve le teh. Prav tako mora vedeti, kako jih odpraviti in vrniti pravice uporabniku, ki mu pripadajo v celoti.

Antidiskriminacijska praksa

Praksa socialnega dela je po besedah Malijeve (2007) v celoti usmerjena proti negativnim odnosom in predsodkom. Pri odnosu je namreč pomembna enakopravna obravnava, na

katero ne smejo vplivati značilnosti, kot so spol, rasa, religija, starost, etična pripadnost ali kakršna koli druga značilnost. Socialni delavke in delavci morajo v celoti obravnavati uporabnike popolnoma enakopravno, jim nuditi vse informacije, podporo in pravico do uveljavljanja najrazličnejših storitev in oblik pomoči, ki jim pripadajo po zakonu.

Skupine za samopomoč

Skupina za samopomoč je majhna skupina ljudi, katere skupen cilj je rešitev stiske, ki jo doživlja posameznik. Stiske so toliko večje pri starih ljudeh, zato je pomembno, da se ti vključujejo v skupine za samopomoč in na ta način zmanjšujejo izolacijo, premagujejo osamljenost, širijo socialno mrežo posameznika in medgeneracijsko povezujejo ljudi. Kljub temu da je pobudnik za njihov nastanek po navadi stroka socialnega dela, ima skupina zgolj koordinatorja pogovora. Pomembno je, da lahko vsak posameznik skozi pogovor in izkušnje drugih sam najde rešitev za svojo težavo. V skupini za samopomoč ljudje dobijo tolažbo in podporo, spoznanje, da niso sami, drugačno videnje lastnih problemov, življenjske zgodbe drugih, ki so že rešili svoje stiske.

Vsak človek se namreč kdaj znajde v stiski, iz katere ne vidi izhoda, in ima občutek, da se to dogaja sama njemu, da je ostal povsem sam. Pri tem mu lahko pomagajo zgodbe drugih v skupini, ki mu dajejo upanje, da za vsak problem obstaja rešitev in iz vsake stiske izhod.

Socialne mreže

»Staranje vpliva na socialne mreže, obenem pa tudi socialne mreže vplivajo na proces staranja (Mali, 2007: 19)«. Socialna omrežja sestavljajo odnosi med ljudmi, ki jih tvorijo v neformalnih in formalnih oblikah.

Kot omenjata Milošević Arnold in Postrak (2003), pomeni socialna mreža povezovanje posameznikov med seboj in z drugimi ljudmi v domačem okolju. Tako ločimo formalne in neformalne mreže, ki so zelo pomembne za posameznika. V neformalne mreže so vključeni stiki z družino, sorodniki, prijatelji in znanci, ki nudijo prvo oporo človeku, ki se znajde v stiski. V formalne mreže pa uvrščamo vse formalizirane stike posameznika v njegovem okolju.

Socialno delo se predvsem usmerja na spodbujanje delovanja in ohranjanja neformalne mreže pri pomoči starim ljudem v njihovem življenjskem okolju, socialne delavke in

delavci pa razvijajo formalne socialne mreže, na podlagi katerih zagotavljajo socialne storitve, ki jih ljudje potrebujejo.

Pomembno je povezovanje zdravstvene in socialne službe, še posebej v primerih uporabnikov, ki živijo sami in v bolj odročnih vaseh. Tukaj je nujno, da gredo pristojne službe tudi na teren in preverijo, kako posameznik živi.

Skupnostna skrb

[...]»je kolektivno zasnovana in ima za cilj povečanje kvalitete življenja v skupnosti, vzpostavljanje raznih vrst fleksibilnih mrež pomoči, ki so na razpolago različnim potencialnim uporabnikom v njihovem življenjskem okolju« (Mali, 2007: 20).

Vsakemu izmed nas je pomembna pripadnost določeni skupini, skupnosti ali posamezniku. Toliko bolj pa se to izraža pri starih ljudeh. Veliko jim pomeni samostojnost in neodvisnost od drugih, kljub temu da pri določenih opravilih potrebujejo pomoč in podporo svojcev ali strokovnih služb.

Stroka socialnega dela mora še naprej vztrajati in razvijati različne oblike pomoči starim ljudem, da bodo lahko čim dlje živeli v domačem okolju. Seveda pa je pomembno tudi sodelovanje in povezovanje z drugimi strokami in organizacijami, ki delujejo in delajo s starimi ljudmi.

Skupnostna skrb mora delovati na povezovanju in na podlagi tega omogočati in povečevati kvaliteto življenja starih ljudi v skupnosti. Najprej je potrebno raziskati in poznati potrebe ljudi ter na podlagi tega vzpostaviti različne oblike in mreže pomoči, ki bodo na voljo širšemu krogu potencialnih uporabnikov.

1.3 SOCIALNO VARSTVENE STORITVE

10. člen Zakona o socialnem varstvu (2017, Ur. l. RS, št. 88/2016) opredeljuje, da je namen socialno varstvenih storitev predvsem socialna preventiva, torej preprečevanje socialnih težav in stisk, ter obsega pomoč in dejavnosti za samopomoč, s katerimi se srečujejo posamezniki, družine in skupnost.

Socialno delo je tisto, ki lahko k detabuiziranju starosti ter h kakovostni starosti veliko prispeva. V okviru socialnega varstva so za kakovostno starost izrednega pomena:

- socialno preventivni programi, s katerimi lahko dosežemo, da se sposobnosti starih ljudi aktivirajo;
- storitve za odpravljanje socialnih stisk in težav, kot so prva socialna pomoč, osebna pomoč, pomoč družini za dom, pomoč na domu in socialni servis;
- storitve za stare ljudi v bivalnem okolju in institucionalno varstvo (center za pomoč na domu, dnevno varstvo, varovana stanovanja, domovi za stare).

Javna služba na področju socialnega varstva obsega naslednje storitve na podlagi 42. člena Zakona o socialnem varstvu (2017, Ur. l. RS, št. 88/2016):

– **socialno preventivo**

Ena izmed dejavnosti je socialna preventiva, ki jo sofinancira in načrtuje država na podlagi Zakona o socialnem varstvu, Resolucije o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013-2020 in ostalih zakonov in predpisov države in lokalne skupnosti. Cilj socialne preventive je preprečitev socialnih težav in stisk človeka, družine in celotne populacije.

– **prvo socialno pomoč**

Pravilnik o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev (2015, Ur. l. RS, 102/15) v 3. členu opredeljuje prvo socialno pomoč kot pomoč, s katero prepoznavamo socialne stiske in težave posameznikov, ocenjujemo možne rešitve, informiramo z možnimi socialno varstvenimi storitvami, posameznikovimi obveznostmi in predstavimo izvajalce storitev, ki lahko nudijo ustrezne oblike pomoči posameznikom.

Storitev prve socialne pomoči je namenjena uporabnikom, ki ne zmorejo sami rešiti svojih težav in potrebujejo informacije strokovnih delavk in delavcev o možnostih, ki so jim na voljo, da svojo stisko čim prej odpravijo oziroma jo vsaj zmanjšajo.

– **osebno pomoč**

Pravilnik o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev (2015, Ur. l. RS, 102/15) v 4. členu opisuje, da osebna pomoč obsega vodenje, urejanje in svetovanje z namenom dopolnitve, ohranitve, razvijanja in izboljšanja posameznikovih socialnih zmožnosti. Ena izmed organiziranih oblik strokovne pomoči posamezniku je svetovanje, s pomočjo

katerega odpravljamo stiske in težave, ki jih sam ne zmore, pripravljen pa je sodelovati pri iskanju ustreznih rešitev ter urejanju odnosov z njegovim socialnim okoljem. Med storitve osebne pomoči pravilnik uvršča tudi urejanje in vodenje. Urejanje opisuje kot obliko strokovne pomoči posamezniku, ki zaradi vedenjskih in osebnostnih posebnosti doživlja osebne stiske in težave, pri tem pa ogroža tudi druge ljudi v okolici. Pri urejanju poudarja pomen sodelovanja in vključevanja pomembnih dejavnikov v širšem okolju, če želimo, da bo pomoč uspešna. Vodenje opredeljuje kot obliko podpore posamezniku, ki je zaradi duševne ali katere koli druge bolezni ali drugih osebnih težav trajno ali začasno nesposoben poskrbeti za svoje samostojno življenje.

– **pomoč družini za dom**

5. člen Pravilnika o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev (2015, Ur. l. RS, 102/15) pomoč družini za dom opisuje kot strokovno svetovanje, pomoč pri vzgoji otrok in ureditvi medsebojnih odnosov znotraj družine ter usposabljanje celotne družine za kakovostno opravljanje vsakdanjih vlog.

Storitev je namenjena družinam, ki same ne zmorejo oziroma ne znajo ustrezno poskrbeti za svoje družinske člane; pomaga jim vzpostaviti komunikacijo za lažje opravljanje posameznih vlog v družini in s tem za kvalitetnejše vsakdanje življenje.

– **pomoč na domu**

Pravilnik o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev (2015, Ur. l. RS, 102/15) v 6. členu navaja, da: »pomoč družini na domu vsebuje socialno oskrbo na domu in mobilno pomoč«.

V nadaljevanju govori, da je socialna oskrba na domu storitev, namenjena predvsem ljudem, ki imajo zagotovljene stanovanjske in ostale pogoje za življenje v domačem okolju, vendar se zaradi zdravstvenih težav, bolezni, invalidnosti ali drugih okoliščin ne morejo negovati in oskrbovati sami, svojci pa za to bodisi nimajo možnosti bodisi nege in oskrbe ne zmorejo sami. Oskrba na domu je namenjena predvsem temu, da ljudje čim dlje lahko ostanejo vsaj delno samostojni v svojem domačem okolju in tako nadomestijo zavodsko ali drugo obliko institucionalnega varstva.

»Pomoč na domu je odgovor na razmeroma preproste potrebe in tudi paket je razmeroma preprost« (Flaker, Nagode, Rafaelič in Udovič, 2011: 176).

Storitev pomoč na domu nudi posamezniku pomoč pri osebni higieni, gospodinjskih opravilih, družabništvu; vse to z namenom, da lahko ljudje čim dlje ostanejo v domačem okolju. Najpogostejša težava se pojavi zaradi visokih cen storitve ali prenizkega sofinanciranja s strani občine ter premajhnega števila oskrbovalk in časa, ki ga lahko v okviru delovnika namenijo posameznemu uporabniku.

– **institucionalno varstvo**

8. člen Pravilnika o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev (2015, Ur. l. RS, 102/15) opredeli institucionalno varstvo kot organizirano obliko obravnave in namestitve v zavod in druge institucije, ki upravičencu zagotavljajo in nadomeščajo funkcijo njegove družine in doma. Osebno vidim institucionalno varstvo kot zadnjo in skrajno možnost za stare ljudi. Glede na to, da imajo strokovnjaki kar nekaj možnosti pomoči in s tem rešitev pred odhodom v institucije, je zelo pomembno, da skupaj s posameznikom delajo na tem, da mu pomagajo s storitvami, s pomočjo katerih bo lahko čim dlje živel v svojem okolju. Stališče do domov je odvisno od položaja starejših ljudi, od tega, ali so že razmišljali o domu ali ne, koliko poznajo življenje v domu, od vzrokov za odhod v dom, od starosti, zdravstvenega stanja, finančnih zmožnosti itd.

Stari ljudje pogosto preventivno oddajo vlogo v dom, v katerega nameravajo oditi v primeru, da ne bodo več zmogli poskrbeti zase ali bodo imeli premalo pomoči in podpore v lokalni skupnosti, s strani domačih in pristojnih služb.

– **vodenje in varstvo ter zaposlitev pod posebnimi pogoji**

Pravilnik o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev v 10. členu (2015, Ur. l. RS, 102/15) opredeljuje, da je vodenje, varstvo in zaposlitev pod posebnimi pogoji oblika organiziranega varstva, ki invalidnim osebam na podlagi Ustave in ostale zakonodaje zagotavlja pravico do dela in posamezniku daje možnost vključitve v delovni proces pod določenimi pogoji. S tem posameznik dobi priložnost, da se aktivno vključi tako v delovno okolje kot tudi v družbo ter opravi koristno delo v skladu s svojimi zmožnostmi.

Pri ljudeh sta razen prilagoditve na delovnem mestu pomembna tudi podpora in spremstvo na delovnem mestu. Prav tako je potrebno zagotoviti fizičen dostop do delovnega mesta ljudem, ki so na invalidskih vozičkih, in zagotoviti ustrezne pripomočke za lažje in kvalitetnejše delo glede na posameznikove potrebe.

1.4 POTREBE IN ŽELJE STARIH LJUDI

Ramovš (2003: 87) poudarja, da: »[...] je poznavanje in upoštevanje vseh človekovih potreb pogoj za kakršno koli smiselno delo z ljudmi in za ljudi. Potrebe so temeljni mehanizmi živih bitij, da se ohranjajo in napredujejo«.

Socialne delavke in delavci morajo najprej poznati potrebe starih ljudi in na njihovi podlagi razvijati najrazličnejše službe in storitve, ki se bodo med seboj povezovale.

1.4.1 Denar

Ljudje, starejši od 65 let, bodo na podlagi spremljanja demografskih podatkov predstavljali vedno višji odstotek celotne populacije, zato je potrebno vso pozornost usmeriti v njihov socialno-ekonomski položaj nekoč in danes. Stari ljudje se večinoma preživljajo z nizkimi dohodki, katerih pomemben del predstavljajo pokojnine, zato je funkcioniranje pokojninskega kolesja temeljnega pomena za posameznikov socialno-ekonomski položaj (Kump in Stropnik, 2009).

Večina starejših ljudi se preživlja z nizkimi pokojninami, dodatki za pomoč in postrežbo in socialno varstvenimi prejemki, kot sta denarna socialna pomoč in varstveni dodatek. Veliko jih do teh sredstev zaradi premoženja in prihrankov ni upravičenih, pri varstvenem dodatku pa so po zakonu dolžni za njih najprej poskrbeti otroci, šele nato pomaga država. Marsikdo se ne odloči za oddajo vloge, ker noče obremenjevati otrok, oziroma otroci niso pripravljeni ali finančno sposobni preživljati staršev. Kljub višjim dohodkom otroci zaradi odplačevanja kreditov pogosto komaj preživljajo sebe in svoje družine. Zato si starejši želijo dostojne pokojnine in dohodke, s katerimi bi lažje preživeli. Večina s svojimi mesečnimi dohodki ni zadovoljna, saj komaj zadostujejo za osnovne stroške preživetja. Nekateri si brez subvencije občine ne bi mogli plačati pomoči na domu, kaj šele plačila domske oskrbe.

Ne glede na starost za preživetje in dostojno življenje vsi potrebujemo finančna sredstva, zato je nujno, da država tudi finančno poskrbi še zlasti za starejše ljudi, ki doživljajo dolgotrajne stiske.

1.4.2 Zdravje

Pri ljudeh je želja po samostojnosti in zdravju zelo velika. Bojijo se za svoje zdravstveno stanje predvsem v primeru, ko jim čas, finančna sredstva in preobremenjenost z različnimi življenjskimi dogodki ne omogočajo skrbti zase (Flaker idr., 2008).

Želja po zdravju je pri starejših ljudeh zelo močna, zato so zelo pozorni na svoje zdravje. Za ohranjanje zdravja pa je pomembno predvsem gibanje in zdrava prehrana, kar pa zaradi spleta okoliščin pri večini ni možno. Ovire predstavlja pomanjkanje finančnih sredstev, zdravstveno stanje, neprilagojena stanovanja, bloki brez dvigal ... Prav tako je pomemben pristop in odnos zdravstvene službe do starih ljudi. Ljudje si želijo, da bi jih zdravniki poslušali in jim pomagali ne glede na njihovo starost.

1.4.3 Samostojnost – neodvisnost

Bistveni elementi pri ustvarjanju okoliščin pri osamosvojitvi človeka so predvsem tehnična sredstva, ki omogočajo samostojnost, kot na primer prilagojeno osebno vozilo, urejanje dostopnosti do stanovanj z nameščanjem dvigal in ureditev klančin. (Flaker idr., 2008) Starejši ljudje si želijo biti čim dlje samostojni in neodvisni od drugih. Žal pa je to še posebej nemogoče pri ljudeh, ki živijo na podeželju, kjer težavo predstavlja predvsem dostopnost in povezava javnega prevoza z oddaljenimi večjimi kraji. Zato so se starejši ljudje primorani obrniti na svojce, sosede, prijatelje in jih prositi za prevoz. Moramo pa se zavedati, da se zaradi službenih obveznosti ti ne morejo odzvati takoj, zato morajo na prevoz počakati oziramo si prilagoditi obveznosti.

1.4.4 Družabnost

Čustvi, ki se najpogosteje pojavljata pri starih ljudeh, sta predvsem samota in izolacija. Oboje je povezano s smrtjo najbližjih ljudi in slabimi socialnimi vezmi. Zaradi upokojitve niso več delovno aktivni in tako za mlajšo generacijo nezanimivi, še posebej takrat, ko se popolnoma umaknejo iz družbe. Vajeni so bili življenja, kjer so bili deležni pozornosti ostalih ljudi, zato s težavo preživljajo postransko funkcijo v družbi. Zmanjšuje se pozornost, ki so je bili vajeni v aktivnem obdobju, še posebej tisti, ki so imeli

pomembnejše položaje v družbi. Pri samoti je navzoča anksioznost, bojazen pred bodočnostjo in eventuelno bližajočo se smrtjo (Pečjak, 1998).

Požarnik (1981) navaja, da imamo pri preprečevanju samote različne možnosti, s katerimi jo lahko vsaj omilimo, kajti v celoti jo bomo težko preprečili. Pomembno je zavedanje posameznika o tem, da je veliko ljudi samih, nekateri še bolj kot on. Pri premagovanju samote lahko veliko naredijo okolica, družinski člani, sorodniki in znanci na način, da jih obiskujejo. Tudi pisanje pisem in pogovor z ljudmi, ki jih srečujejo pri vsakodnevnih opravilih, pomagata pri premagovanju osamljenosti. Čas lahko preživljajo z zadolžitvijo pri varstvu in skrbi za hišne ljubljenske znancev in sorodnikov ter njihovega premoženja v času njihove odsotnosti. Starejšim ljudem to veliko pomeni, počutijo se samozavestnejše in koristnejše. Za preprečevanje osamljenosti ljudi je pomembno tudi to, da imajo predvsem tisti, ki živijo sami, mobilni telefon, ki jim pomaga pri ohranjanju stikov z drugimi.

Da bi se stari ljudje več družili in udeleževali raznih dogodkov, je potrebno organizirati prevoze, omogočiti možnost spremstva prostovoljcev in pasivne posameznike spodbuditi, da se začnejo udeleževati najrazličnejših prireditev.

Ljudje smo družabna bitja, zato nam je stik in druženje z ljudmi zelo pomembno. Je nekakšna biološka potreba, brez katere ne moremo živeti. Pripadnost in sprejetost v družbo starejšim ljudem zelo veliko pomeni. Kljub starosti in težavam, ki jih pestijo, si želijo obiskov in pogovorov. Pri tem lahko velik del prispevajo razna društva v lokalni skupnosti in neformalna mreža posameznika. Zelo pomembno je tudi organiziranje raznih prireditev, delavnic in srečanj za starejše; na ta način ostajajo v stiku z ljudmi, ki doživljajo podobne dolgotrajne stiske.

Pri organiziranju raznih dogodkov in prireditev je pomembno tudi, da upoštevamo dejstvo o nizkih finančnih sredstvih večine starih ljudi. Marsikdo si ne more privoščiti plačila vstopnine ali prispevati prostovoljnega prispevka, zato je pomembno organizirati brezplačne dejavnosti. Starejši ljudje živijo z nizkimi dohodki, ki jim pogosto ne omogočajo zdravega načina življenja, druženja, udejstvovanja na raznih prireditvah in preživljanja kakovostne starosti.

1.5 FORMALNA IN NEFORMALNA POMOČ STARIM LJUDEM

Vsakdo izmed nas pri reševanju osebnih težav vsaj občasno potrebuje pomoč družine, svojcev, prijateljev ali institucij. Še posebej velik pomen pa ima omenjena pomoč pri starih ljudeh. Velik del pomoči nudijo posamezniki neformalne mreže starega človeka. Šele takrat, ko ta ne zmore več poskrbeti za starega človeka, zaprosijo oziroma poiščejo formalno pomoč, ki jo zagotavlja država. Največja težava nastane pri storitvah in oblikah pomoči, ki jih morajo uporabniki sofinancirati.

1.5.1 Formalna pomoč

Pravico do oskrbe na domu ureja Zakon o socialnem varstvu.

1.5.1.1 Socialni servis

Zakon o socialnem varstvu (2017, Ur. l. RS, št. 88/2016) v 4. odstavku 15. člena konkretno opredeljuje, katere storitve zajema socialni servis. To so: pomoč pri hišnih in vseh drugih pomembnih opravilih invalidnih oseb in starejših ljudi, pomoč ob rojstvu otroka, pomoč ob obolelosti ter v primeru nezgode in v podobnih situacijah, pri katerih posamezniki potrebujejo pomoč za ponovno integracijo v življenje pred razmerami, na podlagi katerih so potrebovali pomoč.

Flaker (2015) uvršča socialni servis med preprostejše oblike pomoči. Po njegovem so storitve vsebinsko omejene, manj intenzivne in dobro določene. Storitve socialnega servisa opravljajo posebne službe ali posamezniki, ki jih najamejo direktno za izvedbo določene storitve ali pa jih opravljajo posamezniki iz neposredne okolice in domači. Med storitve jih lahko uvrščamo takrat, ko posamezniki nimajo dovolj finančnih sredstev za najemanje storitev in imajo subsidiarni značaj. Mednje se uvršča tudi izvajanje storitev, pri katerih je potrebno spoštovati posebne sposobnosti uporabnikov, kot so demenca, oviranost in duševna stiska.

Storitev po 7. členu Pravilnik o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev (2015, Ur. l. RS, 102/15) obsega zlasti naslednja opravila: nakupovanje ali nošenje že pripravljene hrane, nakup ozimnice, pomoč pri manjših opravilih v hiši, vzdrževanje obleke, skrb za

okolico in vrt ter omogočanje druženja. Ljudem veliko pomeni tudi osebna urejenost, kamor spadajo storitve frizerja, pedikerja in drugih. Posamezniki potrebujejo tudi pomoč pri urejanju finančnih zadev in pošte. Prav tako je pomemben nadzor pri uživanju zdravil in nadzorovanje situacije in zaščite posameznika čez noč. Varnost čez dan zagotavlja povezovanje preko alarma mobilnega telefona.

K zgoraj navedenim storitvam se pojavi možnost dodajanja storitev, kot so nakupovanje in pomoč pri večjih nakupih, pripravljanje hrane na domu, spremljanje, družabništvo, pomoč in varovanje pri uradnih opravilih. Ker so navedena opravila v neskladju s pravilnikom, teh storitev ne uvrščamo med socialne servise. Po moči izvajanja so sicer podobne, a so glede na namen in način izvajanja socialne storitve »sui generis«, je mnenja Flaker (2015).

1.5.1.2 Socialna oskrba na domu

3. odstavek 15. člena Zakona o socialnem varstvu (2017, Ur. l. RS, št. 88/2016) opredeljuje, da pomoč družini na domu omogoča socialno oskrbo posamezniku na njegovem domu in tako nadomesti morebiten odhod v zavod ali institucijo predvsem starim ljudem, invalidom in ostalim, ki potrebujejo pomoč in bi v nasprotnem primeru bili primorani zapustiti domače okolje.

Socialna delavka ali delavec vodi in koordinira delo oskrbovalk in oskrbovalcev, ki izvajajo oskrbo na domu. Po potrebi se občasno ali stalno vključujejo tudi druge službe in izvajalci, najpogosteje je to patronažna služba.

Pravilnik o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev (2015, Ur. l. RS, 102/15) v 6. členu predvideva tri sklope opravil, na podlagi katerih se storitve prilagaja željam posameznika. Prvi sklop tako zajema asistenco pri osnovnih vsakodnevni nalogah, kot so: asistenca pri preoblačenju, asistenca pri vsakodnevni higieni nalogah vsakdanjega življenja, pri vzdrževanju in negovanju ortopedskih pripomočkov. Drugi sklop zajema pomoč pri gospodinjskih opravilih, nošenje pripravljene obroka ali nakupovanje hrane in kuhanje obroka pri uporabniku, pospravljanje in čiščenje umazane posode, vzdrževanje osnovne higiene bivalnih in spalnih prostorov. V tretji sklop se uvršča podpora pri vzdrževanju stikov z drugimi ljudmi in socialno mrežo, sorodniki, družino, spremstvo posameznika pri urejanju neodložljivih nalog, sporočanje informacij institucijam o željah

in trenutnem stanju uporabnika ter nenazadnje pripravljanje posameznika na odhod v institucijo.

Podpora in oskrba na uporabnikovem domu predstavljata obsežen razpon uslug, ki so v pomoč starim ljudem, da lahko, kljub delni oslabelosti, še vedno preživljajo svojo starost doma (Ramovš, 2003).

V širšem pomenu besede sodi v pomoč na domu tudi družabništvo za preprečevanje osamljenosti, mesečni versko pastoralni obiski duhovnikov in podobno, navadno pa pojmujeemo pomoč in nego na domu ožje, in sicer kot organizirano storitev socialne službe za nujno gospodinjsko pomoč ter osebno nego in kot zdravstveno nego patronažne službe (Ramovš, 2003: 306).

Da se omogoča čim bolj samostojno življenje v domačem okolju in domu, je socialna oskrba na domu namenjena predvsem starim ljudem.

1.5.2 Neformalna pomoč

Največji del oskrbe starejšim ljudem nudijo neformalni oskrbovalci, ki so v družbi starejših ljudi tudi eden najpomembnejših oseb. Največkrat so to člani družine, znanci, sosedje ter ostali pomembni ljudje osebne mreže starega človeka (Filipovič Hrast idr., 2014).

Pri iskanju potrebne pomoči za svojca v svoji neformalni mreži člani družine porabijo tudi svoj socialni kapital, še več pa v to vložijo svojega časa. Tako jim lahko začne primanjkovati časa za njihov osebni pa tudi karierni razvoj. Posledično lahko to postane tudi veliko čustveno in socialno breme ožjih družinskih članov. Posameznikov, ki bi bili pripravljeni pomagati pri skrbi za starejše ljudi, je vedno manj, še posebej tistih, ki bi to opravljali prostovoljno, zato se svojci pogosto srečujejo s socialnimi in finančnimi težavami.

»Nekdo ne gre v dom le zato, ker je telesno oslabel, ampak tudi zato, ker nima več virov pomoči v svoji neformalni mreži« (Flaker, idr. 2011: 286). Težava je predvsem v tem, da družinski člani in ostali, ki so skrbeli za določene potrebe starega človeka, nimajo več časa oziroma sami fizično in psihično niso več sposobni skrbeti in poskrbeti zanj in mu tako

omogočiti kvalitetno življenje v domačem okolju. V večini primerov za stare ljudi v družinah skrbijo ženske; v primeru, da je ženska zaposlena, predstavlja to zanjo preveliko fizično in psihično obremenitev. V kolikor nima pomoči in podpore pri skrbi za človeka v svoji neformalni mreži, se pogosto zgodi, da je primorana izstopiti iz trga delovne sile ali človeka namestiti v dom, saj ne zmore več sama poskrbeti zanj.

Zato je zelo pomemben razvoj storitev, ki bi poleg kvalitetnejšega življenja starih ljudi družinskim članom in drugim neformalnim oskrbovalcem omogočale lažje organiziranje svoje delovnega in prostega časa. S tem bi se izboljšala kvaliteta življenja celotne družine.

Seveda pa ima, tako kot pri vseh stvareh v življenju, tudi tukaj velik pomen socialni kapital. Gre predvsem za pomen neformalnih mrež, družine, prijateljev, sorodnikov in znancev, ki pomagajo pri skrbi za stare ljudi. Težava je predvsem v tem, kako jih krečiti, podpirati in v njih posegati. Pojavi se tudi vprašanje, kako zagotoviti posamezniku vključevanje v njegovo vrstniško mrežo in kako zagotoviti razpoložljivost oseb, mreže ter njihovo aktivnost.

»Vir občutka pripadnosti je tudi v vključevanju v različne organizacije in društva.« (Flaker idr., 2008: 362) Starim ljudem veliko pomeni sprejetost v družbi, bodisi v trgovini, pri zdravniku, v raznih društvih in organizacijah, ki delujejo v lokalni skupnosti. Številni so vključeni predvsem v društva upokojencev, kjer prirejajo razna srečanja in druženja. Vabilo na dogodke jim veliko pomeni, saj dobijo občutek, da niso pozabljeni in da je še nekomu mar zanje in njihovo življenje v skupnosti.

1.6 DOLGOTRAJNA OSKRBA STARIH LJUDI

Dolgotrajna oskrba je precej nova vsebina, ki jo imajo pogosto na svojem dnevnem redu tako stroka zdravstvenega in socialnega dela kakor tudi oblikovalci socialne politike. Pojavljati se je začela zaradi v zadnjem času vse pogostejšega govora o demografskih spremembah in položaju ljudi. Razlog za pogovor o vsebini dolgotrajne oskrbe pa ni samo ta, saj odpira tudi mnoga druga vprašanja, ki so pomembna, kadar se govori o vzajemnosti in organiziranju storitev, ki jih potrebujejo stari ljudje. Razlaga nam o dolžnosti, da vzpostavimo drugačen sistem, o potrebi in upravičenosti, da ljudje, ki čutijo dolgotrajne

stiske, ostanejo še naprej v domačen okolju. Potrebujemo različne postopke in načine, ki nas bodo osebno obogatili, nam krepili moč, pomagali, da se bomo lahko izražali in ne bali posledic obravnavanja s strani drugega ter se pri tem počutili izoliranega in slabotnega. Razlaga nam, da tudi, ko se znajdemo v težkih situacijah, je pomembno predvsem osebno prepričanje o lastnih sposobnostih pri vplivu na lastno življenje. (Flaker idr. 2011)

Predlog zakona o dolgotrajni oskrbi v 2. členu navaja: Dolgotrajna oskrba (v nadaljnjem besedilu: DO) predstavlja sistem ukrepov, storitev in aktivnosti, namenjenih osebam, ki so zaradi posledic bolezni, starostne oslabelosti, poškodb, invalidnosti, pomanjkanja ali izgube intelektualnih sposobnosti v daljšem časovnem obdobju, ki ni krajše od treh mesecev ali trajno, odvisni od pomoči drugih oseb pri opravljanju osnovnih in podpornih dnevnih opravil. (Ministrstvo za zdravje, 2017)

Žal pa področje dolgotrajne oskrbe v Sloveniji še vedno ni sistemsko urejeno in tudi še nekaj časa ne bo, glede na to, da predlog zakona ponovno ni bil sprejet oziroma potrjen. Ljudje, ki doživljajo dolgotrajne stiske tako še vedno prejemajo prejemke in storitve, ki jih urejata dva ločena sistema, in sicer zdravstveno in socialno varstvo.

Skrb za ljudi z dolgotrajnimi stiskami je bila vedno ena od glavnih nalog socialnega in zdravstvenega varstva. Pogosto se rešuje samo trenutne in akutne težave, ki jih doživljajo starejši ljudje, dolgotrajne stiske, ki jih ni mogoče odpraviti z enkratnim močnim posredovanjem, pa ostajajo nerešene in včasih celo pozabljene. Posamezniki so se morali znajti po svoje ali pa so jim pri reševanju nastalih težav pomagali bližnji. Na podlagi tega so dolgotrajne stiske ostale neopazne, neizražene in nepoudarjene. Veliko je k temu prispevala institucionalna ureditev, na podlagi katere so ljudi z dolgotrajnimi stiskami nameščali v ustanove, ki so bile pogosto strokovno neprimerne in ustrezne za nekatere posameznike. (Flaker idr., 2008)

Da do tega ne bi več prihajalo tako pogosto, je potrebno ljudem, ki potrebujejo pomoč in podporo v domačem okolju, zagotoviti stalno, usklajeno in posameznikovim potrebam prilagojeno oskrbo. Obsegati mora podporo v celoti, zagotavljati dostopnost do različnih izvajalcev in storitev, ki jih nudijo. Pri tem je pomembno vključevanje posameznika in ugotavljanje novih potreb, interesa ter iskanje primernih storitev in izvajanje le teh. Ena

izmed osnovnih elementov pri uvajanju uveljavljanja pravic dolgotrajne oskrbe sta tudi poročanje o izvajanju in revizija.

V zakonu je potrebno predvideti tudi možnost prejemanja sredstev, ki bi jih prejel uporabnik in bi z njimi lahko neposredno pri izvajalcu plačeval stroške storitev, ki se pojavljajo na trgu v celoti. Projekt dolgotrajne oskrbe je nedvomno pomemben projekt in predstavlja velik izziv. Treba ga je sprejeti v čim krajšem možnem času, saj je z vsakim letom več starejših ljudi, ki potrebujejo določeno obliko pomoči in storitev, s pomočjo katerih bi lažje in kvalitetnejše preživljali svojo starost v lokalni skupnosti.

Flaker idr.(2011) v svojem delu lepo in konkretno navajajo, kaj vse mora zajeti zakonodaja na področju dolgotrajne oskrbe. Med drugim pišejo, da je za uresničitev ciljev potrebno med storitve vključevati tudi socialne razsežnosti. Vsi predlogi, ki so jih sestavili do sedaj, dajejo največji pomen dnevnim opravilom. Le ta pa se na podlagi teorije dnevnih opravil ločujejo na osnovna in podporna. Med osnovna opravila sodi vse, kar nam omogoča osnovno preživetje vsakdanjika: prehranjevanje, skrb za osebno higieno, spanje, počitek, gibanje ...

Pri načrtovanju je potrebno izhajati iz uporabnikovih želja in tega, kako sam vidi svojo življenjsko situacijo, iz njegovih prednosti in pomanjkljivosti. Namen načrta je predvsem krepitev moči in možnost, da ga lahko spreminjamo zaradi odzivnosti ali morebitnih napak. Pomembno je, da vemo, kako bomo načrt izvajali in kako ga bomo popravili v primeru, da ga ne bomo mogli izvajati v celoti. Uporabnik mora biti prisoten in aktivno sodelovati pri načrtovanju storitev, ki mu bodo omogočile lepše življenje in ne bodo samo odziv na trenutno prisotne stiske. Če želimo izboljšati uporabnikovo življenje z načrtovanjem storitev, je vsekakor najbolj pomembno, da upoštevamo njegovo videnje lastne prihodnosti in želje.

Z enovito ureditvijo dolgotrajne oskrbe v Avstriji so leta 1993 v sistem vpeljali dajatev za dolgotrajno oskrbo (Pflegegeld). Namenjena je osebam s stalnim prebivališčem v Avstriji, ki so duševno, telesno ali senzorno ovirane in zato potrebujejo več kot 50 ur podpore na mesec za obdobje najmanj šest mesecev [...] Na višino dajatve torej vpliva količina pomoči, ki jo posameznik potrebuje, in ne njegova diagnoza. Oceno potrebe oziroma mnenje o upravičenosti do denarne dajatve opravi zdravnik, za nasvet se lahko obrne tudi

na druge strokovnjake (socialni delavci, medicinska sestra). (Flaker, Nagode, Rafaelič in Udovič, 2011: 235)

Tako je potrebno tudi pri nas zakonsko urediti področje dolgotrajne oskrbe, na podlagi katere bodo vsi potencialni uporabniki deležni enakopravnega obravnavanja in koriščenja pravic za premagovanje osebnih dolgotrajnih stisk. V procesu dolgotrajne oskrbe so pomembni tako načrtovanje kot tudi koordiniranje in izvajanje storitev za stare ljudi, ki se prilagajajo potrebam posameznika. Pri tem pa ne smemo pozabiti na evalvacijo in revizijo izvedbe načrtov. Zasnovana mora biti na osnovi socialnega modela, socialne paradigme kljub morebitni integraciji storitev zdravstvene nege. Sistem ne sme biti namenjen samo zagotavljanju življenja, temveč tudi pravičnosti, dostojanstvu ter možnosti življenja v domačem okolju med ljudmi, ki posamezniku veliko pomenijo in predstavljajo pomemben del njegovega osebnega življenja.

Po napovedih Regvarja (v Breznik 2013) je do leta 2020 pričakovati, da se bodo stroški na področju varstva starejših ljudi oziroma dolgotrajne oskrbe povzpeli na 550 milijonov evrov na leto. Zato je potrebno stroške z načrtovanjem nadzorovati, spremljati in dejavno voditi celovit sistem, ki ureja področje socialnega varstva starih ljudi. Glede na podatke je tako nujno sprejetje ustrezne zakonodaje na tem področju. Do danes je bilo zavrnjenih že kar nekaj predlogov zakona na področju dolgotrajne oskrbe starih ljudi, ki je nujen za ukrepanje in zagotovitev stabilnega socialnega varstva glede na demografske trende.

V prihodnje bo zato pomembna zamisel, katere osnova bo povezovanje in sodelovanje tako družinskih članov kot javne oskrbe. Vključiti bo potrebno tudi oskrbo, ki jo nudijo prostovoljne in neprofitne organizacije in društva ter službe zasebnega področja. Pri oskrbi starih ljudi in za njihovo lepšo prihodnost bo pomembno predvsem sodelovanje in povezovanje najrazličnejših služb. (Hvalič Touzery, 2009)

1.7 STARI LJUDJE V OBČINI KOZJE

Občina Kozje se razprostira na 89,5 km² večinoma gričevnato-hribovitega območja vzhodne Slovenije in ima po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije 3062 (na dan 1.7.2017) prebivalcev. 582 ljudi je starejših od 65 let, kar predstavlja 19,007 % vseh

prebivalcev; odstotek je v primerjavi s povprečjem celotne Slovenije (19,147%) nekoliko nižji. (Statistični urad Republike Slovenije, 2018) V današnjem obsegu obstaja občina od leta 1994. Zaradi močno razgibane pokrajine v občini prevladujejo razloženi zaselki; teh je 23 in so združeni v šest krajevnih skupnosti (KS Buče, KS Kozje, KS Lesično, KS Osredok pri Podsredi, KS Podsreda in KS Zagorje) (Občina Kozje, 1998).

Občina nima doma za starejše občane niti možnosti dnevnega varstva ali katere koli druge oblike namestitve starejših, ki niso več sposobni skrbeti zase.

Starejši ljudje morajo večinoma zapustiti občino stalnega prebivališča in uporabljati institucionalno oskrbo v drugih občinah, kar je sicer njihova pravica, imajo pa tovrstne preselitve številne pomanjkljivosti. Stari ljudje so namreč prisiljeni zapustiti občino stalnega prebivališča, da bi lahko uporabili institucionalno oskrbo, kar poslabšuje kakovost njihovega življenja in zmanjša možnost ohranjanja medosebnih stikov; s tem se namreč zmanjšajo v skupnosti vzpostavljeni medsebojni odnosi (z družino, prijatelji in sosedmi) ter ohranjanje in ustvarjanje občutka povezanosti v skupnosti (Filipovič Hrast idr., 2014: 131).

Županja je na skupnem sestanku povedala: Pred kratkim smo imeli pogovore z Ministrstvom za okolje in prostor v zvezi z ureditvijo dnevnega centra za starejše, kar menim, da bi bila zelo koristna in dobra stvar. Svojci bi tako lahko zjutraj pripeljali svojca v varstvo in ga po službi prišli iskat. Tako iščemo možnosti in razne oblike za varstvo starostnikov in poudarjam, da je dolžnost, da poskrbimo za starostnike (zapis sestanka na občini, 13. 2. 2018).

Z njenimi besedami se strinjam tudi sama, saj bi tako bilo poskrbljeno za druženje, varstvo in povezovanje starejših ljudi v občini. Ker pa veliko starejših ljudi živi samih in nimajo možnosti osebnega ali javnega prevoza, bi bilo potrebno rešiti tudi to težavo, da bi ljudje lažje prihajali v dnevni center.

Pomoč na domu izvaja samostojna podjetnica Lidija Umek, Senior, Center za pomoč starejšim, ki ji je občina podelila koncesijo. Trenutno nudi pomoč 24 uporabnikom v občini.

Cena storitve Pomoč družini na domu znaša v letu 2018 18,03 EUR na efektivno uro, od tega znašajo stroški za neposredno socialno oskrbo 16,10 EUR, stroški vodenja pa 1,93 EUR.

Občina Kozje subvencionira ceno socialnovarstvene storitve pomoč družini na domu iz proračunskih sredstev, in sicer v višini 13,03 EUR na efektivno uro.

Končna cena storitve za uporabnika tako znaša 5,00 EUR na efektivno uro.

Cena ure storitve, opravljene v nedeljo, na dan državnega praznika ali dela prostega dne znaša 19,80 EUR na efektivno uro, subvencija občine znaša 14,29 EUR na efektivno uro, končna cena za uporabnika pa 5,51 EUR (Občina Kozje, 2018).

Z demografskimi spremembami se je število ljudi, ki zaradi bolezni, dolgotrajne stiske, hendikepa ali oslabelosti potrebujejo dolgotrajno pomoč ali podporo drugih, povečalo. Hkrati se je zmanjšal delež aktivnega prebivalstva, torej ljudi, ki so na voljo za pomoč. S tem se je razmerje med ljudmi, ki pomagajo, in tistimi, ki prejemajo pomoč, radikalno spremenilo; po eni strani se je povečalo tveganje ljudi, da ne bodo prejeli ustrezne pomoči in podore, po drugi strani pa se je povečala obremenitev ljudi, ki pomagajo (Flaker idr., 2008: 19).

Pomoč starim ljudem v občini Kozje nudijo tudi različna društva in organizacije. Na področju občine je najštevilčnejše društvo upokojencev, ki šteje okoli 400 članov.

Uspešno so končali dva začetna tečaja tujega jezika, predavanja o varstvu v prometu, prvo pomoč, v načrtu imajo izvedbo delavnice, na kateri bi se starejši naučili rokovati z defibrilatorjem. Skrbijo tudi za svoje starejše občane na podlagi sklepa upravnega odbora.[...] Posebej je pomembna pomoč tistim, ki imajo zelo nizke pokojnine, zlasti kmečke pokojnine. Pomembno tudi prostovoljno delo, zato DU obiskuje ljudi, ki so bolni in sami ne zmorejo, jim kaj nesejo, se z njimi pogovarjajo. Velikokrat jih tudi posamezniki pokličejo, naj se oglasio. Tako je dejavnosti opisal predsednik društva upokojencev na skupnem sestanku 13. 2. 2018.

Velik pomen in vlogo ima tudi pet krajevnih organizacij rdečega križa v posameznih krajevnih skupnostih. Njihov namen je predvsem pomoč ljudem v stiski, druženje, razdeljevanje humanitarnih paketov, obiskovanje ob visokih obletnicah in pomoč pri

reševanju nastalih stisk z informacijami, posredovanje in urejanje pomoči pri pristojnih institucijah.

Kot določa 27. člen Zakon o Rdečem križu Republike Slovenije (2010, Ur. L. RS, št. 7/1993, 79/2010) občine z območnimi organizacijami Rdečega križa Slovenije sklenejo neposredne pogodbe za sofinanciranje delovanja območnih organizacij Rdečega križa Slovenije in njihovih specifičnih programov lokalnega pomena, ki jih v javnem interesu izvajajo območne organizacije in druge lokalne organizacije Rdečega križa Slovenije na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, zdravstva, socialnega varstva in humanitarnih dejavnosti, na področju posamezne občine na podlagi dogovorjenih letnih programov.

Iz proračuna občine Kozje za leto 2018 je razvidno, da je za program socialne varnosti občina namenila 320.260,000 EUR, od tega:

- izvajanje programa socialne pomoči CSD 720 EUR,
- financiranje družinskega pomočnika 30.640 EUR,
- oskrbnine bivanja v domovih 201.000 EUR,
- program pomoči na dom 67. 300 EUR,
- enkratna denarna pomoč 3. 000 EUR,
- pomoč ob rojstvu otrok 7. 000 EUR
- subvencije stanarin 7. 800 EUR,
- pogrebni stroški 3. 000 EUR,
- programi OO Rdečega križa 4. 800 EUR,
- programi humanitarnih društev in nevladnih organizacij-razpis 2. 000 EUR.

Za področje zdravstvenega varstva namenjajo 57. 010 EUR, gre za preventivne programe v zdravstvu (zdravniški in zobozdravstveni pregledi otrok) v višini 1.000 EUR, sofinancirane dežurstva zdravniške službe 11. 510 EUR. Pokrivajo tudi osnovno zdravstveno zavarovanje občanov v višini 40.500 EUR in mrliško ogledno službo za katero je namenjenih 4. 000 EUR (Občina Kozje, 2018).

Za nudenje zdravstvenih in zobozdravstvenih storitev skrbita dva zdravniška in dva zobozdravstvena tima v zdravstvenem domu. V okviru zdravstvenega varstva deluje tudi patronažna služba.

Zdravnica je poudarila pomembnost patronažne sestre, saj so velikokrat velike težave na terenu. Ljudje, ki živijo sami, so osamljeni in imajo nizko pokojnino, običajno sami ne bo prišli poiskati pomoči. Še posebej težko je, ko nekdo ostane sam po smrti zakonca, vendar je za žensko še vedno lažje. Potrebno je svetovati glede zdravil, ne moreš biti siguren, če je vzel zdravila ali ne. Svetovanje glede namestitve v dom, kjer se pojavi težava zaradi financ, ko se omeni zemlja, le te niso pripravljeni dati, saj so celo življenje delali in živeli od nje, je vse kar ima. Zato velikokrat od patronaže izvejo, kakšne so potrebe in stanje na terenu. Pacient ne pride v ambulantno in potem je potrebna povezava z drugimi službami (sestane na občini, 13. 2. 2018).

Patronažne sestre imajo zelo natančno določeno in omejeno, kaj lahko. Naše delo je razdeljeno na dva dela. Prvi je ta, kot mu pravijo kurativni, katerega predpiše zdravnik (preveze ran, injekcije, storitve ...) je pa tudi preventivni del, npr. kronični bolnik, starejši od 65 let, osamel in socialno ogrožen. [...] Kot patronažna sestra nima pravice zahtevati od posameznika, kakšno je njegovo stanje glede dohodkov in premoženje in velikokrat rabijo par obiskov, da ugotovijo, da iz socialnega vidika nekaj ni v redu. Takrat je njihova naloga, dolžnost, da na to opozorijo (sestane na občini 13. 2. 2018).

Staranje prebivalstva v Sloveniji je vedno večji izziv, saj odpira vprašanje, kako tej vedno večji skupini ljudi zagotoviti kakovostno in dostojno staranje. Osrednjega pomena postajajo različne storitve oskrbe starejših v skupnosti, saj oskrba v lokalni skupnosti pomeni manjšo potrebo po spremembi in s tem manj stresa (ki ga predstavlja selitev v dom ali selitev v dom zunaj lokalne skupnosti) ter bolj zaželeno obliko staranja tako starega človeka kot tudi njegovih družinskih članov (Filipovič Hrast idr., 2014: 169).

2 PROBLEM

Že nekaj let v Sloveniji narašča delež prebivalstva, starejšega od 65 let, hkrati pa se podaljšuje tudi življenjska doba. V okviru predmeta Individualno projektno delo in praktikum se zaradi službenih obveznosti nisem mogla udeležiti 14-dnevnega praktičnega dela v zavodu Hrastovec, zato sva skupaj z asistentko dr. Andrejo Rafaelič prišle do ideje, da bi v občini Kozje, kjer živim tudi sama, izvedli raziskavo glede potreb starih ljudi, ki doživljajo dolgotrajne stiske.

Tako občina kot ostale službe, ki delajo s starimi ljudmi, se zavedajo pomena ustrezne pomoči uporabnikom za kvalitetnejše življenje v lokalni skupnosti. V občini ni doma za starejše občane, možnosti dnevnega varstva ali drugih institucij, kjer bi se lahko čez dan družili in preživljali svoj prosti čas tudi stari ljudje. Težave so tudi z javnim prevozom in dostopnostjo do trgovine, zdravnika, pošte ...

Odločila sem se, da najprej organiziram skupni sestanek, na katerega sem povabila županjo, družinsko zdravnico, vodjo patronažne službe, center za socialno delo, vodjo pomoči na domu, predsednika društva upokojencev in predsednico Rdečega križa. Z njihovo pomočjo sem tako prišla do pomembnih informacij o tem, s kakšnimi težavami se srečujejo pri svojem delu, katere dolgotrajne stiske doživljajo uporabniki in po katerih storitvah in oblikah pomoči se kaže največja potreba.

Z raziskovanjem potreb, zadovoljstvom služb in pomočjo, ki jo stari ljudje koristijo, sem želela pridobiti informacije uporabnikov in njihovo videnje, kaj bi še potrebovali za lažje in bolj kvalitetno preživljanje starosti v svojem domačem okolju. Potrebno se je zavedati, da so tako država kot tudi lokalna skupnost in družba na sploh dolžne poskrbeti za stare ljudi in jim zagotoviti različne storitve in oblike pomoči, ki jih bodo lahko koristili ne glede na dohodke in z njihovo pomočjo živeli v lokalni skupnosti.

S pomočjo patronažne službe, društva upokojencev in pomoči na domu sem prišla do stika z uporabniki, ki so bili pripravljeni sodelovati v intervjuju.

Na podlagi informacij, ki sem jih dobila na sestanku, sem skušala dobiti odgovore na naslednja vprašanja:

1. Spol
2. Starost

3. S kom živite (sami, s partnerjem, z otrokovo družino, drugo ...)?
4. Kako poteka vaš vsakdan?
5. Kdo in kako vam pomaga pri vsakdanjih opravilih (partner, sorodniki, prijatelji, PND, patronažna sestra, CSD, prostovoljci ...)
6. Kakšne imate izkušnje z zdravniki, patronažno službo, socialno službo, občino, društvu ...?
7. Kje oziroma od koga ste dobili informacije o pomoči, ki jo koristite?
8. Kako dolgo ste čakali na željeno pomoč?
9. So vam bile predstavljene še kakšne druge vrste pomoči? Katere in kdo vam jih je predstavil?
10. Zakaj jih ne koristite?
11. Kako ste zadovoljni s pomočjo, ki jo koristite?
12. Kaj bi še potrebovali za lažje, boljše in kvalitetnejše življenje v domačem okolju?
13. Ste kdaj razmišljali o odhodu v dom starejših občanov, vam je kdo to že predlagal in zakaj?
14. Kako je po vašem mnenju poskrbljeno za starejše občane v občini Kozje? Kaj bi občina, pristojne službe in država po vašem mnenju še morala narediti za kakovostno starost starejših?

3 METODOLOGIJA

3.1 VRSTA RAZISKAVE IN SPREJEMLJIVKE

Raziskava, ki sem jo opravila, je kvalitativna, eksplorativna oziroma poizvedovalna in empirična.

Vso gradivo, ki sem ga med raziskovanjem zbrala, je podano na opisni način, zato je raziskava kvalitativna. Intervjuji s starimi ljudmi so sestavljeni iz pripovedi, opisov, besed in stavkov. Prav tako sem vso zbrano gradivo na besedni način tudi analizirala. Pri analizi nisem uporabila matematičnih in statističnih metod, na podlagi katerih bi dobila rezultate v obliki števil in odstotkov.

Raziskava je tudi eksplorativna oziroma poizvedovalna, saj sem z njeno pomočjo raziskovala stiske, težave in potrebe starih ljudi v občini Kozje. Prav tako so pri tej vrsti raziskave dovolj besedni opisi, brez zbiranja kvantitativnih podatkov. Omogoča nam usmeritev na manjše število uporabnikov in tako ni potrebno proučevati celotne populacije. Prav tako je raziskava empirična, saj sem gradivo pri uporabnikih zbirala na novo in je neposredno izkustveno. Podobne raziskave za druge občine in kraje že obstajajo, za občino Kozje je pri preverjanju obstoječega gradiva nisem zasledila.

Spremenljivke so navedene z besedami.

3.2 MERSKI INSTRUMENT IN VIRI PODATKOV

Podatke za raziskavo sem dobila s pomočjo pogovorov, ki sem jih opravila s starimi ljudmi, ki doživljajo dolgotrajne stiske. Merski instrument, ki sem ga uporabila pri pogovorih, je bil nestandardizirani intervju. Pri spraševanju tako nisem uporabila do potankosti vnaprej pripravljenega vprašalnika, ampak sem si pripravila smernice vprašanj, ki so mi služile kot vodilo. Osrednje teme so bile pri vseh intervjuvancih enake, nekatera vprašanja pa sem oblikovala med intervjujem, v interakciji s posameznikom. Sogovorniki so na vprašanja odgovarjali s svojimi besedami in tako lahko zelo podrobno opisali svoje doživljanje, izkušnje in potrebe ter izrazili svoje želje, saj so bila vprašanja odprtega tipa. Ker so pogovori potekali neposredno z ljudmi, sem se lahko neposredno odzivala na nejasnosti vprašanj in tako odpravila morebitne nesporazume.

3.3 POPULACIJA IN VZORČENJE

Populacijo v moji raziskavi predstavljajo ljudje, starejši od 65 let, ki živijo v občini Kozje in koristijo najrazličnejše oblike pomoči in storitev v domačem okolju. Vzorec predstavlja 17 uporabnikov v starosti od 70 do 92 let, ki so bili pripravljeni sodelovati v intervjuju. Vzorec je neslučajnostni, saj raziskava vključuje posameznike, ki so se odzvali na moj dopis. Intervjuvala sem devet žensk in osem moških.

3.4 ZBIRANJE PODATKOV

Podatke sem zbirala s pomočjo odprtega intervjuja. Za pomoč pri navezovanju stika z ljudmi sem prosila patronažno službo, vodjo pomoči na domu in društvo upokojencev. Sestavila sem dopis, ki so ga razdelile med uporabnike. Nato so mi posredovali kontaktne številke vseh, ki so privolili v sodelovanje. Tako sem se pogovarjala z devetimi ženskami in osmimi moškimi, ki sem jih predhodno poklicala in se dogovorila za dan in uro prihoda; prilagodila sem se njihovemu času in času obiska delavk drugih strokovnih služb. Pogovori so potekali na domu uporabnikov od 23. 3. 2018 do 4. 4. 2018 in trajali od ene do treh ur. Ljudje imajo bogate življenjske izkušnje, zato so bili pogovori zelo zanimivi, na trenutke tudi žalostni. Intervjuje sem sproti zapisovala in jim jih na koncu tudi prebrala.

3.5 OBDELAVA IN ANALIZA PODATKOV

Intervjuje sem prepisala v Wordov dokument. Nato sem v intervjujih podčrtala relevantne dele besedila, ki so predmet raziskovanja (v prilogi). Podčrtane dele besedila sem prepisala v tabelo in jih s pripisovanjem pojmov kodirala. S pomočjo intervjujev sem določila naslednje kode za obdelavo podatkov:

- s kom živi,
- potek dneva,
- vsakodnevna pomoč,
- izkušnje z zdravstveno in socialno službo, društvu,
- informacije o pomoči,
- čakanje na želeno pomoč,
- predstavitev drugih oblik pomoči,

- vzrok nekorisčenja pomoči,
- zadovoljstvo s koriščeno pomočjo,
- potrebe za lažje življenje v domačem okolju,
- domska oskrba,
- mnenje glede pomoči lokalne skupnosti in države.

4 REZULTATI

4.1 IZHODIŠČNO BESEDILO Z IZBOROM RELEVANTNIH DELOV BESEDILA

Zaradi obsežnosti besedila je predstavljeno v prilogi.

4.2 IZPIS RELEVANTNIH DELOV BESEDILA IN KODIRANJE

Tabela 1: Koda: S kom živi

Št. Int.	Izjava	Pojem
1.	<u>Živim skupaj s sinovo in vnukovo družino.</u>	s sinovo družino
2.	<u>Živim sam</u> že pet do šest let, z mano je prijatelj Alzheimer.	živi sam
3.	<u>Živim sam</u> odkar je umrla žena, sinova živita drugje.	živi sam
4.	<u>Živim sam.</u>	živi sam
5.	<u>Živim sama</u> odkar je umrl mož, v isti hiši sicer živi sin z družino.	živi sama
6.	<u>Živim sam</u> , žena je v domu na Hrvaškem, sinova me obiščeta med vikendom z družino, hčerka pride tudi med tednom.	živi sam
7.	<u>Živim v isti hiši skupaj s sinovo družino in njegovo taščo.</u>	z sinovo družino
8.	<u>Živim z bratom in njegovo ženo</u> , v hiši živi še nečak z družino.	z bratovo družino
9.	<u>Živim sama</u> več kot deset let.	živi sama
10.	<u>Živim sam</u> že en mesec, ko je umrla žena.	živi sam
11.	<u>Živim sama.</u>	živi sama
12.	<u>Živim z ženo.</u>	živi z ženo
13.	<u>Sama, v drugi hiši zram živi sin z družino.</u>	živi sama
14.	<u>Že nekaj let živima same s sestro.</u>	živi s sestro
15.	Odkar mi je umrla žena pred 13 leti <u>živim sam</u> s pesom.	živi sam
16.	<u>Živim sama, v sosednji hiši živi sin z družino.</u>	živi sama
17.	<u>Živim sama, v sosednjih hišah živita sinova z družinama.</u>	živi sama

Iz zgornjih podatkov je razvidno, da večina starih ljudi živi samih, ena živi s sestro, dva živita s sinovo družino, eden z bratovo družino ter eden z ženo.

Tabela 2: Koda: Potek dneva

Št. Int.	Izjava	Pojem
1.	<u>Vjutrno pospim</u> do ene sedme, osme ure, potem <u>me umijejo in uredijo delavke s pomoči na domu</u> . Potem <u>imam zajtrk</u> . Dvakrat na dan grem na voziček, odvisno od dneva in mojega počutja. Pomagat mi morata dva. <u>Včasih jem za mizo, včasih mi prinesejo v sobo. Veliko prespim, malo tudi telovadim, televizije ne gledam, poslušam pa radio.</u> Po navadi grem prva spat.	počitek, osebna higiena, prehranjevanje, telovadba, poslušanje radia
2.	Vstanem okol devete do desete ure, spat grem med deseto in	pripravljanje obrokov,

	enajsto večer. <u>Naredim fruštik al malca, dveh do treh kosilo, šestih do sedmih večerja. Čez dan pa sedaj ko je zima kurim in si prpelam drva, letos je bila preveč huda.</u>	nošenje drv, kurjenje
3.	<u>V glavnem sem doma. Zjutraj se običajno med šesto in pol sedmo uro vstanem, potem telovadim v spalnici, kolker še lahko. Potem si sam pripravim zajtrk, kosilo mi prinesejo okoli pol ene ure. Prav tako si sam pripravim večerjo. Čez vikend kuham sam, nekaj še ostane od petka, ko toliko skuhajo. Zaradi nog se veliko gibljem, ne čepim not in je tudi boljše. Malo gledam televizijo, radio poslušam redko, nekatere stvari se mi zdijo nesprejemljive. Tudi perem sam, zlikajo mi samo srajce, ko pridejo otroci domov.</u>	doma, telovadba, pripravljanje obrokov (zajtrk, večerja), sprehodi, gledanje televizije, poslušanje radia, osebna higiena
4.	<u>Vstanem, kak se dan naprav, včasih poznej, kakor je. Potem si skuham kavo in pojem dva kosa kruha, za malco jabke, večkrat jem, ker moram. Kosilo mi prpelajo. Pospravlam okol hiše čez dan in grem na sprehod. Dobim tolk hrane za kosilo, da mi še ostane za večerjo. Gledam televizijo, je ožgana noč in dan.</u>	pripravljanje obrokov (zajtrk, večerja), pospravljanje, sprehod, gledanje televizije
5.	<u>Zjutraj se vstanem, zrihtam, naredim fruštik, dokler tablete ne primejo, sem čisto brez moči, se mi že vrti 4 lete, je tako, pa nič ne najdejo na slikanje, sem šla samoplačniško. Potem kaj preberem, mal radio poslušam, televizijo gledam, grem ven, si prinesem drva, da nisem na mrzlem. Skuhajo mi tamladi in me pokličejo jest, večerjo si sama zrihtam.</u>	pripravljanje obrokov (zajtrk, večerja), gledanje televizije, poslušanje radia, nošenje drv, osebna higiena
6.	<u>Vstanem se okol osmih, pripravim fruštik. Čez dan grem malo ven, sedaj ko je bil ta sneg nisem šel, ker sem se bal, da bi pal. Največ poslušam radio, televizijo gledam bolj malo.</u>	pripravljanje obrokov (zajtrk, večerja), gibanje zunaj, gledanje televizije, poslušanje radia
7.	<u>Okrog pol sedmih se zbudim, potem pride s pomoči na domu in me uredi in da zajtrk. Sedim, gledam v luft in štejem promet skozi okno. Gledam televizijo. Kosilo in večerjo mi skuhajo doma, brez večerje pa ne gre. Ko je lepo vreme, grem ven, dokler me še šest nog nese.</u>	osebna higiena, prehranjevanje, gledanje televizije, gibanje zunaj
8.	<u>Kuk je, včasih ob sedmih, včasih ob osmih, se vstanem, če prej ne, ker pride negovalka, ko me umije, namaže, preobleče. Obrijem se sam. Ko gre, se vsedem in dobim froštik, ki ga pripravi bratova žena, kava, kruh, puter, marmelada, to mam rad. Čez dan pojem, kero se spomnem. Poslušam rad radio. Kosilo pa večerjo doma prpravjo. Za kosilo me dajo na voziček in jem za mizo v kuhni. Potem gledam malo televizijo, spijem kavico. Tudi ven grem na voziček, ko je lepo vreme. Večer grem spat po dnevniku. Večer me zrihtajo domači.</u>	osebna higiena, prehranjevanje, petje, poslušanje radia, gledanje televizije, gibanje zunaj
9.	<u>Moj dan je na pujsli večinoma, podnev je kavč ta. Sosea mi kavo skuha in prinese iz trgovine kaj za zajtrk. Pol malco mi prinesejo iz zadružnika in z njo se gospodarim cel dan. Veliko gledam televizijo čez dan. Vsaki dan skupaj z dvema sosedoma gledamo nadaljevanko pri meni in se malo pogovorimo.</u>	počitek, prehranjevanje, gledanje televizije, druženje
10.	<u>Vstanem se do sedme ure, se zrihtam, zajtrk nardim, zde sem 14 dni prehlajen, sedim za mizo. Po deseti mi prpela malco. Mal televizijo gledam, rad bi šel kaj ven delat, pa ne morem, ker sem prehlajen, pa bo že. Velikokrat mi ostane za večerjo od kosila hrane, ker je porcija za dva, če ne, pa si sam še kaj poiščem. Spat hodim po deveti uri.</u>	osebna higiena, pripravljanje obrokov (zajtrk, večerja), urejanje okolice, gledanje televizije
11.	<u>Okol pol osmih vstanem, ker pride negovalka, kak se počutim, včasih zakuri ona, včasih si sama. Prav tako mi pripravi zajtrk ali</u>	pripravljanje obrokov, počitek,

	<u>pa si ga sama. Okol pol enih spet pride delavka skozi, da pogleda, kako sem, in postori, če je kaj treba. Kosilo mi vozijo iz ribnika sami. Veliko počivam, posebej čez dan. Zvečer pojem, kar ostane od kosila, al pa si sama kej nardim.</u>	kurjenje
12.	<u>Potem me zrihtajo, vmijejo in oblečejo ter dajo na voziček. Potem jem zajtrk za mizo, prav tako kosilo in večerjo. Po kosilu grem nazaj v pojstlo, da se spočijem, mi pomaga žena. Okol osmih pride ponovno negovalka, da me zrihta za spanje, se menjavajo. Veliko gledam televizijo, poslušam radio, če ga žena prižge, tudi časopis rad preberem in rešujem križanke. Poslušam rad pogovorne oddaje in gledam kvize. Rad grem tudi na balkon in gledam, ka se dogaja zunaj.</u>	osebna higiena, prehranjevanje, počitek, poslušanje radia, gledanje televizije, branje
13.	<u>Najprej, ko se vstanem postelem kavč, zakurim v šporheti, se zrihtam, naredim kapučino s kruhom, pol grem pa v štal. Pol si skuham južno. Popodne naredim kaj na vrtu, pospravljam okul hiše, kurim veje in od brajd, ko mi jih je sosed obrezal.</u>	pospravljanje, skrb za živali, priprava obrokov, osebna higiena, urejanje okolice
14.	<u>Zjutraj se vstanem, pa sem pa ta po kuhji, ven ne morem, pol pa še kej skuham. Televizije ne gledam, radio poslušam, si naštimam Ognjišče pa marsikaj zvem. Tud še skuham kolk lahko. Tud cajtnge al pa kako knigo si rada v roke vzamem.</u>	pripravljanje obrokov, poslušanje radia, branje
15.	<u>Čez dan kurim, poslušam radio, ko je lepo vreme, grem ven, pa delam, kolk lahko. Poslušam radio in gledam televizijo, da mine cajt, drugač je dug cajt.</u>	kurjenje, poslušanje radia, urejanje okolice, gledanje televizije
16.	<u>Do osmih počivam, po pa si porihtam zajtrk, pol pa bergla pa mal okul hiše, pol pa kosilo, ko mi ga prpelajo ob 12.00. Popodne rada gledam televizijo, radio malo kdaj poslušam, televizija je pržgana cel dan. Tud časopis še preberem al pa vsaj prelistam. Popodne ne počivam, ker pol večer ne morem spat. Večer si večkrat naredim čaj, ker mam popodne tak malco, se ne počutim dobro, če večer jem. Po poročilih grem spat okol pol devete, devete. Pospravim, kurim še vse sama, nosijo mi samo hrano.</u>	priprava obrokov, osebna higiena, gledanje televizije, pospravljanje, kurjenje, gibanje zunaj
17.	<u>Zjutraj se vstanem okol sedme do osme ure, si skuham čaj pa kavo, po pa jem okol desete ure. Čez dan kaj pospravim okol hiše, grem pogledat h koji pa tak. Okol dvanajste mi prpelajo kosilo, malco. Pospravim še sama, včasih mi tudi drve prinese ona, večina si jih sama. Televizije ne gledam veliko, radio je pa cel dan pržgan, če ne mi je dolgcajt. Za večerjo ponavadi ostane od južne, če ne si pa sama kaj naredim.</u>	priprava obrokov, pospravljanje, gibanje zunaj, poslušanje radia, urejanje okolice

Posamezniki dan preživljajo različno, odvisno od lastnih zmožnosti oziroma zdravstvenega stanja. Večji del dneva posvetijo pripravi obrokov, predvsem zajtrku in večerji, čez dan veliko gledajo televizijo in poslušajo radio. Velik pomen dajejo tudi osebni higieni. Gibajo se med sprehodi, telovadbo, pospravljanjem po hiši/stanovanju in urejanjem okolice.

Tabela 3: Koda: Vsakodnevna pomoč

Št. Int.	Izjava	Pojem
1.	<u>Pomoč na domu enkrat na dan vsak dan po pol ure. Ostalo mi pomagajo domači, druge pomoči nimam.</u>	pomoč na domu, domači
2.	<u>Dvakrat na teden pride delavka po eno uro. Imam tudi prostovoljca, ki ga pokličem, če ga rabim, da kaj pomaga ali se pogovarjama, da mam družbo. Od svojcev ne morem pričakovati pomoči.</u>	pomoč na domu, prostovoljec,
3.	<u>Pomagata mi otroka, čeprav sta daleč. Pripeljejo mi priboljške in vsega je včasih preveč. Kosilo mi prinaša oskrbovalka od ponedeljka do petka. Druge pomoči nimam, če kej rabim, pokličem otroke.</u>	otroci, pomoč na domu
4.	<u>Vse si naredim sam, tudi perem, pometam, pomivam, prinesejo mi samo hrano. Drve mi pomagajo pripraviti drugi, ki jih sam dobim.</u>	pomoč na domu, prijatelji
5.	<u>Ob torkih za eno uro pride delavka, ki mi dela družbo, se pogovarjama in grem na sprehod, če je lepo vreme. Skuhajo kosilo tamladi.</u>	pomoč na domu, otroci
6.	<u>Pomoč na domu 3x na teden, da skuha, pospravi in pomije posodo. Otroci mi pripravijo drva k hiši, da ne rabim po snegu hodit. Dva soseda imam, ki mi prideta na pomoč, če potrebujem. K zdravniku in po opravkih me peljejo otroci.</u>	pomoč na domu, otroci, sosedge
7.	<u>Iz pomoči na domu pride vsak dan, dvakrat na dan. Čez dan mi pomagajo domači, če je potrebno, druge pomoči nimam.</u>	pomoč na domu, domači
8.	<u>Zjutraj pride s pomoči na domu za pol ure in me zrihta, za ostalo poskrbijo domači, brat in njegova žena. Patronaža pride po potrebi.</u>	pomoč na domu, domači, patronažna služba po potrebi
9.	<u>Soseda mi pomaga obut zokne in oblečt zjutraj ter slečt večer. Prinese mi, kar rabim iz trgovine, mi gre plačat položnice 15. v mesecu, gre po zdravila in do zdravnika, v glavnem vse kar rabim. Ne vem, ka bi naredla, če ne bi blo nje. Patronaža mi pride vzet kri. Pomoč na domu mi nosi jest, mi pomije posodo in ob petkih pobriše po kleh. Sem članica društva upokojencev in Rdečega križa, plačujem članarino, iz Rdečega križa mi prinesejo včasih kak liter mleka in ula.</u>	soseda, patronažna služba po potrebi, pomoč na domu, Rdeči križ
10.	<u>Trenutno ne rabim nobene pomoči, kak dolgo pa bo pa ne vem.</u>	nihče
11.	<u>Vsaki dan pride dvakrat na dan s socialne, zjutraj eno uro, in popoldne pol ure. Če pride hčerka, pomoč odpovem, ker ona poskrbi za mene. Negovalka mi zjutraj zakuri, pospravi in prinese drva.</u>	pomoč na domu, otroci
12.	<u>Negovalke, žena, po potrebi patronažna, če treba vzet kri. Druga nič. Vnuki mi pomagajo po stopnicah, če rabim v bolnico ali k zdravnikom, tako da me nesejo po stopnicah. Imam tudi terapevtko dvakrat na teden, da me zmasira.</u>	pomoč na domu, žena, po potrebi patronažna služba, vnuki, terapevтка
13.	<u>Pomagajo mi sosedge in sinova, če rabim. Vsak drug dan hodi patronaža, kuham sama, tamlada mi tud včasih prinese za jest, tu ne smem rečt, da ne.</u>	sosedge, otroci, patronažna služba
14.	<u>Same s sestro, čez dan tudi bratranec. Ko je košja, dobima ljudi, da nama naredjo, pol jih pa treba plačat, pa 50 EUR ni nč. Patronažna pride dvakrat na kedn trenutno, drgač pa kak jo nucam. Na center se še nisma obrnal, sestra so pa varstveni vzel. Tudi drva in vsa ostala dela morma plačat pa ljudi dobit. Tudi nečak nama velik pomaga pri delu, soseda mi ponavadi prinese iz trgovine in zdravile.</u>	sestra, bratranec, plačani delavci, patronažna služba, nečak, soseda
15.	<u>Vse mi prpravjo, pospravjo, pomijejo okna, po kleh, operejo, obrijejo. Če rabim prevoz v trgovino al pa k dohtarji, me pela sosed. Ta mi tud drve prpravi in če rabim kaj moške pomoči. Tud patronažna pride, tu je pa moje dekle. Tudi društva me obiskujejo.</u>	pomoč na domu, po potrebi patronažna služba, sosed, društva

16.	<u>Pomoč na domu mi nosi hrano, vse ostalo od zdravnika, trgovine in pripravo drv mi pomaga sin oziroma me pela.</u>	pomoč na domu, otroci
17.	<u>Hrano mi prpelajo, kurjavo mi pripravijo in prskrbijo otroci. Tudi ostale, če rabim, mi pomagajo otroci glede prevoza do zdravnika in trgovine. Včasih me pela tudi kakšen sosed.</u>	pomoč na domu, otroci, sosedje

Vsem pri vsakodnevnih opravilih pomagajo socialne oskrbovalke iz pomoči na domu ali/in patronažna služba. Oskrbovalke v večini primerov nosijo hrano, nekaterim tudi pomagajo pri osebni higieni in pospravljanju. Velik del pomoči starejšim nudijo domači, otroci, sosedje in prijatelji. Samo eden je poudaril, da ne rabi nobene pomoči, razen, da mu prinesejo hrano.

Tabela 4: Koda: Izkušnje z zdravstveno in socialno službo, društvi

Št. Int.	Izjava	Pojem
1.	<u>Osební zdravnik/ca nerada pride domov, bom kar po pravici povedala. Zadnjič so mi vzeli kri in jo je moral v Celje sin sam pelat, še v Celju so se čudl. Obiščejo me tudi iz Rdečega križa ob rojstnem dnevu. Tega sem zelo vesela. V Brežicah v bolnici, ko sem si zlomila kolk, je bil zelo prijazen mlad zdravnik, kateri je vedel, da sem bila v taborišču Ausswich in sem mu morala povedat, kako je bilo.</u>	nezadovoljstvo z osebnim zdravnikom in patronažno službo, obiski Rdečega križa zadovoljstvo z zdravniki v bolnišnici
2.	<u>Osební zdravnik/ca ponavadi reče, če rečem, da me kaj boli, reče da je to od starosti. Društvo upokojencev sem zapustil pred dvema tremi leti, ker nisem mogel dve do tri ure v dvorani. Rdeči križ mi je pošiljal vabila za srečanja, katerih se sedaj ne udeležujem več, saj mi noge in zdravje ne dovoljujejo. Težko je, ko ti noben ne verjame, da si bolan, ti rečejo, ti si še dober. Centar sam klical samo takrat, ko sem imel težave zaradi snega, pa so rekli, da nimajo nič s tem in naj pokličem občino in krajevno skupnost.</u>	nezadovoljstvo z osebnim zdravnikom, v društva ni vključena, center klical zaradi težav s snegom
3.	<u>Zdravnike dobro poznam, z njimi nimam slabih izkušenj. Z nikomer nimam težav. Sem član društva upokojencev, kjer sem aktiven glede na to koliko lahko, vabijo me na proslave. Tudi druga društva me vabijo.</u>	zadovoljstvo z osebnim zdravnikom, zadovoljstvo z društvi
4.	<u>Z zdravniki nimam nobenih problemov, so kar v redu, grem sedaj v Celje zaradi očesa. Nisem vključen v nobeno društvo, obiščejo me pa iz Rdečega križa, za rojstni dan ne vejo, vejo pa, kdaj mam god. Hodila je patronažna previjati.</u>	zadovoljstvo z zdravniki, v društva ni vključen
5.	<u>Prej sm bla v aktivu kmečkih žena in društvu upokojencev sem bla, sedaj ne morem več nikamer. V Celju v bolnici mi je zdravnica rekla, da sem že dost stara, da ne morejo več pomagat. Dvakrat so me obiskali iz centra, ko so me z Vojnika poslal.</u>	v društva ni vključena, nezadovoljstvo z zdravniki v bolnišnici (odnos)
6.	<u>S socialno nimam stikov, z zdravnico se zastopim in me zelo upošteva. Pri društvu upokojencev in Rdečem križu sem vključen, se udeležujem njihovih prireditev, če le lahko. Tudi v Celju so bili zdravniki zelo v redu.</u>	s centrom za socialno delo nima izkušenj, zadovoljstvo z osebnim zdravnikom, zadovoljstvo z zdravniki v bolnišnici, zadovoljstvo z društvi

7.	<u>Z odnosi z zdravniki sem kar zadovoljna, ker ne hodim veliko okol njih. Tudi z oskrbo sem zadovoljna. Na center se nisem obračala. V društvu upokojencev in pri Rdečem križu sem bila, dokler sem še lahko hodla, zde pa ne več. Me pa obiščejo.</u>	zadovoljstvo z osebnim zdravnikom, zadovoljstvo s pomočjo na domu, v društva ni vključen
8.	<u>Zdravnik je v redu, je prišel tudi domov, če sem ga potreboval. Tudi z delavkami sem zadovoljen. Iz centra me ni še nihče obiskal. V društvih nisem, mi pa pridejo na obisk iz Rdečega križa za rojstni dan in sem vesel.</u>	zadovoljstvo z osebnim zdravnikom, zadovoljstvo s pomočjo na domu, v društva ni vključen
9.	<u>Za dohtarje nimam kaj rečt, razen to, kar je zde zdravnik spregledal na izvidih krvi, da nekaj ni v redu. V bolnici moraš poslušat in ubogat.</u>	zadovoljstvo z osebnim zdravnikom
10.	<u>Nič ni blo kej slabega do zde, kolk se da, pomagajo, čas pa svoje dela. Sem član Rdečega križa in društva upokojencev. Ko majo kje blizu srečanje, se z veseljem udeležim, če kje dlje pa ne, ker ne slišim, dobro pol pa rajš ne grem, če so z avtobusom, ker ne morem domu.</u>	zadovoljstvo z osebnim zdravnikom, zadovoljstvo z društvi
11.	<u>Naša dohtarca je v redu, hvala bogu, jih ne rabim veliko. Patronažne nisem rabla. Tudi ostalih ne rabim.</u>	zadovoljstvo z osebnim zdravnikom
12.	<u>Osebni zdravnik je najslabši, kar jih je na svet, če ga kaj rabim, ga moram prosit ko boga, nč ne verjame. Tudi domu pride, če ga nujno rabim, ampak ga treba že dve lete prej povedat. S centrom nimam izkušenj. Tudi z društvom upokojencev in Rdečim križem nimam izkušenj. Noče mi napisat za drug voziček, ki mi pripada po petih letih, pravi, da to on ne more, kdu pa lahko? V tretje je dons le dobila žena napotnco za Sočo. Šest let sem na pojsli, pa ne vem, če je bil trikrat na domu.</u>	nezadovoljstvo z osebnim zdravnikom, z društvi nima izkušenj, s centrom za socialno delo nima izkušenj
13.	<u>Zdravnica naredi vse, ka jo prosim, tudi patronaža je v redu, nimam kaj rečt. S socialno nimam kej, so mi zavrnili varstveni dodatek in napisal, da so me dolžni otroc preživljat, če so pravila, so pravila, sin to ni pripravljen prevzet. Od Rdečega križa prejemam pakete, od sosedov in dobrih ljudi pa obleko.</u>	zadovoljstvo z osebnim zdravnikom, zadovoljstvo s patronažno službo, zadovoljstvo z Rdečim križem, nezadovoljstvo s socialno službo
14.	<u>Patronažna je super, so vse zelo dobre in prijazne. Zdravnica je tudi v redu, verjetno bi prišla tud domu, če bi jo nucala. S centrom nimam nobenega stika. Pri društvu upokojencev in Rdečem križu nisem, prinesejo pa kolendar.</u>	zadovoljstvo z osebnim zdravnikom, zadovoljstvo s patronažno službo, v društva ni vključena
15.	<u>Jez sm si z vsemi dober, nimam z nobenim nč narobe.</u>	zadovoljstvo z vsemi
16.	<u>V društvo upokojencev nisem več, ker ne morem hodit, sem rekla, naj me brišejo. Zdravniki so bili kar uvidevni, se nimam kaj pritoževat. S centrom nimam izkušenj.</u>	zadovoljstvo z osebnim zdravnikom, v društvih ni več, s centrom za socialno delo nima izkušenj
17.	<u>Jaz nimam nič kaj proti jim, oni pa tud. Društvo upokojencev me vabi na prireditve, včasih se udeležim, včasih ne, odvisno kak se počutim. Z ostalimi nimam izkušenj.</u>	zadovoljstvo z osebnim zdravnikom, zadovoljstvo z društvi

Iz tabele je razvidno, da je več kot polovica starejših zadovoljna s svojim osebnim zdravnikom. Prav tako so trije izrazili zadovoljstvo z zdravniki v bolnišnicah. Nekateri pa

so izrazili nezadovoljstvo z osebnim zdravnikom. Imajo tudi dobre izkušnje s patronažno službo in pomočjo na domu. V društva večina ni (več) vključena, tisti ki so vključeni, so zadovoljni. Prav tako nimajo osebnih izkušenj s socialno službo, razen v dveh primerih pravic iz javnih sredstev in vloge za institucionalno varstvo. To me je osebno zelo presenetilo.

Tabela 5: Koda: Informacije o pomoči

Št. Int.	Izjava	Pojem
1.	<u>Sin se je pozanimal na občini in centru za socialno delo v času, ko sem bila v bolnici zaradi zloma kolka. Povedali so mu za možnosti pomoči na domu.</u>	na občini in centru za socialno delo
2.	<u>Na občini sem videl letak od pomoči na domu, ga vzel, prebral in poklical</u>	na občini
3.	<u>Na občini so me opozorili na to možnost prinašanja hrane, kjer sem dobil letak.</u>	na občini
4.	<u>Takrat ko je prišla iz centra, mi je povedala za možnost pomoči na domu.</u>	center za socialno delo
5.	<u>Za pomoč je prišla sama k meni, ko sm prišla iz Vojnika. So ji mnde z Vojnika poslal to ne vem.</u>	ne ve
6.	<u>Sin se je pozanimal pri šefici delavke, ko jo je poznal, in povprašal, če je možno dobiti pomoč trikrat na teden.</u>	pri vodji pomoči na domu
7.	<u>To pa ne vem, sama nisem mogla več bit, ker me je obletelo, verjetno se je pozanimal sin.</u>	ne ve
8.	<u>Občina je poslala letake okol za pomoč na domu.</u>	letaki po pošti
9.	<u>Hčerka mi je povedala, da imajo pri njihovih sosedih tako pomoč.</u>	hčera
10.	<u>Že prej, ko sem rabo, sem vedo, da obstaja ta možnost, se je enkrat predstavlja Lidiya na društvu upokojencev</u>	predstavitve na društvu upokojencev
11.	<u>Zvedla sem od drugih, da je to možno. Hčerka mi je to zrihtala.</u>	od drugih
12.	<u>V ambulantni so mi povedal za pomoč in smo jo kontaktirali.</u>	v zdravstvenem domu
13.	<u>Patronažno mi je dodelila zdravnica.</u>	zdravnica
14.	<u>Patronažno mi je predpisala zdravnica, ko se mi občasno odpira noga.</u>	zdravnica
15.	<u>Ena iz Šmarja je prišla dol, ko jo je poklicala medicinska sestra in so se zmenle, da so mi zrihtale pomoč.</u>	center za socialno delo
16.	<u>Kdo je to zrihtal takrat, ne vem.</u>	ne ve
17.	<u>Še sama ne vem, kje je blo to, je že dolgo od tega.</u>	ne ve

Največ jih je za pomoč izvedelo na občini in na centru za socialno delo. Nekateri v zdravstvenem domu ali pri zdravnici. Določeni so informacije dobili drugje oziroma ne vedo več kje.

Tabela 6: Koda: Čakanje na želeno pomoč

Št. Int.	Izjava	Pojem
1.	<u>Pomoč je bila takoj, ko sem prišla iz bolnice.</u>	takoj

2.	<u>Takoj sem dobil pomoč dve ure.</u>	takoj
3.	<u>V roko dveh dni mislim, da sem začel prejemati pomoč v obliki prinašanja hrane.</u>	dva dni
4.	<u>Nisem dolgo čakal, drugi, tretji dan so začel vozit.</u>	dva dni
5.	<u>Potem je kmal prišla.</u>	kmalu
6.	<u>Kr kmal, ne morem točno vedet, kolk dolgo.</u>	kmalu
7.	<u>Ne vem.</u>	ne ve
8.	<u>Je blo kr hitro, da smo se dogovoril.</u>	kmalu
9.	<u>Kak smo se zmenl, takoj je blu.</u>	takoj
10.	<u>Drug dan je bilo že steklo.</u>	takoj
11.	<u>Kr takoj mislim, da je blo.</u>	takoj
12.	<u>Prec so začele prihajat in so zelo pridne.</u>	takoj
13.	<u>Takoj je začela prihajat trikrat na teden, čez vikend si nogo previjam in rihtam sama.</u>	takoj
14.	<u>Takoj, ko so rane, pride.</u>	takoj
15.	<u>Je blo kr hitro.</u>	kmalu
16.	<u>Nič ni blu treba čakat.</u>	takoj
17.	<u>Sem pozaba, dolgo ni blo, so vnder kr kmal začel.</u>	ne ve

Več kot polovica je želeno pomoč dobila takoj, določeni v roku dveh dni. Nekaj jih ne ve, v kolikem času so začeli prejemati pomoč.

Tabela 7: Koda: Predstavitev drugih oblik pomoči

Št. Int.	Izjava	Pojem
1.	<u>Ne, ker jih nismo spraševali, zanimala nas je izključno pomoč na domu.</u>	ne
2.	<u>Ne, ker je nisem iskal.</u>	ne
3.	<u>Za drugo pomoč se nisem zanimal.</u>	ni iskal
4.	<u>Nč drugega.</u>	ne
5.	<u>Da bi šla kam, sam ne morem, ker nimam prevoza in ne morem.</u>	druženje
6.	<u>Sedaj še čakam na odločbo od ZPIZ-a za dodatek zaradi poškodbe hrbtenice.</u>	dodatek za pomoč in postrežbo
7.		ni odgovora
8.	<u>Druga nimam, mi nič ne pripada, tudi pomoč in postrežba ne, ker nimam delovne dobe in sem od otroštva invaliden, imam penzijo po mami.</u>	dodatek za pomoč in postrežbo
9.	<u>Hojico so mi dali, vendar imam premalo prostora v stanovanju, hojica prevelika. Imam tudi bergle. Imam polovični dodatek v višini 146 evrov.</u>	dodatek za pomoč in postrežbo, medicinski pripomočki
10.	<u>Žena je nazadnje mela nego, jaz pa ne rabim druga ko hrano.</u>	ne
11.	<u>Nisem iskala, je dost to, da mi pomagajo.</u>	ni iskal
12.	<u>Samo to, kar sem iskal, nč druga.</u>	ni iskal
13.	<u>Ne nobene, vse še sama zrihtam, tud nimam dnara, da bi plačevala.</u>	ne
14.	<u>Nikol nisma iskale.</u>	ni iskala
15.	<u>Ne.</u>	ne
16.	<u>Nč.</u>	ne
17.	<u>Nisem iskala nč druga.</u>	ni iskala

Starejši ljudje v večini niso bili seznanjeni z drugimi oblikami pomoči, ker jih niso iskali oziroma jim niso bile predstavljene. Trije so dobili tudi informacije glede dodatka za pomoč in postrežbo.

Tabela 8: Koda: Vzrok nekorisčenja pomoči

Št. Int.	Izjava	Pojem
1.		ni odgovora
2.		ni odgovora
3.		ni odgovora
4.		ni odgovora
5.	<u>Nimam prevoza in ne morem.</u>	nima prevoza
6.		ni odgovora
7.		ni odgovora
8.	<u>Dodatka za postrežbo nimam, nimam pogojev, tudi postelje in vozička nisem dobil, smo mogli sami kupiti ali kje dobiti.</u>	ni upravičen
9.		ni odgovora
10.		ni odgovora
11.		ni odgovora
12.		ni odgovora
13.	<u>Vsako pomoč je treba plačati, za to pa nimam dnara.</u>	nima finančnih sredstev
14.		ni odgovora
15.		ni odgovora
16.		ni odgovora
17.		ni odgovora

Pri vprašanju glede vzrokov za ne koriščenje pomoči v večini niso podali odgovora. Ostali jih ne koristijo, ker nimajo prevoza, finančnih sredstev ali niso upravičeni do pomoči, ki so jo iskali.

Tabela 9: Koda: Zadovoljstvo s koriščeno pomočjo

Št. Int.	Izjava	Pojem
1.	<u>Zelo sem zadovoljna z delavkami, ki prihajajo k meni.</u>	zelo zadovoljna
2.	<u>Z ženskami nimam nobenih problemov. Ženskam vsaka čast.</u>	zelo zadovoljen
3.	<u>Za mene so prijazne in korektne.</u>	zadovoljen
4.	<u>S hrano in delavko sem zelo zadovoljen, čeprav se včasih zaradi dopustov in dežurstev mejujejo, hrane je dost in okusna je.</u>	zelo zadovoljen
5.	<u>Sem zelo zadovoljna z delavko.</u>	zelo zadovoljna
6.	<u>Zelo sem zadovoljen, veliko naredi v času, ko je pri meni.</u>	zelo zadovoljen
7.	<u>Ka pa bom druga, ko morem bit, ko ne moreš vzameš, ka ti dajo.</u>	zadovoljna
8.	<u>Zelo zadovoljen.</u>	zelo zadovoljen
9.	<u>Sem zelo zadovoljna, zelo so prijazne, dobim jest in se pogovarjamo.</u>	zelo zadovoljna
10.	<u>S hrano sem zadovoljen, so tri možnosti in lahko zbereš.</u>	zadovoljen

11.	<u>Hrana je v redu, tudi z delavko sem zelo zadovoljna.</u>	zelo zadovoljna
12.	<u>S pomočjo sem zelo zadovoljen, se pogovarjamo, pohecamo in se dobro razumemo. Imam vse pohvale, kolk se da.</u>	zelo zadovoljen
13.	<u>Zelo sem zadovoljna, bog ne daj, da bi kej rekla čez njo, vse mi uredi tako kot treba.</u>	zelo zadovoljna
14.	<u>S patronažno sem zelo zadovoljna.</u>	zelo zadovoljna
15.	<u>Vredi vse, zadovoljen vse, pogrešam delavko, ki je pri meni rihtala deset let.</u>	zadovoljen
16.	<u>Jaz sem zelo zadovoljna, nimam nobenega slabega priporočila.</u>	zelo zadovoljna
17.	<u>Sm kr zadovoljna, ker za enga se ne spleča kuhat.</u>	zadovoljna

S pomočjo so večinoma zelo zadovoljni, ostali zadovoljni. Nezadovoljstva med uporabniki pomoči ni.

Tabela 10: Koda: Potrebe za lažje življenje v domačem okolju

Št. Int.	Izjava	Pojem
1.	<u>Želim si samo, da bi lahko bila bolj samostojna, ker zaradi operacije kolka in bolečin v kolenu ne morem hoditi. Prav tako bi rabla veste tisto kolo na tri kolesa, da bi se lahko sama vozla, sam nimam denarja, da bi ga kupla. Še najrajš pa bi rada hodla in plesala, kot včasih. Prav tako bi potrebovala, veste tisto malo višje stranišče, ker sem plenic naveličana, me žuljo.</u>	samostojnost, akumulatorsko kolo, več finančnih sredstev, višje stranišče
2.	<u>Potreboval bi prevoz, ki bi ga imel organiziran.</u>	prevoz
3.	<u>Zaradi bolezni ne morem biti več tako aktiven. Pogrešam to, da se ne morem sam peljati, ampak bolje je tako, kot da kaj zagrešim.</u>	samostojnost (zdravstvene težave), prevoz
4.	<u>Težave zaradi zdravja mi precej otežujejo življenje. Nerodno je, ker ni nobene povezave javnega prevoza.</u>	samostojnost (zdravstvene težave), prevoz
5.	<u>Sin me pelje v trgovino, na pošto, k zdravniku in kar rabim, da nisem skoz doma. Težava je, da imajo službe, zato se moram prilagodit zarad službenih obveznosti.</u>	prevoz
6.	<u>Rad bi več financ za lažje preživetje, saj moram plačevati dom za ženo, ki je nepokretna. Skupaj imava slabih sedemsto evrov penzije. Avta nimam, do sedaj sem se vozil s traktorjem. Velikokrat, še posebej večer sem osamljen. Želim si, da bi sin z družino prišel za vsem domov. Potreboval bi vsaj pet dni v tednu pomoč na domu.</u>	več finančnih sredstev, prevoz, družbo, vrnitev sina z družino domov, več pomoči tedensko
7.	<u>Trenutno nič, ka še pa bo, pa ne vem. K zdravniku in vse ostalo, zdravila mi ureja sin. Rabim samo zdravje.</u>	zdravje
8.	<u>Nič kaj, rad mam kavico, dobro jem, kaj zapojem, kakšnega skadim. Posebnih želja nimam.</u>	nima posebnih želja
9.	<u>Rada bi, da bi šla lahko ven, kar bi bilo boljše za moje počutje in zdravje. Težava je v tem, ker nimamo dvigala v bloku. Če bi potrebovala več pomoči na teden, si tega nebi mogla privoščiti, saj nimam dovolj sredstev. Potrebovala bi tuš, ker ne morem v bano. Zaradi premajhne kopalnice ne moremo postaviti not tuša, saj bi mugl dat ven al WC ali umivalnik, a oboje potrebujem.</u>	izhod iz stanovanja, dvigalo, več finančnih sredstev, tuš, večjo kopalnico,
10.	<u>Prevoz ni problem. Tudi druga trenutno ni problem.</u>	trenutno nič
11.	<u>Potrebovala bi še več pomoči, predvsem družbe, vendar ne preveč</u>	več pomoči, družbe,

	dolgo, ker sem tudi rada sama in imam svoj mir. <u>Glede plačane pomoči ne vem, če bi lahko več plačevala, ko mam, ka pa vem.</u>	več finančnih sredstev
12.	<u>Rad bi mel štango ob stopnicah, po hodniku, da bi lažje prišlo dol, vendar se ostali stanovalci ne strinjajo, ker pravijo, da bi preveč placa vzelo, ker so hodniki ozki in ne bojo mugl nosit pohištva gor in dol. Čakam na nov voziček, ampak zdravnik še ni dal nič naprej, ne vem, če more kej zaslužiti al je plačan od prometa. Problem je, ker ne morem gibat, veliko sedim ali ležim, zato se redim. Ven ne morem zaradi stopnic, dvigala pa nimamo.</u>	izhod iz stanovanja, nov invalidski voziček, več gibanja, dvigalo
13.	<u>Rabla bi več dnara, saj se preživljam z 222 evri, to je vse od vdovske penzije. Rabla bi obutev, pa nimam denarja, da bi si kupla.</u>	več finančnih sredstev, obutev
14.	<u>Želela bi si prave ljudi k hiši, ki bi delal, pa naji do smrti mel, pol bi pa blu vse njihovo. Seveda tudi zdravja.</u>	ljudi, ki bi se preselili in poskrbeli zanjo, zdravja
15.	<u>Več, ko mam, ne bi bil mogel plačevati, penzija je nizka.</u>	več finančnih sredstev,
16.	<u>Skoraj ne bi nič rekla, tak ko mi je zde lepu, ne vem, če mi je kdaj blu. Zdravja nucam še mal.</u>	zdravje
17.	<u>Če bi rabla še dodatno pomoč, si je ne bi mugla prvošit, ker mam prenizko penzijo. Razn takrat, ko je šula, hudi šolski kombi mimo, drugega javnega prevoza pa nimam.</u>	več finančnih sredstev, prevoz

Stari ljudje so največkrat izrazili potrebo in željo po prevozu in višjih finančnih sredstvih, s katerimi bi lažje živeli v lokalnem okolju. Želijo si več samostojnosti in zdravja. Ljudje v bloku si želijo dvigala, saj zaradi zdravstvenih težav ne morejo iz stanovanja. Samo eden je povedal, da ne potrebuje ničesar.

Tabela 11: Koda: Domska oskrba

Št. Int.	Izjava	Pojem
1.	Tudi so mi že rekli, vete tako <u>med pogovorom je nanoslo na to temo</u> , vendar imam vredi otroke, ki poskrbijo zame. <u>Doma je le doma, sem zelo zadovoljna in me postrežejo, zato si v dom ne želim.</u>	med pogovorom, ne želi v dom
2.	<u>Hčerka sama dela v domu, me je sicer opozorila na dom na Hrvaškem in zakaj ne grem. Moj dom je tukaj, o odhodu v dom ne razmišljam, bom že tukaj potrpeč.</u>	hčerka predlagala domsko oskrbo, ne želi v dom
3.	<u>Včasih so me otroci spraševali, če si želim. Nikoli ni bilo potrebe po tem. Doma se dobro počutim, dobim vse, kar rabim, zato o tem ne razmišljam</u>	otroci spraševali, ne želi v dom
4.	<u>Sej jaz mam prošnjo v domu. Ne vem, če bi zdržal, ne grem še nikamer. Prišla je iz centra in oddala sva vlogo.</u>	vloga v domu, ne želi v dom
5.	<u>Nagovarjal ni noben, tudi sama sem rekla, da ne dokler sem tak, če pa ne bi mogla več, da obležim, pol je pa to zadnja možnost.</u>	ni predlagal nihče, ne želi v dom
6.	<u>Sam sem se odločilo, da grem drugo leto čez zimo v dom, ker sam verjetno ne bom mogo bit doma.</u>	želi v dom čez zimo
7.	<u>Ne, dokler bom lahko tukaj, ne. Tudi noben mi ni tega omenil, da bi šla. Dom bo tazadn pod zemljo.</u>	ni predlagal nihče, ne želi v dom
8.	<u>Po domu nimam želje, tud ne vem točno, kak je to tam. Doma je lepu, sem bil tudi v lagri, tam pa ni blo fajn, je boljše doma.</u>	ne želi v dom
9.	<u>Ko sem bila v bolnici so me vsi zdravniki spraševali, če ne bi šla</u>	predlagal zdravnik v

	<u>raje v dom, saj sama doma ne bom mogla bit in da naj razmislim. Bug ne daj doma, sam doma si želim bit, pa da bi mela koga, ki bi mi družbo delal.</u>	bolnišnici, ne želi v dom
10.	<u>Jaz o tem že razmišljam nekaj let, da ko ne bom mogu, grem v dom, nočem bit v napoto in breme otrokom in jih obremenjevat.</u>	dom, ko nebo več sposoben sam poskrbet zase
11.	<u>Sem v domu bla enkrat tri mesce, pa sem šla na spomlad nazaj domov, sm bla pa kr zadovoljna. Rajš sem doma, če pa ne bi mogla, da ne bi preveč hčerko matrala, pa bi tud šla, me je prišla tudi tam obiskat.</u>	že bila v domu, bi rada ostala doma
12.	<u>V Ljubljani so mi predlagal zdravniki možnost doma, ampak mam svoje stanovanje. To ni govora, da grem v dom.</u>	predlagal zdravnik v bolnišnici, ne želi v dom
13.	<u>Do zdej še ne, vete, ka vam povem, ne bi rada šla, kdu bo pa plačval. Še mi ni noben reko, da bi šla.</u>	ni predlagal nihče, ne želi v dom
14.	<u>Nismo se še nč menl o tem, sam tud ne vem, kak dolgo bom še lahko doma. Čeprav ne bi rada šla, doma je le doma.</u>	ni predlagal nihče, ne želi v dom
15.	<u>Bog ne daj, jz hočem tu vmret, celo domačijo sm sam postavo.</u>	ne želi v dom
16.	<u>V DSO Šentjur sem že prijavljena, je hčerka dala vlogo not, če bi želela in rabla. Dokler je tak ko zde, dom odpade.</u>	vloga v domu, ne želi v dom
17.	<u>Tu še ni mi noben reko, tud, če bi mi reku kdu, se bi sama odloča, pa tudi ne bi šla.</u>	ni predlagal nihče, ne želi v dom

Iz zgornje tabele je razvidno, da si ljudje ne želijo v dom, kljub temu da so nekaterim to že predlagali bodisi otroci bodisi zdravniki v bolnišnici ali pa so se o tem pogovarjali z domačimi. Večini ni te možnosti omenjal nihče. Dva imata vlogo v domu, eden želi čez zimo v dom. Samo eden o domu razmišlja že kar nekaj časa, če ne bo mogel več sam skrbeti zase, gre v dom, ker noče obremenjevati otrok. Ena uporabnica je v domu že bila, vendar se je vrnila nazaj domov.

Tabela 12: Koda: Mnenje glede pomoči lokalne skupnosti in države

Št. Int.	Izjava	Pojem
1.	<u>Za starejše mislim, da je dobro poskrbljeno, rada bi edino šla v toplice, kar mislim, da sem si zaslužla, glede na to, da sem preživela Auschwitz.</u>	je poskrbljeno
2.	<u>Za drugo pomoč ne vem, kot to kar ma pomoč na domu.</u>	nima mnenja
3.	<u>Mislim, da v glavnem je, sicer kakšen odpustek, drugače je po mojem mnenju dobro poskrbljeno. Smo zadovoljni s tem.</u>	je poskrbljeno
4.	<u>Mislim, da je, ker jih še veliko živi doma.</u>	je poskrbljeno
5.	<u>Ka pa vem, glavno mi je družba, drugo ne rabim.</u>	nima mnenja
6.	<u>Država bi mogla dat več na to, da imamo starejši dovolj sredstev za vsaj osnovno preživetje. Potem bi bilo vse v redu. Prav tako, če hočem v dom, bi mogo zemljo prodat, kar se mi ne zdi prav.</u>	država ne poskrbi dovolj finančno za starejše ljudi
7.	<u>Jaz sm kr tako zadovoljna, kot sm, druga ne rabim.</u>	nima mnenja
8.	<u>Vse je v redu, sem zadovoljen.</u>	je poskrbljeno
9.	<u>Tu nimam nič proti, za mene je poskrbljeno.</u>	je poskrbljeno
10.	<u>Tu je težko ocenit, odvisno, kak je ker zadovoljen.</u>	nima mnenja
11.	<u>Nč, nimajo kaj več nardit, mi je v redu.</u>	je poskrbljeno

12.	<u>Zdi se mi narobe tudi to, da imamo penzije malo višje od socialne, ka je tu prav, je dela dost, vsepovsod išejo, sam se mladim delat ne da. Del tega dnarja bi dal starejšim, da bi lažje živel in plačeval prepotrebno pomoč, ki jo potrebujemo.</u>	država ne poskrbi dovolj finančno za starejše ljudi
13.	<u>Vete kuk, po nekod je, ne vem ka bi človek reko, ko so po 40 let delal pa not plačval, zde pa majo 500 evrov penzije, tu je čist premal, kaj maš kumaj za preživet. Lahk bi blu drugače, država da premalo dnara ljudem za preživetje, sami si pa punjo žepe.</u>	država ne poskrbi dovolj finančno za starejše ljudi
14.	<u>Stroški so visoki, dohodki nizki, sestra so vzel še tistih par evrov varstvenega dodatka. Ka pa vem, ko nisma še nč iskale, neki bi lahk dal. Če človek špara, mu vzamejo, tisti ko pa trošjo, dobijo še več, pa nč ne delajo, tu ni pošteno.</u>	država ne poskrbi dovolj finančno za starejše ljudi
15.	<u>Penzije so prenizke.</u>	država ne poskrbi dovolj finančno za starejše ljudi
16.	<u>Po moje je kr lepu poskrbjeno, ker tega včasih ni blu, da si mel možnost kake pomoči.</u>	je poskrbjeno
17.	<u>Bolj sabo, nimajo vlke skrbi. Problem je mala penzija in moreš gledat vsak diner, kam ga dat, da prideš čez mesec.</u>	država ne poskrbi dovolj finančno za starejše ljudi

Največ jih meni, da je za starejše ljudi v občini poskrbljeno. Nekateri o tem nimajo menja, medtem ko ostali menijo, da država finančno ne poskrbi dovolj za stare ljudi. S tem so mislili predvsem na nizke pokojnine in pogoje za pridobivanje pravic iz javnih sredstev.

4.3 ZDRUŽEVANJE SORODNIH POJMOV

K posamični kodi sem izpisala vse pripisane pojme in v oklepaju navedla, na katero številko intervjuja se nanaša.

S kom živi:

- s sinovo družino (1, 7)
- živi sam/a (2, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 11, 13, 15, 16, 17)
- z bratovo družino (8)
- živi z ženo (12)
- živi s sestro (14)

Potek dneva:

- počitek (1, 9, 11, 12)
- osebna higiena (1, 3, 5, 7, 8, 10, 12, 13, 16)
- prehranjevanje (1, 7, 8, 9, 12)
- telovadba (1, 3)
- poslušanje radia (1, 3, 5, 6, 8, 12, 14, 15, 17)
- pripravljanje obrokov (2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 13, 14, 16, 17)
- nošenje drv (2, 5)
- kurjenje (2, 11, 15, 16)
- doma (3)
- sprehodi (3,4)
- gledanje televizije (3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 15, 16)
- pospravljanje (4, 13, 16, 17)
- petje (8)
- gibanje zunaj (6, 7, 8, 16, 17)
- druženje (9)
- urejanje okolice (10, 13, 15, 17)
- branje (12, 14)
- skrb za živali (13)

Vsakodnevna pomoč:

- pomoč na domu (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 15, 16, 17)
- domači (1, 7, 8)
- prostovoljec (2)
- prijatelji (4)
- otroci (3, 5, 6, 11, 13, 16, 17)
- patronažna služba (8, 9, 12, 13, 14, 15)
- Rdeči križ (9)
- sosedje (6, 9, 13, 14, 15, 17)
- žena (12)
- vnuki (12)
- terapevtka (12)
- sestra (14)
- bratranec (14)

- plačani delavci (14)
- nečak (14)
- društva (15)
- nihče (10)

Izkušnje z zdravstveno in socialno službo, društvu:

- nezadovoljstvo z osebnim zdravnikom in patronažno službo (1)
- nezadovoljstvo z osebnim zdravnikom (2, 12)
- obiski Rdečega križa (1)
- zadovoljstvo z zdravniki v bolnišnici (1, 4, 6)
- nezadovoljstvo z zdravniki v bolnišnici (5)
- zadovoljstvo z osebnim zdravnikom (3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 16, 17)
- zadovoljstvo z društvu (3, 6, 10, 17)
- zadovoljstvo s pomočjo na domu (7, 8)
- v društva ni vključen (2, 4, 5, 7, 8, 14, 16)
- z društvu nima izkušenj (12)
- s centrom za socialno delo nima izkušenj (2, 6, 12, 16)
- zadovoljstvo z Rdečim križem (13)
- zadovoljstvo s patronažno službo (13, 14)
- nezadovoljstvo s socialno službo (13)
- zadovoljstvo z vsemi (15)

Informacije o pomoči :

- na občini (1, 2, 3)
- na centru za socialno delo (1, 4, 15)
- ne ve (5, 7, 16, 17)
- pri vodji pomoči na domu (6)
- letaki po pošti (8)
- hči (9)
- predstavitev na društvu upokojencev (10)
- v zdravstvenem domu (12)
- zdravnica (13, 14)

- od drugih (11)

Čakanje na želeno pomoč :

- takoj (1, 2, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16)
- kmalu (5, 6, 8, 15)
- dva dni (3, 4)
- ne ve (7, 17)

Predstavitev drugih oblik pomoči :

- ne (1, 2, 4, 10, 13, 15, 16)
- ni iskal/a (3, 11, 12, 14, 17)
- druženje (5)
- dodatek za pomoč in postrežbo (6, 8, 9)
- medicinski pripomočki (9)
- ni odgovora (7)

Vzrok nekorisčenja pomoči:

- nima prevoza (5)
- nima finančnih sredstev (13)
- ni upravičen/a (8)
- ni odgovora (1, 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17)

Zadovoljstvo s koriščenjo pomoči:

- zelo zadovoljen/a (1, 2, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 16)
- zadovoljen/a (3, 7, 10, 15, 17)

Potrebe za lažje življenje v domačem okolju:

- samostojnost (1, 3, 4)
- akumulatorsko kolo (1)
- več finančnih sredstev (1, 6, 9, 11, 13, 15, 17)
- višje stranišče (1)
- prevoz (2, 3, 4, 5, 6, 12)

- družbo (6, 11)
- vrnitev sina z družino domov (6)
- več pomoči tedensko (6, 11)
- zdravje (7, 14, 16)
- izhod iz stanovanja (9, 12)
- dvigalo (9, 12)
- tuš (9)
- večjo kopalnico (9)
- trenutno nič (10)
- nov invalidski voziček (12)
- več gibanja (12)
- obutev (13)
- ljudi, ki bi se preselili in poskrbeli zanjo (14)
- nima posebnih želja (8)

Domska oskrba:

- med pogovorom ne želi v dom (1)
- hči predlagala domsko oskrbo, ne želi v dom (2)
- otroci spraševali, ne želi v dom (3)
- vloga v domu, ne želi v dom (4, 16)
- ni predlagal nihče, ne želi v dom (5, 7, 13, 14, 17)
- želi v dom čez zimo (6)
- ne želi v dom (8, 15)
- predlagal zdravnik v bolnišnici, ne želi v dom (9, 12)
- dom, ko ne bo več sposoben sam poskrbet zase (10)
- že bila v domu, bi rada ostala doma (11)

Mnenje glede pomoči lokalne skupnosti in države:

- je poskrbljeno (1, 3, 4, 8, 9, 11, 16)
- nima mnenja (2, 5, 7, 10)
- država za starejše ljudi finančno ne poskrbi dovolj (6, 12, 13, 14, 15, 17)

5 POSKUSNA TEORIJA

Večina stari ljudje **živijo sami** v lastni hiši ali stanovanju. V njihovi neposredni bližini v veliki večini živijo otroci z družinami.

Dneve preživljajo največ ob poslušanju radia in gledanju televizije. Skoraj vsi si zajtrk in večerjo pripravljajo sami, ostalim pomagajo družinski člani. Čez dan se gibajo in telovadijo glede na lastne sposobnosti in zdravstveno stanje. Hodijo na sprehode in skrbijo za urejeno okolico svojega doma. Velik poudarek dajejo tudi na prehranjevanje in osebno higieno. Branja in druženja v preživljanje svojega vsakdana ne vključujejo veliko. Tudi dnevnega počitka večina ne omenja.

Pri **vsakodnevni pomoči** večini pomagajo socialne oskrbovalke s pomoči na domu, predvsem v obliki prinašanja hrane, pomoči pri osebni higieni in čiščenju bivalnih prostorov. Vso ostalo pomoč starim ljudem nudijo družinski člani, sorodniki, prijatelji in znanci. Po potrebi je vključena tudi patronažna služba.

Imajo različne **izkušnje z zdravstveno in socialno službo, društvi**. Večina jih je zadovoljna z zdravstveno službo, tako z osebnim zdravnikom ali zdravnico kot z zdravniki v bolnišnicah. Posamezniki, ki zaradi svoje invalidnosti potrebujejo obisk zdravnika na domu, z odnosom zdravnika niso zadovoljni, saj le-ta po njihovih besedah nerad pride na teren. S socialno službo nimajo izkušenj. V društva iz zdravstvenih razlogov in mobilnosti niso (več) vključeni. Tisti, ki so bolj aktivno vključeni, so z delom in odnosom društev zadovoljni. Prav tako določeni omenjajo zadovoljstvo s patronažno službo in pomočjo na domu.

Informacije o pomoči so pridobili predvsem na občini in centru za socialno delo, veliko se jih tega, kdo in kje jim je povedal za pomoč, ne spomni. Določeni so informacije dobili v ambulantni, pri zdravnici ali drugih virih informacij.

Čakanja na želeno pomoč praktično ni bilo, saj je večina začela prejemati pomoč takoj oz. kmalu. Dva sta na pomoč čakala dva dni, dva uporabnika ne vesta, koliko časa je minilo. Na želeno pomoč posameznikov so se strokovne službe odzvale zelo hitro in tako omilile stiske ljudi.

Skoraj polovici niso bile **predstavljene druge oblike pomoči**, medtem ko je nekateri niso niti iskali. Trije so iskali informacije o dodatku za pomoč in postrežbo, eden za medicinske pripomočke. En uporabnik odgovora ni podal. Pri iskanju potrebne pomoči jih strokovne

službe niso informirale z dodatnimi možnostmi storitev in oblik pomoči in njihovem uveljavljanjem.

Pri **vzroku nekorisčenja pomoči** skoraj nihče ni podal odgovora. Vzrok za nekorisčenje pomoči je tudi neupravičenost, pomanjkanje finančnih sredstev in prevoz. Da ne koristijo ostalih oblik pomoči in storitev, ki bi jim po zakonu lahko pripadale, je vzrok tudi v pomanjkanju informacij glede uveljavljanja.

Uporabniki so svoje **zadovoljstvo s koriščeno pomočjo** v največjem številu opisali kot zelo zadovoljni, ostali z zadovoljni. Nezadovoljstva s pomočjo ni izrazil nihče.

Pri navajanju **potreb za lažje življenje v domačem okolju**, so največkrat izrazili željo po višjih finančnih sredstvi, ki bi jim omogočala lažje in bolj kvalitetno preživljanje njihove starosti v domačem okolju. Izpostavljena je bila tudi potreba po boljšem javnem prevozu, oziroma kakšni drugi obliki organiziranega prevoza. Posamezniki si želijo tudi več samostojnosti; le-to jim onemogoča predvsem zdravstveno stanje. Uporabniki, ki živijo v stanovanju, si želijo dvigala v bloku, saj imajo sedaj onemogočen samostojni izhod iz stanovanja. Nekateri pa si želijo predvsem zdravja, ki je osnovna potreba za samostojnejše in kvalitetnejše preživljanje starosti. Za premagovanje osamljenosti si želijo tudi družbe in druženja z in med ljudmi.

Domska oskrba pri večini uporabnikov ni predvidena in zaželena, vsaj dokler bodo lahko s pomočjo domačih in storitev, ki jih prejema, živeli doma v lokalni skupnosti. Do predloga o domski oskrbi je prišlo med pogovorom s strani otrok, nekaterim so domsko oskrbo predlagali tudi zdravniki v bolnišnici, večini domske oskrbe ni predlagal nihče. Dva izmed uporabnikov imata že vlogo v domu, en uporabnik pa se je vrnil nazaj domov. Posamezniki torej ne razmišljajo o odhodu v dom in si tega tudi ne želijo.

Mnenja glede pomoči lokalne skupnosti in države so različna. Določeni so mnjenja, da je za stare ljudi v občini dobro poskrbljeno, medtem ko določeni o tem nimajo mnjenja. Veliko jih tudi meni, da država premalo poskrbi za stare ljudi, predvsem z zagotavljanjem zadostnih finančnih sredstev, s katerimi bi si lažje zagotovili še več dodatne pomoči in storitev, ki bi jim olajšale vsakdanje življenje v domačem okolju.

6 RAZPRAVA

S pomočjo kvalitativne raziskave sem skušala raziskati življenje in potrebe starih ljudi v občini Kozje. Najprej sem na podlagi skupnega sestanka s strokovnjaki različnih institucij in društev pridobila pomembne podatke in izkušnje ter spoznala težave, s katerimi se srečujejo pri svojem delu s starimi ljudmi. Prav tako sem z njihovo pomočjo prišla do stikov z intervjuvanci.

Zanimalo me je, s kom živijo in kako preživljajo svoj vsakdan. Večina jih živi sama, v neposredni bližini živijo otroci, kar je zelo pogosto na podeželju. Dneve večina preživlja ob poslušanju radia in gledanju televizije. Glede na zdravstveno stanje in zmožnosti posameznika se tudi gibajo in telovadijo, skrbijo za osebno higieno, urejenost okolice in bivalnih prostorov, pripravo obrokov, predvsem zajtrka in večerje.

Pri vsakodnevnih opravilih jim pomagajo oskrbovalke s pomoči na domu in po potrebi patronažna služba. V določenih primerih pomagajo tudi društva in prostovoljci. Največji del pomoči pa še vedno nudijo družinski člani, prijatelji in sosedi. To potrjuje tudi naslednja izjava: »Hrano mi prpelajo, kurjavo mi prpravjo in prskrbijo otroci. Tudi ostale stvari, če rabim, mi pomagajo otroci glede prevoza do zdravnika in trgovine. Včasih me pela tudi kakšen sosed« (intervju št. 17).

Z zdravniki, tako osebnimi kot v bolnišnicah, so ljudje zadovoljni, bolj kritični do njihovega odnosa so posamezniki, ki so gibalno ovirani in bi želeli, da prihaja osebni zdravnik na domski obisk pogosteje. Motijo in žalostijo jih tudi izjave osebnih zdravnikov, da je njihova bolezen povezana s starostjo, in občutek, da ne verjamejo v celoti, kar jim ljudje povedo. Slikovito situacijo opisuje naslednja izjava: »Osebna zdravnik/ca ponavadi reče, če rečem, da me kaj boli, reče, da je to od starosti« (intervju št. 2). To ugotovitev je zdravnica na sestanku pojasnila z dejstvom, da enostavno nimajo dovolj časa; da je v zdravstvu potrebnega več terenskega dela, se zavedajo. Bolj zadovoljni so ljudje s patronažno službo.

Presenetila me je ugotovitev uporabnikov, da večina ni imela stika s socialno službo, glede na to, čemu je namenjena stroka socialnega dela. Še bolj pa me je presenetilo dejstvo in navedbe direktorice centra za socialno delo, da so z mojimi ugotovitvami tudi oni seznanjeni s terena. Menim, da bi se moral povečati obseg terenskega dela in s tem še pospešeno ugotavljati potrebe starih ljudi v občini. Posamezniki namreč nimajo vseh

informacij o svojih pravicah, ki jim pripadajo, prav tako ne vedo, kje jih iskati. To se je pokazalo tudi v raziskavi, saj večini niso bile predstavljene druge oblike pomoči kot tiste, o katerih so iskali informacije. Prav tako prihaja do zavrnitev pravic iz javnih sredstev, ker se odloča izključno na podlagi podatkov, pridobljenih v sistemu, in zakonskih omejitev. Posamezniki ob prejemu odločbe niti ne vedo, zakaj je bila vloga zavrnjena, tudi na poziv za dopolnitev se ne odzovejo, ampak preprosto čakajo, da dobijo odločbo ne glede na to, kako bo odločeno. Sprijaznijo se z dejstvom, da imajo strokovne delavke in delavci prav. To je v svoji izjavi lepo povedala ena izmed uporabnic: »S socialno nimam kej, so mi zavrnil varstveni dodatek in napisal, da so me dolžni otroc preživljat, če so pravila, so pravila, sin to ni pripravljen prevzet« (intervju št. 13). Zato močno upam, da se uresničijo želje in napovedi direktorice centra za socialno delo : »Sama imam že skoz idejo o pisarni tako kot v Rogaški, kjer imamo ob sredah odprto pisarno, kjer je eden od strokovnih delavcev, da ljudje iz Rogatca in Rogaške ne rabijo hodit v Šmarje za vloge in podobne stvari. To bi bilo smiselno naredit tudi na tem koncu, kjer je še manj vez javnega prevoza« (sestane na občini 22. 5. 2018). S tem bi dejansko omogočili lažji dostop do informacij in stare ljudi lažje seznanili z njihovimi pravicami. Ideji direktorice je naklonjena tudi občina, zato sem prepričana, da jim bo s skupnimi močmi in sodelovanjem uspelo projekt tudi uresničiti, ne glede na vse ovire, predvsem kadrovske.

Z društvi, predvsem Rdečim križem in društvom za upokojence, so zadovoljni, čeprav določeni zaradi zdravstvenega stanja in mobilnosti niso več aktivno vključeni. Se pa veselijo družbe in obiskov posameznih članov društev.

Večina intervjuvancev koristi pomoč na domu, zato me ni presenetilo dejstvo, da so zelo zadovoljni tako z oskrbovalkami kot njihovim odnosom. Tudi to, da se v času dopustov izmenjujejo, jih ne moti. Eden izmed uporabnikov je svoje mnenje o oskrbovalkah navedel tako: »Z ženskami nimam nobenih problemov. Včasih jih pokličem in mi prinesejo tudi iz trgovine, da se ne rabim sam vozit. Ženskam vsaka čast« (intervju št. 2). Tako sem dobila tudi potrditev navedb vodje pomoči na domu na prvem uvodnem sestanku. Vodja pomoči je poudarila tudi dejstvo, da si večina sama brez sofinanciranja občine pomoči ne bi mogla zagotoviti. Občina namreč sofinancira storitev pomoči na domu skoraj 70 %, kar se mi zdi zelo pomembno za lažjo dostopnost pomoči. Moje mnenje je, da bi morala biti organiziranost pomoči na domu v občini vzor marsikateri instituciji tako v občini kot širše. Stari ljudje imajo željo predvsem po višjih mesečnih sredstvih, da bi se lažje preživljali skozi mesec. Večina se jih preživlja z nizkimi pokojninami, nekateri imajo tudi dodatek za

pomoč in postrežbo, ki ga v večini namenijo za stroške osnovnega preživetja in plačevanja pomoči, ki jo koristijo. Želijo si tudi več pomoči, vendar si je ravno zaradi pomanjkanja finančnih sredstev ne morejo privoščiti. Ker jih večina živi samih, jim oskrbovalke v večini predstavljajo skoraj edini stik z drugimi. Ker pa so omejene s časom, nimajo možnosti pogovora z uporabniki v tolikšni meri, kot bi želeli. »Tudi medtem ko se pogovarjama, dela in se ne vsede« (intervju št. 6). Stari ljudje so zelo osamljeni, še posebej tisti, ki so gibalno ovirani in rabijo stalno pomoč pri vsakdanjih opravilih. V moji raziskavi se je pokazalo, da je težava tudi organiziran prevoz. Povezave javnega prevoza z drugimi kraji so zelo slabe. V času šolskega leta vozi šolski avtobus dvakrat na dan, zjutraj in popoldan, kar pomeni, da če hoče nekdo v trgovino, mora zjutraj na avtobus in nato več ur čakati, preden se lahko vrne domov. Strinjam se z županjo in podpiram, kar je povedala na evalvacijskem sestanku: »Seveda, tukaj gre za neko obliko prostoferjev, lokalne skupnosti se tukaj različno odzivajo, različno pristopajo k temu, tako da tudi razmislek za našo lokalno skupnost. Če želimo pristopiti k temu projektu, je potrebno zagotoviti finančna sredstva na eni strani in suport ljudi, ki bi to izvajali. Potrebno bo narediti korak v to smer ob dejstvu, da si ljudje želijo biti doma, in narediti oziroma vzpostaviti nek servis« (sestane na občini 22. 5. 2018).

Stari ljudje nimajo želje po odhodu v dom ali druge institucije, vse dokler jim bo omogočena vsaj delna pomoč strokovnih služb, domačih, sosedov in ostalih iz njihove socialne mreže. Čisto razumljivo je namreč dejstvo, da si želijo biti čim dlje časa doma, saj poznajo svoj življenjski prostor in imajo ljudi, ki jim priskočijo na pomoč, ko jo potrebujejo. Prav tako so navajeni svojega dnevnega ritma, zbudijo se in vstanejo, kadar jim odgovarja, prav tako se prehranjujejo, kadar imajo po tem potrebo ... Domovi in ostale institucije imajo določena pravila, ki se jih morajo uporabniki tudi držati, kar pa lahko posameznikom predstavlja velik stres. Že to, da pridejo v nepoznano okolje med nepoznane ljudi, predstavlja posameznikom stisko. Zato je nujno, da država čim prej uredi področje dolgotrajne oskrbe v skupnosti in tako omogoči dostojno življenje vsem starim ljudem v njihovem domačem okolju. Prav tako se mi zdi pomembno, da posameznika, ki si želi v dom, strokovne delavke in delavci seznanijo tudi z drugimi možnostmi pomoči in storitev, ki jih lahko koristi v domačem okolju, in tako ostane doma. Popolnoma se strinjam z izjavo vodje patronažne službe, ki je na sestanku poudarila : » [...] da je naš namen, da ljudje čim dlje ostanejo doma in ne da jih čim prej spravimo v neko institucijo« (sestane na občini 13. 2. 2018).

Ko sem jih povprašala glede mnenja o tem, kako država in občina poskrbita za stare ljudi, je bilo občutiti jezo in razočaranje nad državo in njenim odnosom. Predvsem se ne strinjajo z razliko v višini pokojnine glede na delovno dobo in višino denarne socialne pomoči. Razočarani so nad dejstvom, kako malo je s strani države cenjeno njihovo delo v preteklosti, ker imajo določeni pokojnino nižjo od denarne socialne pomoči. Država bo morala nujno nekaj ukrepati na področju pokojnin in ostalih prejemkov, do katerih so upravičeni posamezniki, saj jim ne omogoča dostojnega življenja in starosti, ki si jo vsak posameznik zasluži. Dejansko stanje lepo ponazarja naslednja izjava: »Rabla bi več dnara, saj se preživlam z 222 evri, to je vse od vdovske penzije. Stroški položnic znašajo okol 130 evrov, zelo malo ostane za preživetje čez mesec« (intervju, št. 13).

Stari ljudje se zelo bojijo govoriti o svojih željah in potrebah ter odkrito povedati svoje mnenje. To sem opazila tudi pri vzpostavljanju stika z intervjuvanci in med samimi intervjuji, kljub temu da so jim oskrbovalke in patronažna služba že prej pojasnile namen mojega obiska. Pri njih je prisoten predvsem strah, da bi izgubili še to pomoč in pravice, ki jih imajo sedaj, če bi povedali svoje mnenje. Ob moji zagotovitvi, da nikomur ne bodo ničesar vzeli, saj nikjer ne bodo zavedeni njihovi osebni podatki, so bili pomirjeni. Zato se mi zdi zelo pomembno povezovanje različnih strokovnjakov in institucij pri ozaveščanju in informiranju starih ljudi z njihovimi pravicami. Pri doseganju želja in zagotavljanju potreb jim morajo zagotoviti vso podporo in znanje za lepšo in kvalitetnejšo starost starih ljudi v občini.

7 SKLEPI

V raziskavi sem prišla do naslednjih sklepov:

- Večina starih ljudi živi samih.
- Dneve preživljajo najpogosteje ob poslušanju radia in gledanju televizije. Pripravljajo si tudi dnevne obroke, predvsem zajtrk in večerjo, kosilo večini pripeljejo oskrbovalke. Gibajo se glede na svoje zmožnosti in zdravstveno stanje. Skrbijo za osebno higieno, čistočo v bivalnih prostorih in okolici hiše.
- Vsakodnevno pomoč večini nudijo oskrbovalke pomoči na domu. Po potrebi prihaja tudi patronažna služba. Ostali del pomoči posameznikom nudijo in zagotavljajo domači, sorodniki, sosedje in prijatelji.
- Z zdravniki in patronažno službo so v večini zadovoljni. Nezadovoljstvo z osebnim zdravnikom se pojavi predvsem pri invalidnih posameznikih in se nanaša na pomanjkanje hišnih obiskov. Nekatere moti osebni odnos in odziv posameznih zdravnikov na njihovo zdravstveno stanje.
- Večina v društva ni (več) vključena, najpogostejši razlog za to je zdravstveno stanje. Tisti, ki ostajajo vključeni, so z njihovim delom zadovoljni.
- S socialno službo večina nima izkušenj, razen v primeru vlog za pravice iz javnih sredstev in institucionalnega varstva. Nezadovoljstvo se pojavlja ob prejemu zavrnilne odločbe.
- Informacije o pomoči, ki jo prejemajo, so dobili na občini ali centru za socialno delo, pri zdravniku ali od ljudi v svoji socialni mreži.
- Želeno pomoč so začeli prejemati takoj.
- Večini druge oblike pomoči niso bile predstavljene.
- Druge pomoči ne koristijo, ker do nje niso upravičeni, nimajo prevoza, finančnih sredstev in zadostnih informacij.
- S pomočjo, ki jo prejemajo, so zelo zadovoljni.
- Za samostojnejše življenje v domačem okolju bi potrebovali predvsem več finančnih sredstev, zagotovljen prevoz, boljše pogoje za izhod iz stanovanja (bloki brez dvigala). Želijo si več zdravja, da bi bili lahko čim bolj samostojni.
- Namestitve v domsko oskrbo si kljub predlogom otrok in zdravnikov ter že vloženih vlog v domu ne želijo.

- Večina meni, da je za starejše dobro poskrbljeno, določeni so mnjenja, da država premalo predvsem finančno poskrbi za stare ljudi.

8 PREDLOGI

V teoretičnem uvodu opisujem socialno delo s starimi ljudmi. Stroka socialnega dela je zelo pomembna pri razvoju storitev in oblik pomoči za stare ljudi. Da jih bo stroka lahko še naprej razvijala, je potrebno raziskovanje in stik z ljudmi na terenu. Ker sem pri svoji raziskavi ugotovila, da ljudje v večini nimajo stikov s socialno službo, je nujno potrebno okrepiti delo strokovnih delavk in delavcev na terenu.

Država mora nujno sprejeti zakonodajo na področju dolgotrajne oskrbe, s čimer bi omogočila kvalitetnejše življenje starih ljudi in družinskih članov v njihovem domačem okolju. Prav tako mora poskrbeti za dostojne pokojnine in omiliti pogoje za upravičenost do drugih javnih virov finančnih sredstev.

Lokalna skupnost mora skupaj s pomočjo države delati na izvajanju organiziranih prevozov za stare ljudi, saj je povezava javnega prevoza zelo slaba. Prav tako bi bilo smiselno v občini zgraditi dnevni center za stare ljudi, ki sedaj nimajo možnosti druženja in preživljanja svojega časa kot doma ali pri določenih opravkih (zdravnik, trgovina, pošta ...). Tako bi zmanjšali osamljenost ljudi in razbremenili ostale družinske člane.

Starejši ljudje so zelo veseli obiska in se radi pogovarjajo, zato bi bilo nujno okrepiti prostovoljstvo in s tem popestriti življenje ljudem. Prav tako bi si prostovoljci, predvsem mlajši, bogatili življenjske izkušnje in bogatili osebnostno rast ter krepili generacijsko sožitje.

Večji poudarek je potrebno nameniti preventivi in preprečevanju, da do socialnih stisk pri starejših ljudeh ne bo prihajalo. Na tem področju mora še veliko narediti država, in sicer s pomočjo lokalne skupnosti in institucij ter strokovnjakov iz različnih področij.

Strokovne delavke in delavci z različnih področij bi morali več poudarka nameniti terenskemu delu in ugotavljanju dejanskega stanja želja in potreb na terenu.

9 LITERATURA IN VIRI

1. Bengston, V., L., & Oyama, P., S. (2007). *Intergenerational solidarity: strengthening economic and social ties*. New York: United Nations Headquarters.
2. Cizelj, M., Ferlež, Z., Flaker, V., Lukač, J., Pogačar, M., & Švab, V. (2004). *Vizija posebnih socialnih zavodov*. Ljubljana: Skupnost socialnih zavodov Slovenije in Fakulteta za socialno delo.
3. Evropska Komisija (2005). *Odziv na demografske spremembe: nova solidarnost med generacijami - Zelena Knjiga*. Pridobljeno 15.3.2018 s na: <https://projekt-star.eu/wp-content/uploads/2016/12/Zelena-knjiga.pdf>.
4. Filipovič Hrast, M., Hlebec, V., Knežević Hočevan, D., Černič Istenič, M., Kavčič, M., Jelenc Krašovec, S., Kump, S., & Mali, J. (2014). *Oskrba starejših v skupnosti: dejavnosti, akterji in predstave*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
5. Flaker, V. (2015). *Prispevki k taksonomiji socialnega dela in varstva – 1. del*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
6. Flaker, V., Rafaelič, A., Caserman, D., Zupančič, D., Marušič, D., Matkovič, D., Mali, J., Ficko, K., Peternel, M., & Nagode, M. (2015). *Hitra ocena potreb in storitev za dolgotrajno oskrbo in dezinstitutionalizacijo zavodov za dolgotrajno oskrbo na področju duševnega zdravja in intelektualnih ovir*. Interno gradivo. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
7. Flaker, V., Nagode, M., Rafaelič, A., & Udovič, N. (2011). *Nastajanje dolgotrajne oskrbe: ljudje in procesi, eksperiment in sistem*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
8. Flaker, V., Mali, J., Kodele, T., Grebenc, V., Škerjanc, J., & Urek, M. (2008). *Dolgotrajna oskrba: očrt potreb in odgovorov nanje*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
9. Flaker, V., Mali, J., Rafaelič, A., & Ratajc, S. (2013). *Osebnostno načrtovanje in izvajanje storitev*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
10. Grebenc, V. (2005). *Ocena potreb in raziskovanje lokalnih vednosti kot izhodišče za delovanje v socialnem delu* (doktorska disertacija). Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
11. Hlebec, V. (ur.). (2009). *Stari ljudje v družbi sprememb*. Maribor: Aristej.
12. Hlebec, V., Nagode, M., & Filipovič Hrast, M. (2014). *Kakovost socialne oskrbe na domu: vrednotenje, podatki in priporočila*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

13. Hvalič Touzery, S. (2009). Družinska oskrba bolnih starih družinskih članov. V V. Hlebec, (ur.), *Starejši ljudje v družbi sprememb* (str. 109-124). Maribor: Aristej.
14. Kožuh Novak, M., Banovec, T., Cajnko, a., Drenik, I., Levičnik, I., Krvina, S., Mikulič, M., Miladinovič, M., Ostrman, A., Pavliha, M., Šonc, R., Ternovec, A., Železnik, Ž. & Žiberna, A. (2010). *Starajoča se družba: čas za nove izzive*. Ljubljana: Zveza društev upokojencev Slovenije.
15. Kump, N. & Stropnik, N. (2009). Socialno-ekonomski položaj starejšega prebivalstva. V Hlebec, V. (ur.), *Starejši ljudje v družbi sprememb* (str. 77-94). Maribor: Aristej.
16. Lamovec, T. (1998). *Psihosocialna pomoč v duševni stiski*. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.
17. Lamovec, T. (1995). *Ko rešitev postane problem in zdravilo postane strup*. Ljubljana: Lumi.
18. Mesec, Bl. (1997). *Metodologija raziskovanja v socialnem delu II*. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo (skripta).
19. Mesec, Bl. (1998). *Uvod v kvalitativno raziskovanje v socialnem delu*. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.
20. Mesec, Bl. Rape, T. (ur.), & Rihter, L. (ur.) (2009). *Načrtovanje raziskave: študijsko gradivo za interno uporabo, Metodologija raziskovanja v socialnem delu 1*. Ljubljana: Univ. v Ljubljani, Fakulteta za socialno delo.
21. Mali, J. (2007). *Socialno delo s starimi ljudmi*. Izbrana poglavja iz doktorata Vloga in pomen socialnega dela v razvoju institucionalnega varstva starih ljudi v Sloveniji. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
22. Mali, J. (2008). *Od hiralnic do domov za stare ljudi*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
23. Milošević Arnold, V. (2001). *Uvod v socialno delo: avtorizirani zapiski*. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.
24. Milošević Arnold, V. (2003). *Socialno delo s starimi ljudmi*. (Izbrani članki in referati) študijsko gradivo. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
25. Milošević Arnold, V. & Poštrak, M. (2003). *Uvod v socialno delo*. Ljubljana: Študentska založba.
26. Občina Kozje. (1998). *Predstavitev*. Pridobljeno 16.5.2018 s <http://www.kozje.si/o-obcini/predstavitev/>.

27. Občina Kozje. (2018). *Proračun Občine Kozje za leto 2018*. Pridobljeno 16.5.2018 s <http://www.kozje.si>. http://www.kozje.si/wp-content/uploads/2018/03/2_posebni-ii-4m-svet.pdf.
28. Občina Kozje. (2018). *Zapisnik 19. seje Občinskega sveta Občine Kozje*. Pridobljeno 16.5.2018 s <http://www.kozje.si/wp-content/uploads/2018/01/k-1.-to%c4%8dki-zapisnik.pdf>.
29. Pečjak, V. (1998). *Psihologija tretjega življenjskega obdobja*. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.
30. Požarnik, H. (1981). *Umetnost staranja*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
31. *Pravilnik o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev* (2015). Ur. l. RS, 102/15.
32. *Predlog zakon o dolgotrajni oskrbi in obveznem zavarovanju za dolgotrajno oskrbo* (2017). Pridobljeno 15.4.2018 https://www.irssv.si/upload2/20102017_o_Z_o_dolg_oskrbi_JR.pdf.
33. Regvar, B. (2013). Socialna država na razpotju. V M. Breznik (ur.), *Prihodnost javnega sektorja* (str. 3–14). Ljubljana: Mirovni inštitut.
34. Ramovš, J. (2003). *Kakovostna starost: socialna gerontologija in gerontagogika*. Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka.
35. Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013–2020 (2013), Ur. l. RS, 39/13. Pridobljeno 13.5.2018 s <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/113130>.
36. Statistični urad Republike Slovenije, Podatkovni portal SI-STAT. Pridobljeno 10.2.2018 s http://pxweb.stat.si/pxweb/Database/Dem_soc/05_prebivalstvo/10_stevilo_preb/20_05C40_prebivalstvo_obcine/20_05C40_prebivalstvo_obcine.asp
37. Šircelj, M. (2009). Staranje prebivalstva v Sloveniji. V: Hlebec, V. (ur.). *Starejši ljudje v družbi sprememb* (str. 15–43). Maribor: Aristej.
38. Šugman Bohinc, L., Rapoša Tajnšek, P. & Škerjanc, J. (2007). *Življenjski svet uporabnika: raziskovanje, ocenjevanje in načrtovanje uporabe virov za doseganje zelenih razpletov*. Ljubljana : Fakulteta za socialno delo.
39. Videmšek, P. (2008). Krepitev moči kot temeljno orodje socialnega dela. *Socialno delo*, 47(3/6), 209–217.
40. Zastrow, Ch. (1992). *The Practice of Social Work*. Belmont, Cal.: Wadsworth Publishing Company

41. *Zakon o Rdečem Križu Republike Slovenije (ZRKS)* (2010). Ur. L. RS, št. 7/1993, 79/2010.
42. *Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialno varstvenih prejemkih (ZSVarPre-E)* (2016). Ur. l. RS, št. 88/2016.

10 POVZETEK

V magistrski nalogi sem poskusila predstaviti socialno delo s starimi ljudmi v občini Kozje. S pomočjo ugotovitev in rezultatov, ki sem jih predstavila strokovnjakom različnih institucij in društev, bodo lažje in konkretnije izboljšali obstoječe oblike storitev in pomoči ter razvijali nove. Tako bodo omogočili starim ljudem v občini še kvalitetnejše in lažje življenje v domačem okolju.

V teoretičnem delu tako najprej opišem pomen socialnega dela s starimi ljudmi, vlogo socialne delavke ali delavca ter koncepte socialnega dela. Vloge socialnih delavk in delavcev ter koncepti socialnega dela se namreč spreminjajo, nadgrajujejo in razvijajo, kar je posebej pomembno pri delu s starimi ljudmi. V nadaljevanju so opisane socialno varstvene storitve, katere lahko koristijo posamezniki pri premagovanju osebnih stisk. Predstavljene so tudi potrebe in želje, ki so jih izrazili posamezniki. Ker stari ljudje ne morejo živeti sami brez pomoči sem opisala tudi formalne in neformalne oblike pomoči.

Na koncu teoretičnega dela sem predstavila še dolgotrajno oskrbo, o kateri se govori že nekaj let, vendar do sedaj še niso uspeli sprejeti zakona na podlagi, katerega bi zagotovili starim ljudem dostojnejše življenje v domačem okolju. Glede na to, da sem raziskavo opravila v občini Kozje je na koncu predstavljena tudi njena vloga in skrb za stare ljudi, ki živijo v lokalni skupnosti.

Rezultate sem dobila s pomočjo kvalitativne analize intervjujev, katere sem opravila s starimi ljudmi v občini Kozje. Moje mnenje je, da so rezultati kar realni, saj je iz intervjujev razbrati podobne izkušnje, mnenja, želje in potrebe. Potrdila so se dejstva ugotovljena na prvem skupnem sestanku, da ljudje potrebuje višji osebni dohodek, in da so precej osamljeni, ker v večini živijo sami. Prav tako ne razmišljajo o domski oskrbi ali odhodu v druge institucije, temveč si želijo starost preživeti doma. Rezultatov raziskave ne smemo posploševati na celotno populacijo starih ljudi v občini, saj so v moji raziskavi sodelovali ljudje, ki so bili pripravljeni sodelovati.

Zelo sem razočarana nad državo in dejstvo, da ne zagotovi ustrezne zakonodaje s pomočjo katere bi zagotovila boljše pogoje bivanja starih ljudi v domačem okolju. Prav tako bi morala država več finančnih sredstev nameniti za dostojnejše pokojnine in občinam za učinkovitejše izvajanje socialnega varstva. Ker ima občina omejen proračun ne zmore zagotavljati vseh potreb starim ljudem, kot bi si želela, zato so stari ljudje vse bolj potisnjeni na rob družbe in pod prag revščine.

11 PRILOGE

11.1 DOPIS ZA SESTANEK NA OBČINI

Buče, 7. 2. 2018

Spoštovani.

Sem študentka magistrskega študija na Fakulteti za socialno delo in v okviru predmeta Individualno projektno delo in praktikum sem se odločila, da naredim raziskavo o potrebah ljudi, ki doživljajo dolgotrajne stiske v občini Kozje. Namen raziskave je ugotoviti, kakšni odgovori so že na voljo v skupnosti, katere storitve stari ljudje prejema in katerih potreb ne morejo zadovoljiti.

Zato bi najprej organizirala skupni sestanek, na katerem si želim prisotnih čim več strokovnjakov iz različnih področij in ostalih, ki delajo z in za ljudi, ki potrebujejo dolgotrajno oskrbo. Vsak bi uvodoma na kratko predstavil svoje področje dela, kaj lahko v okviru svoje pristojnosti ponudi in katere storitve ljudje koristijo. Prav tako bo poudarek na vašem opažanju pri delu z ljudmi, njihovimi željami in pričakovanji za lažje življenje.

Glede na to si želim, da se tega sestanka udeležil tudi kdo iz Občine, ki je plačnica programov in storitev. Vsakdo, ki dela na tem področju, namreč doprinese nekaj k boljšemu življenju ljudi, ki potrebujejo dolgotrajno oskrbo, zato se mi zdi pomembno, da so z delom in pristojnostmi Občine seznanjeni tudi drugi in obratno. Pomembna se mi zdi tudi izmenjava izkušenj in opažanj posameznih strokovnjakov in ostalih pri svojem delu.

Sestanek bo v **torek, 13.2.2018, ob 9.00 uri v sejni sobi Občine Kozje.**

V upanju na vašo udeležbo vas lepo pozdravljam.

Silva Valenčak

11.2 DOPIS ZA UPORABNIKE

Spoštovani.

Sem študentka magistrskega študija na Fakulteti za socialno delo. V okviru predmeta Individualno projektno delo in praktikum sem se odločila, da raziščem potrebe starejših občanov v občini Kozje. Namen moje raziskave je predvsem raziskati, katere storitve in oblike pomoči koristite, kako ste z njimi zadovoljni, katerih ne in zakaj, kaj bi še potrebovali za kvalitetnejše življenje v domačem okolju, kje in kakšne informacije ste dobili o pomoči, ki jo koristite itd. Zato bi se rada z vami pogovorila in vas v mesecu marcu 2018 obiskala.

Zato se obračam na Vas in Vas prosim za pomoč in sodelovanje pri moji raziskovalni nalogi.

Raziskava ne bo vsebovala vaših osebnih podatkov, na podlagi katerih bi vas lahko prepoznali. Prav tako bodo v raziskavi uporabljeni izključno podatki, ki so bistveni za mojo raziskavo in bodo za ta namen tudi uporabljeni.

Za sodelovanje se Vam najlepše zahvaljujem

Buče, 8. 3. 2018

Silva Valenčak

Študentka magistrskega študija
Fakultete za Socialno delo

11.3 OKVIRNI VPRAŠALNIK ZA UPORABNIKE

1. spol
2. starost
3. S kom živite (sami, s partnerjem, z otrokovo družino, drugo ...)?
4. Kako poteka vaš vsakdan?
5. Kdo in kako vam pomaga pri vsakdanjih opravilih (partner, sorodniki, prijatelji, PND, patronažna sestra, CSD, prostovoljci ...)?
6. Kakšne imate izkušnje z zdravniki, patronažno službo, socialno službo, občino, društvu ...?
7. Kje oziroma od koga ste dobili informacije o pomoči, ki jo koristite?
8. Kako dolgo ste čakali na željeno pomoč?
9. So vam bile predstavljene še katere druge vrste pomoči? Katere in kdo vam jih je predstavil?
10. Zakaj jih ne koristite?
11. Kako ste zadovoljni s pomočjo, ki jo koristite?
12. Kaj bi še potrebovali za lažje, boljše in kvalitetnejše življenje v domačem okolju?
13. Ste kdaj razmišljali o odhodu v dom starejših občanov, vam je kdo to že predlagal in zakaj?
14. Kako je po vašem mnenju poskrbljeno za starejše občane v občini Kozje? Kaj bi občina, pristojne službe in država po vašem mnenju še morala narediti za kakovostno starost starejših?

11.4 ZAPIS UVODNEGA SESTANKA

Uvodnega sestanka glede oskrbe na domu, povezovanja različnih strok in težav, ki se pojavljajo pri njihovem delu, se je dne 13. 2. 2018 ob 9. 00 uri v prostorih Občine Kozje udeležilo vseh sedem povabljenih iz različnih institucij in društev.

Najprej sem naredila uvod glede definicije dolgotrajne oskrbe, podarila pomen sodelovanja sociale in zdravstva ter ostalih neformalnih mrež posameznika. Nato sem predstavila še statistične podatke o občini Kozje in zavrtela filmček delavnice, ki je v Ljubljani potekala na temo dolgotrajne oskrbe.

Potem sem predala besedo povabljenim in tako je stekel pogovor. Vsi so povedali, da zelo dobro sodelujejo med seboj in kolikor se da hitro rešujejo stiske in situacije judi, da dobijo potrebno oz. željeno pomoč. Udeleženec A pove, da skušajo pomagati pri vseh aktivnostih, saj je 400 članov. Uspešno so končali začetna dva tečaja tujega jezika, predavanja o varstvu v prometu, prve pomoči, želijo si in v načrtu imajo izvedbo seznaitve starejših o rokovanju z defibrilatorjem. Skrbijo tudi za svoje starejše občane na podlagi sklepa upravnega odbora. Gospod je poudaril primer, ko ga je klicala gospa iz društva Filantropije, ki se je preselila in hoče imeti razne obiske. Ker ji sam ni vede svetovati, jo je napotil na občino k delavki, ki koordinira stvari, da se dogovori, kdo bo izvajalec določene vrste pomoči. Prioriteta je skrb za starejše in dobra pokritost in sodelovanje strokovnih služb. V občini Kozje delujeta dva zdravniška in dva zobozdravniška tima, Senior, ki nudi pomoč na domu. Posebej je pomembna pomoč še posebej tistim, ki imajo zelo nizke pokojnine, še posebej kmečke pokojnine. Pomembno je tudi prostovoljno delo, zato obiskujejo ljudi, ki so bolni in sami ne zmorejo, jim kaj nesejo, se z njimi pogovarjajo. Velikokrat jih tudi posamezniki pokličejo, naj se oglasijo. Poudaril je tudi, da do njega pride veliko kritik na račun raznih služb na njihovih skupnih sestankih. Marsikaj sliši, saj je predsednik že 16 let. Poudaril je sodelovanje z Rdečim križem in sledenje potrebam ljudi. Dve sta zadolženi za poročanje na terenu in opozarjanje na potrebe ljudi, katerih informacije prenesejo na ustrezne službe.

Udeleženka B je poudarila pomembnost patronažne sestre, saj so velikokrat velike težave na terenu, ljudje živijo sami, so osamljeni, imajo nizko pokojnino, takšen ponavadi ne bo prišel sam poiskati pomoči. Še posebej težko je, ko nekdo ostane sam po smrti zakonca, vendar je za žensko še vedno lažje. Potrebno je svetovati glede zdravil, ne moreš biti siguran, če je vzel zdravila ali ne. Svetovanje glede namestitve v dom, kjer se pojavi težava zaradi financ, ko se omeni zemlja, le te niso pripravljeni dati, saj so celo življenje delali in živeli od nje, je vse kar ima. Zato velikokrat od patronaže izvedo, kakšne so potrebe in stanje na terenu. Pacient ne pride v ambulantno in potem je potrebna povezava z drugimi službami.

Velik problem je pri ljudeh, ki so sami nepokretni in osamljeni. Tisti, ki še lahko pridejo na druženja, piknike, srečanja društev, to je nekaj. Problem je, če je sam, pridejo javna dela (pomoč na domu), ko je delavka prisotna 1-2 ure, ostalo so sami in to je veliki problem. Takšnih je vse več.

Udeleženka C pove, da imajo zelo natančno določeno in omejeno, kaj lahko. Naše delo je razdeljeno na dva dela. Prvi je ta, kot mu pravijo kurativni, katerega predpiše zdravnik (preveze ran, injekcije, storitve ...), je

pa tudi preventivni del, npr. kronični bolnik, starejši od 65 let, osamel in socialno ogrožen. Poudarek je tukaj na besedi in, zato so tukaj zelo omejeni. Kot patronažna sestra nima pravice zahtevati od posameznika, kakšno je njegovo stanje glede dohodkov in premoženje in velikokrat rabijo par obiskov, da ugotovijo, da iz socialnega vidika nekaj ni v redu. Takrat je njihova naloga dolžnost, da na to opozorijo. Pokriva še občino Bistrica ob Sotli in Podčetrtek in meni, da stvari v občini Kozje zelo dobro tečejo. S centrom za socialno delo so bolj ali manj hitro in konkretno rešili vse težave, prav tako s pomočjo na domu, kjer si z roko v roki podajajo informacije in sodelujejo. Se obračajo po pomoč drug k drugem, ker marsikdo potrebuje samo obisk oskrbovalke in posameznikom ni toliko pomembno, da so vsak dan umiti, ker tega niso bili vajeni, tudi veliko jih je navajenih, da si enkrat skuhajo za več dni, zato je za določene največjega pomena socialni stik. Zato meni, da zelo dobro sodelujejo s socialnimi oskrbovalkami. Tako da informacije krožijo. Dejstvo, na katerega je opozorila, je, da so najbolj ogroženi tisti, ki ne pridejo do zdravnika, mi ne izvemo za njih, nas na njih ne opozorijo drugi. Zato je pozvala predstavnika društev, da jih o takšnih primerih, v kolikor izvesta za njih, sporočijo. Sigurno pa iz vidika institucionalnega varstva pa še vedno živimo v okolju, kjer je to tabu tema, kjer si ljudje tega ne želijo in smatrajo to kot nek kazenski ukrep. Dejstvo pa je, da svojci, ki so zaposleni, so praviloma dlje odsotni in omejeni s časom za svojce, je pa tudi veliko takšnih, ki odklanjajo vso pomoč svojcev in bi najraje vso pomoč 24 ur na dan preložili na druge službe. To bo velik izziv za vse, predvsem pa da bo primerna za uporabnike, znosna za sistem in družbo. Potrebno bo omejiti apetite posameznikov in usmeriti vse svoje pomoči v kader, ki bo pomaga ljudem, ki bodo pomoč potrebovali. Dejstvo pa je, da je naš namen, da ljudje čim dlje ostanejo doma in ne da jih čim prej spravimo v neko institucijo.

Udeleženka Č je poudarila potrebo po sprejetju Zakona o dolgotrajni oskrbi, kateri se pripravlja že desetletje. V Evropi ukinjajo institucionalno varstvo, mi pa še vedno nimamo sprejetega zakona o dolgotrajni oskrbi. Posamezniki se obračajo na center z željo po 24 urni prisotnosti oskrbovalke, kar ni možno, zato se opraviči in pove, da zakonsko to pač ni možno. Predlaga jim, da si možnost poišče preko oglasov. Velikokrat sploh niso vprašanje finance, ljudje bi radi imeli določene oblike pomoči/storitve, da bi lahko imeli svojca doma, vendar do njih zaradi zakonske ureditve ne morejo. Poudarila je, da se tudi strokovne službe na neki točki ustavijo, ker ne morejo, ker zakonsko ni možno. Evropska unija pritiska na nas, država pa še vedno ne ukrepa in tako kaže zelo malomaren nivo do starostnikov. To je premalokrat poudarjeno. Za otroke se še nekako poskrbi in daje poudarek, za starostnike pa zelo malo. Če ne bi imeli starostnikov, danes tukaj ne bi sedeli, z vsemi službami, ki so tukaj, zelo dobro sodelujejo, malo manj sodelujejo z društvi, ki predstavljata primarni nivo, ki še temeljiteje pokrivata razmere na terenu kot center, zato jih je pozvala, da morebitne težave posameznikov tudi sporočajo naprej. Na razpolago je institucionalno varstvo za vsakega, ker tisti, ki nima dovolj lastnih sredstev, lahko ima oprostitev, težave so pri tistih, ki imajo nepremičnine zaradi vknjižbe, pomoč na domu, osebna pomoč, prva socialna pomoč, društva kot primarni del. Institucionalno varstvo v drugi družini je zakonsko že sprejeto, za katerega se ljudje ne odločajo, ker je narejeno tako, da če kdo hoče imeti institucionalno varstvo v drugi družini, mora imeti prostore za enega oskrbovanca v velikosti 4 m². To je po njenem mnenju država naredila namerno, da rabi posameznik tako velik prostor, kar je nemogoče in z namenom, da se ljudje ne bi odločali za to. Pojavljajo se nove oblike družinske skupnosti, da so se ljudje 4 različnih družin naselili skupaj. Tako da oblike se razvijajo, ampak država ne da tu zakonske osnove. Sicer je težko reči, če zaradi financ ali nepoštenega odnosa do starostnikov.

Udeleženka D je poudarila, da zelo dobro sodeluje z drugimi društvi in občino. Društvo ima 126 članov, od tega jih samo 12 dela aktivno. Problem se pojavlja pri razdeljevanju paketov, ker je podeželje in vsak ima nekaj doma, določeni odklanjajo zaradi sosedov in nevoščljivosti. Kljub temu pomagaš, potem pa iz raznih strani dobiš neodobravanja na račun svojega dela. Se pojavlja tudi, da se iz dobljene hrane posamezniki norčujejo, kar izvejo od drugih, zato se ji zdi prav, da bi včasih RK Šmarje podal konkretno stališče, če hrano oz. drugo pomoč, za katero zaprosi, dati ali ne. Po njenih besedah namreč velikokrat dobi od vodje RK Šmarje pojasnila, da center za socialno delo ne poda vseh podatkov, s katerimi bi lahko ocenili dejansko potrebo posameznika. Poudarila je, da nje ne zanima, če ima nekdo na dvorišču mercedeza, ki ga ne more voziti. Udeleženka Č je nato poudarila različne vidike posameznikov glede na njihovo delo z ljudmi, prav tako je poudarila, da večji in boljši vpogled imajo tisti, ki so dejansko blizu ljudem, potrebnim pomoči. Vseh podatkov pač ne morejo dobiti zaradi zakonov. Je pa fajn, da se poudarijo in vidijo vsi vidiki posameznikov, ki delajo na tem področju. Udeleženka C je poudarila pomen gledanja na celotno družino. Če je posameznik, ki potrebuje neko obliko pomoči, pa so še drugi družinski člani, ki bi zmogli takšno in drugačno obliko pomoči lahko nudili. Udeleženka D poudari, da dajo pakete ne glede na dohodek, saj je trenutno hrane dovolj in npr. gospa si sama kuha, kljub temu da so pri hiši še drugi člani družine, ki so sicer zaposleni. Udeleženka B je poudarila pomen samostojnosti in podpira dejstvo, da so ljudje aktivni čim dlje in opravljajo dela, ki jih zmorejo čim dlje.

Udeleženka E je nato podala nekaj podatkov v številkah in tudi sama poudarila dobro medsebojno sodelovanje. Za vse dejavnosti in oblike pomoči so potrebna določena sredstva, brez katerih ne gre. Poudarila je skrb zbujajoče podatke o tem, da za določene ljudi, ki potrebujejo pomoč in živijo sami, ne vedo, ker nihče

ne posreduje podatkov službam, v kolikor izve za njih. To so po njenem mnenju ljudje, ki potrebujejo bistveno več pomoči in pozornosti kot ljudje, ki poiščejo sami pomoč oziroma jo dobivajo s strani raznih organizacij in institucij. Lokalna skupnost kot taka v proračunu namenja za socialno in zdravstveno varstvo dobrih 385.000 EUR na letni ravni. Samo za socialno varstvo 327.000 EUR. Za izvajanje programa socialne pomoči v višini 720 EUR, družinski pomočnik (3) dobrih 30.000 EUR, socialno varstvo starejših program pomoči na domu, ki jo izvaja koncesionar, dobrih 70.000 EUR, za materialno ogrožene enkratna denarna pomoč 13.800 EUR, kjer so vključene tudi subvencije stanarin za tiste, ki po odločbi CSD ne zmorejo sami pokriti stroškov najemnine. Za druge stroške imajo namenjenih še okoli 3.000 EUR. Sofinancirajo programe RK in humanitarnih društev in drugih nevladnih oblik. Mojo ugotovitev za leto 2017, da je starejših od 65 let v OK manjše kot na ravni RS je pojasnila s podatkom, da se je povečalo rojstvo za 160 %, kar jih zelo veseli, da se ljudje odločajo podarjati življenja. Za vsako rojstvo namenijo 200 EUR in sadno drevo Kozjanskega parka. Na področju zdravstvenega varstva namenijo dobrih 57.000 EUR, gre za preventivne programe v zdravstvu (zdravniški in zobozdravstveni pregledi otrok), sofinanciranje dežurstva zdravniške službe med vikendi in prazniki, v nasprotnem primeru tega nadstandarda ne bi bilo, kar znaša 11.510 EUR. Pokrivajo tudi osnovno zdravstveno zavarovanje občanov v višini dobrih 40.000 EUR in mrliško ogledno službo. Razočarana je nad dejstvom, da dobijo račun za obdukcijo, ki presega 1.000, celo 2.000 EUR, povratnih informacij pa ne. Veliko je stvari, ki jih občina plačuje, ljudje pa o tem sploh nimajo predstave. Pred kratkim so imeli pogovore z Ministrstvom za okolje in prostor v zvezi z ureditvijo dnevnega centra za starejše, kar meni, da bi bilo zelo koristna in dobra stvar. Svojci bi tako lahko zjutraj pripeljali svojca v varstvo in ga po službi prišli iskat. Tako iščejo možnosti in razne oblike za varstvo starostnikov in poudarja, da je to dolžnost, da poskrbijo za starostnike. Udeleženka B je pojasnila, da če zdravnik določi obdukcijo, v kolikor je človek živel sam, tudi svojci ne morejo preprečiti. Povedala je še, da če pošljejo nekoga na sanitarno obdukcijo, dobijo zdravniki izvid, v kolikor pa je obdukcija sodna, lahko zdravnik ali svojci izvide vidijo izključno na sodišču. Udeleženka E navaja primer smrti občanke v domu upokojencev, strošek sodne obdukcije je znašal preko 2.000 EUR.

Udeleženka Č poudarja, da zakon o dolgotrajni oskrbi daje na sredino uporabnika in iz uporabnika, iz katerega težav se bi izhajalo, naredilo z njim individualni načrt in se na podlagi tega potem finančno rešuje težave. Sama je velik podpornik tega zakona, vendar meni, da so v ozadju tega lobiji, tu izpostavi domove upokojencev, ki se bojijo spremembe njihovega statusa in mogli bi začeti odpirati navzen, spremeniti vse, lobirajo, da bi njihov status ostal takšen, kot je, in zavirajo sprejem zakona. Njim ni v interesu, ker so polno zasedeni in povpraševanje po institucionalnem varstvu narašča. Po Zakonu o dolgotrajni oskrbi bi mogli se oni preoblikovati, poiskati nove rešitve in storitve, katerih bo zelo veliko po sprejetju zakona. Vendar je spet država tista, ki zaradi lobijev vse skupaj zadržuje, kar jo žalosti.

Udeleženka F poudarja pomen zakona tako za dobro uporabnika kot izvajalce storitev, večje možnosti, več sredstev za izvajanje.

Sistem mora biti prilagojen uporabniku, tako da bodo dobili vsi potrebno pomoč z vseh vidikov, denar bo temu sledil, prav tako bomo imeli vsi jasno določene naloge, ne bo prihajalo do prelaganja odgovornosti posameznih služb, kar se včasih zgodi. Mogoče je v našem okolju tega manj in bi bili lahko mi primer dobre prakse, kljub temu stvari morajo iti naprej s časom in potrebujemo ta zakon. Se pa tudi sedaj z vsem, kar imamo na razpolago, s pogovorom, dobro voljo da rešiti stvari. Bo pa se verjetno povečalo število ljudi, ki bo v domačem okolju potrebovalo te naše storitve. Imeli so že obdobje, ko je veliko ljudi zapustilo domove in prišlo nazaj v domače okolje, ko se je razvila oblika oskrbe na domu, nekaj pa tudi zaradi finančnih sredstev, poudarja patronažna sestra.

Kot izvajalci pomoči na domu se zelo trudijo, da res dobijo vsi pomoč, ki jo potrebuje in o katerih imajo informacije na različne načine od patronažne sestre, CSD-ja, svojcev. Nikoli niso odklonili pomoči komu, ki jo je potreboval, tudi če so bili polno zasedeni. Vedno najdejo rešitev, čeprav je včasih težko ustvariti, ker je kvota zaposlenih, maš že ljudi v oskrbi in ti pride dodaten obseg dela in moraš biti zelo fleksibilen in delati stvari, da zmoreš, ampak vsak razume, da minimalni obseg lahko nudimo vsakemu, ki rabi pomoč. Se zgodi da zaradi prevelikega obsega oskrbovalke po 15 minut porabijo za posameznika, na kar smo ponosni, da nam uspeva.

Udeleženka C je poudarila problem pri hitrih odpustih iz bolnišnic. Ljudje zaradi bolezni in poškodbe preživijo par najbolj nujnih dni v bolnišnici in so odpuščeni. Bolnica naj bi mela koordinatorja odpustov, ki pa ni najbolj hiter (polžja hitrost). Zgodi se, da čez tri dni pokličejo in povedo, da so pred tremi dnevi odpustili človeka, ki ni sposoben samooskrbe, ne more samostojno na WC, se obleči, obuti, da o kuhanju niti ne govorimo, potrebuje pa tudi zdravstveno in socialno storitev. Če ne bi bila mreža pomoči tako razvejana in poznana, bi marsikdo kakšen dan preživel brez kakršne koli oskrbe. In ti hitri odpusti so problem, ki nas bodo prisilili v hitro in fleksibilno obliko pomoči. Mi vsi moramo odreagirati tudi v petek popoldan, vikende in praznike, česar nekoč ni bilo, ker so bile inštitucije zaprte.

Udeleženka B podpre s primerom, da je človek v bolnico prišel pokreten, po parih dneh v bolnišnici se vrne domov nepokreten. In ne samo to, odpustijo ga v petek, nobenega ne obvestijo in kolikokrat se zgodi, da

mora dobivat injekcije, ker so mu odkrili sladkorno, odpustijo ga brez vsega. Glede na to, da so sedaj elektronski recepti, se da vse narediti, potem zvemo, kaj če je v komi in po vrhu vsega iz bolnice pride še s preležaninami oz. ranami. To je strašno in pogosto, rabi patronažno oskrbo, preveze, od hrane naprej. Število ljudi, ki potrebujejo pomoč, variira, zato je v določenih trenutkih zelo težko uskladiti in zadovoljiti vse potrebe posameznikov.

Udeleženka C poudarja, da dati nekoga v dom, ker si ne zmore sam skuhati, ker rabi samo, da mu nekdo skuha ali pa prinese skuhano ali mu enkrat na dan se pomaga umiti in obleč, ni upravičljivo. Tudi z vidika uporabnika ni dobro še posebej za njegovo psihično stanje in njegovo socialno mrežo in to se da rešit doma z nekim minimalnim trudom in bistveno nižjimi finančnimi sredstvi. Ljudje bistveno bolje funkcionirajo doma kot pa v neki instituciji, kjer se morajo prilagoditi nekemu sistemu, ki ga niso poznali in jim okolje ni domače. To potegne bistveno večji strošek zdravljenja za seboj.

S podatki je to podkrepila udeleženka E. 24 oseb oskrbuje SENIOR, pomoč starejšim, kar znaša 67. 000 EUR, v domu je 23 posameznikov, kar znaša 201.000 EUR na letni ravni. To je štirikrat več in tukaj je razlika tudi kar se tiče uporabnika bolj prijazna oblika pomoči na domu, v njemu poznanem okolju.

Udeleženka C poudari, da je zanjo sprejemljivo izključno institucionalno varstvo v primeru, ko nekdo rabi 24-urno oskrbo in nadzor in nima nekoga, ki bi lahko poskrbel za njega. Ne moreš ga namreč zakleniti v hišo, ker ti zaradi bolezni in osebnih težav lahko spleza skozi okno ali si kaj naredi.

Udeleženka Č je poudarila, da je potrebno izhajati iz uporabnika in če sam izrazi željo, da gre v dom, mu je treba to omogočiti. Zdravnica je takoj pripomnila, da ljudje, ki so okretni, nimajo želje po domski oskrbi, ampak želijo biti doma. In poudarila, da imajo možnost dobiti polovični znesek dodatka za pomoč in postrežbo, storitve pomoči na domu, ki je tudi sofinancirana s strani občine.

Udeleženec A je poudaril, da glede na to, da smo na podeželju, je še vedno prisotna medsoseka pomoč pri pripravi kurjave, nabava v trgovini, brez da bi kdo to vedel in brez stroškov za družbo. Pove še, da okoli 20 na tak način trenutno pomagajo tudi sami.

11.5 ZAPIS EVALVACIJSKEGA SESTANKA

Evalvacijskega sestanka se je v prostorih Občine Kozje dne 22. 5. 2018 ob 9. 00 uri ponovno udeležilo vseh sedem povabljenih.

Najprej sem predstavila ključne ugotovitve:

Izkušnje z zdravniki so dobre, nezadovoljstvo glede obiskov zdravnikov na dom (izjava, da nerad pride), dobre izkušnje s patronažno službo, s centrom nimajo izkušenj, razen v primeru vlog za pravice iz javnih sredstev in institucionalnega varstva, v društva so vključeni v manjšini zaradi zdravstvenih težav. Z občino dobre izkušnje, razen enega glede snega.

O pomoči, ki jo koristijo (PND), so dobili informacije na različne načine (občina, ambulantna, letak po pošti, na DU, od znancev, sorodnikov, določene ne vedo). Pomoč so dobili takoj. S pomočjo so zadovoljni.

Osamljenost, ljudje, ki živijo sami, imajo pogosto največ stika s socialno oskrbovalko ali patronažno službo. Potreba po pogovoru je velika. Dolgčas preganjajo s poslušanjem radia, gledanjem televizije in branjem.

Drugih možnih oblik pomoči jim ni nihče predstavil, zato jih ne koristijo. Niti ne vedo, kaj bi še lahko koristili, kje in na kakšen način (IDP, izredna občinska pomoč, DPP)

Potrebovali bi v večini več pomoči tedensko, vendar zaradi prenizkih finančnih sredstev dodatne pomoči niso sposobni plačati. Izrazili so tudi potrebo po boljšem javnem prevozu oziroma kako drugačno obliko prevozov, ker so oddaljeni od trgovine, zdravnika, banke in so vezani na čas, ko imajo sorodniki, družinski člani ali prijatelji čas, da jih kam peljejo. Premajhna stanovanja – težava, ker ni dvigal z izhodom, premajhna kopalnica – težava z umivanjem.

V večini se glede odhoda v dom doma niso pogovarjali, mogoče med pogovorom z otroki. Predlog o domu so določenim podali tudi zdravniki v bolnišnici zaradi težjih poškodb. Nihče ni izrazil želje po odhodu v dom, vsi si želijo biti doma. Eden že bil v domu, dva imata vloge v domu. Eden ima namen čez zimo v dom. Večina je zadovoljna glede pomoči, ki jo imajo v občini, so pa bolj kritični do države glede višine pokojnin in pravic iz javnih sredstev (upoštevanja premoženja in prihrankov, dolžnost preživljanja s strani otrok)

Delavnica:

Kako zagotoviti več storitev v skupnosti za ljudi z dolgotrajnimi stiskami (izvajalci, katere storitve, financiranje, izvajanje) kljub oz. na podlagi trenutno veljavne zakonodaje glede na to, da Zakona o dolgotrajni oskrbi še nekaj časa ne bo.

Udeleženka F pove, da so ji vse te moje ugotovitve zelo dobro znane s terena in se vsega tega zavedajo, zato tudi usposabljaajo oskrbovalke za komuniciranje ob delu, da usmerjajo svojo pozornost k človeku pri komuniciranju, da ni sam. So omejeni s časom, z možnostmi ljudi, kako je kdo zmožen poravnati storitve. Vsi se dobro zavedajo, da občina sofinancira pomoč, in je prepričana, da več kot 80 % uporabnikov, ki jih oskrbujejo, ne bi zmogli sami plačevati storitev brez sofinanciranja občine. Občina sofinancira več kot 50 %, h katerim jo zavezuje zakon. Tako je tudi v ostalih dveh občinah, kjer izvajajo pomoč na domu. Pove, da so s strani uporabnikov prihajali pozitivni odzivi na moj obisk in so bili veseli družbe in pogovora. Posamezniki se zelo navežejo na posameznika in je zato včasih potrebno postaviti mejo. Zato se vključujejo različne službe od zdravstvene, društva, prostovoljci, oskrbovalke, da porazdelijo tudi komunikacijo in malo zmanjšajo tudi osamljenost. Še posebej je osamljenost prisotna pri nepokretnih, ljudeh na vozičkih, ki so v celoti odvisni od domačih in ljudi, oskrbovalk in drugih služb, ki prihajajo in odhajajo. Dobra praksa je vključevanje še več prostovoljcev na tem področju in s tem zmanjševanje osamljenosti na tem področju. Čeprav ogromno prostovoljnega dela opravijo člani društva upokojencev in Rdečega križa, je tega še vedno premalo. Ljudje bi tega radi in potrebovali še več, saj se populacija stara.

Udeleženec A pove, da mu je predstavitev všeč in da je sigurno nekaj novega in koristnega za vse skupaj. Zanimalo ga je, kje vse sem bila zaradi razvejanosti terena. Povedala sem, da sem bila od Veternika, Osredka, Zagorja, Zdol, Kozjega. Bil je zelo zadovoljen, saj sem po njegovem mnenju tako dobila kompleksnejšo sliko. Pove, da se največ ljudi obrača na njih, ki so bolj oddaljeni. Pove, da so letos prvič dobili vrnjeni dve članski knjižici, kar je po njegovem ravno razlog v prenizkih dohodkih in nezmožnost plačevanja letne članarine 10 EUR. ZUJF je znižal dohodke, stvari pa se dražijo in ljudje vse težje živijo. Trudijo se in delajo predvsem na medsosovski pomoči in opaža predvsem to pri nujenju prevozov do trgovine, tudi na nujne zdravstvene preglede itd. Društvo sredstev za kritje kilometrine ljudem, ki omogočajo prevoze starejšim, nimajo, čeprav bodo delali tudi v tej smeri. Ljudje, predvsem sosedje, kot sam opaža veliko pomagajo starejšim ljudem, tudi mladi. Imajo zastopnike po zasekih, ki skrbijo za pomoč starejšim in obveščajo vodstvo, kaj se dogaja na terenu, tako, da so na tekočem z dogajanjem na terenu. Stvar se mu zdi zelo koristna, da so še malo več spoznal in o tem razmišljali, sam pa bo te zadeve prenesel na prvem sestanku upravnega odbora in bodo skušali še kaj narediti.

Udeleženka Č pove, da so jim te ugotovitve tudi znane in jih že vrsto let opažajo. Vendar poudari omejenost z zakonodajo. Sistemsko ni rešeno na tak način, kot bi si želeli, zakonodaja je taka, kot je. Imajo veliko idej še zraven dela, ki ga morajo opravljati, ampak žal ne gre. Primanjkuje kadra, saj če nekaj začneš delati, moraš vložiti trud. Imajo tudi skupine, vendar so v Šmarju in Rogaški. Sama imam že skoz idejo o pisarni tako kot v Rogaški, kjer imamo ob sredah odprto pisarno, kjer je eden od strokovnih delavcev, da ljudje iz Rogatca in Rogaške ne rabijo hoditi v Šmarje za vloge in podobne stvari. To bi bilo smiselno narediti tudi na tem koncu, kjer je še manj vez javnega prevoza. Težava je v tem, da se soočajo s pomanjkanjem kadra, imajo nenehna dežurstva, priprave na reorganizacijo. Mogoče bo po reorganizaciji malo lažje, ko upa, da bodo delavka malo manj obremenjene, saj se bo o določenih pravicah odločalo samo v Celju in ne več v Šmarju. Pisarno vidi v Bistrici ali v Kozjem, nekje na sredini. Osamljenost opažajo tudi sami, ko pridejo na teren, čeprav velik del na tem področju opravi društva. Pritrdi tudi ugotovitvam udeleženca A glede velike prisotnosti medsoseske pomoči. Tudi sama vidi velik pomen prostovoljstva.

Udeleženka D poudari težavo s prostovoljci, ker isti ljudje delajo pri različnih društvih. Nobeden se ne odloči za aktivnega, ker je to obveznost. Tisti, ki so v službah, imajo premalo časa za prostovoljstvo, saj imajo družine. Mladih sploh ne dobijo, saj še preden jim povedo, za kaj se gre, rečejo ne. Prostovoljci so v povprečju stari 60 in več let, zato aktivnost z leti pada in ne raste. V društvu je aktivnih 12, dela jih samo 5 ali 6, od tega sta dve mlajši od petdeset, ostali starejši kot 60 let. Ni ljudi in prostovoljcev, ki bi bili aktivni, si vzeli čas in šli na teren. Tudi takrat, ko se deli hrana ali karkoli drugega, jih je še manj. Večina navaja pomanjkanje časa in druge obveznosti, zaradi katerih ne morejo aktivno sodelovati. Pomembno se ji zdi, da je prostovoljec tudi po o duši in ne samo na papirju. Poudarja tudi težave, ki jih zaradi dogajanja v Ljubljani doživijo na terenu. Kljub temu, da niso ničesar krivi, so oni tisti, ki od ljudi slišijo najrazličnejše kritike na račun njihovega dela.

Udeleženka B poudarja težavo pri prevozi, če bi vključevali v prostovoljstvo srednješolce, ki nimajo vozniškega izpita. Izpostavila je dejstvo, da dodatek imajo v glavnem vsi, razen tisti, ki ne izpolnjujejo pogojev.

Udeleženka E je povedala, da so tudi na občini seznanjeni z različnimi stiskami, čeprav ji je žal, da morajo ljudi zaradi zakonodaje obravnavati samo kot številke. Na lokalni ravni to jemljejo čisto drugače, bolj osebno, želijo pomagat, vendar dostikrat preprečuje zakonodaja. Navezala se je na potrebo prevozov ljudi. Večkrat se govori o pametnih mestih, o pametnih vaseh, vemo, da določene predvsem večje občine, kot so Krško, Brežice, Sevnica, se že poslužujejo primerov za prevoz ljudi. Seveda tukaj gre za neko obliko prostoferjev, lokalne skupnosti se tukaj različno odzivajo, različno pristopajo k temu, tako da tudi razmislek za našo lokalno skupnost. Če želimo pristopiti k temu projektu, je potrebno zagotoviti finančna sredstva na eni strani in suport ljudi, ki bi to izvajali. Potrebno bo narediti korak v to smer ob dejstvu, da si ljudje želijo biti doma in narediti oziroma vzpostaviti nek servis. Na občini si želijo pritegniti čim več služb v lokalno okolje, ker jim vse nekako odhaja (banka, pošta ...). Zato je pozvala direktorico centra, da bi center imel pisarno v Kozjem, ki bi delovala enkrat tedensko, tako kot določene druge strokovne službe. Tukaj vidi tudi možnost sprevoza s sosedi, ko urejajo zadeve na občini, predvsem v sredo in četrtek. Želi si, da bi se slišali in dogovorili, občina pa je vsekakor pripravljena zagotoviti prostore in ves suport, ki bo potreben.

11.6 IZHODIŠČNO BESEDILO Z IZBOROM RELEVANTNIH DELOV BESEDILA

Intervju št. 1

1. Spol, starost.

Ženska, 92 let.

2. S kom živite (sami, s partnerjem, z otrokovo družino, drugo ...)?

Živim skupaj s sinovo in vnukovo družino.

3. Kako poteka vaš vsakdan?

Vjutrno pospim do ene sedme, osme ure, potem me umijejo in uredijo delavke s pomoči na domu. Potem imam zajtrk. Dvakrat na dan grem na voziček, odvisno od dneva in mojega počutja. Pomagat mi morata dva. Včasih jem za mizo, včasih mi prinesejo v sobo. Veliko prespim, malo tudi telovadam, televizije ne gledam, poslušam pa radio. Po navadi grem prva spat.

4. Kdo in kako vam pomaga pri vsakdanjih opravilih (partner, sorodniki, prijatelji, PND, patronažna sestra, CSD, prostovoljci ...)?

Pomoč na domu enkrat na dan vsak dan po pol ure. Ostalo mi pomagajo domači, druge pomoči nimam.

5. Kakšne imate izkušnje z zdravniki, patronažno službo, socialno službo, občino, društvi ...?

Osební zdravnik/ca nerada pride domov, bom kar po pravici povedala. Zadnjič so mi vzeli kri in jo je moral v Celje sin sam pelat, še v Celju so se čudli. Je prišlo rešilec, smo mogli bit ob šestih pokonc. Vsak ponedeljek pride patronažna in mi da injekcijo, ker imam premalo trombocitov. Zarad tega mi tudi jemljejo kri in kontrolirajo trombocite. Obiščejo me tudi iz Rdečega križa ob rojstnem dnevu. Tega sem zelo vesela. V Brežicah v bolnici, ko sem si zlomila kolk, je bil zelo prijazen mlad zdravnik, kateri je vedel, da sem bila v taborišču Auschwitz in sem mu morala povedat, kako je bilo. Poglejte, še sedaj se mi na roki poznajo številke, katera po vrsti sem bla. V bolnici sem se pomikala tri mesece. Po operaciji nisem bila sposobna za toplice, nisem šla. Sama tudi v toplicah ne bi mogla bit.

6. Kje oziroma od koga ste dobili informacije o pomoči, ki jo koristite?

Sin se je pozanimal na občini in centru za socialno delo v času, ko sem bila v bolnici zaradi zloma kolka. Povedali so mu za možnosti pomoči na domu.

7. Kako dolgo ste čakali na željeno pomoč?

Pomoč je bila takoj, ko sem prišla iz bolnice.

8. So vam bile predstavljene še kakšne druge vrste pomoči? Katere in kdo vam jih je predstavil?

Ne, ker jih nismo spraševali, zanimala nas je izključno pomoč na domu. Imam tudi dodatek za pomoč in postrežbo, sam tamalega, mislim, da bi mogla dobiti več sedaj, ko ne morem hoditi.

9. Zakaj jih ne koristite?

10. Kako ste zadovoljni s pomočjo, ki jo koristite?

Zelo sem zadovoljna z delavkami, ki prihajajo k meni. Pridejo različne, pa me to ne moti, ker so vse v redu.

11. Kaj bi še potrebovali za lažje, boljše in kvalitetnejše življenje v domačem okolju?

Želim si v toplice v Strunjan, ker težko diham. Želim si samo, da bi lahko bila bolj samostojna, ker zaradi operacije kolka in bolečin v kolenu ne morem hoditi. Vse me tudi boli zaradi tega verjetno, ker sem večino časa v postelji. Vidim slabše, nimam demence, če bi oslepela, pa rajš kr vmrem. Prav tako bi rabla veste tisto kolo na tri kolesa, da bi se lahko sama vozla, sam nimam denarja, da bi ga kupla. Še najrajš pa bi rada hodla in plesala kot včasih. Prav tako bi potrebovala, veste tisto malo višje stranišče, ker sem pleníc naveličana, me žuljo.

12. Ste kdaj razmišljali o odhodu v dom starejših občanov, vam je kdo to že predlagal in zakaj?

Ka to bi šla pol v Brežice. Tudi so mi že rekli, vete tako med pogovorom je nanoslo na to temo, vendar imam vredi otroke, ki poskrbijo zame. Doma je le doma, sem zelo zadovoljna in me postrežejo, zato si v dom ne želim. Zmer je nekdo v hiši, nism sama, ko pokličem, če rabim kaj, in mi pomagajo. Imam tri vnuke in sedem pravnukov, katerih sem zelo vesela. Velikokrat se k meni zatečejo, ker vejo, da jih bom zagovarjala pred ostalimi, če bojo kaj uštilal.

13. Kako je po vašem mnenju poskrbljeno za starejše občane v Občini Kozje? Kaj bi občina, pristojne službe in država po vašem mnenju še morala narediti za kakovostno starost starejših?

Za starejše mislim, da je dobro poskrbljeno, rada bi edino šla v toplice, kar mislim, da sem si zaslužla, glede na to, da sem preživela Auschwitz.

Intervju št. 2.

1. Spol, starost.

Moški, 88 let.

2. S kom živite (sami, s partnerjem, z otrokovo družino, drugo,...)?

Živim sam že pet do šest let, z mano je prijatelj Alzheimer.

3. Kako poteka vaš vsakdan?

Vstanem okol devete do desete ure, spat grem med deseto in enajsto večer. Naredim fruštik al malca, dveh do treh kosilo, šestih do sedmih večerja. Čez dan pa sedaj ko je zima, kurim in si prpelam drva, letos je bila preveč huda. Če bi imela krajevna skupnost in občina volo, bi to malo uredila, ne da sem moral drva vozit v šajtergi po pol metra visokem snegu. Veliko se ponoči zaradi bolečin tudi zbujam, na vsako uro ali dve.

4. Kdo in kako vam pomaga pri vsakdanjih opravilih (partner, sorodniki, prijatelji, PND, patronažna sestra, CSD, prostovoljci,...)?

Dvakrat na teden pride delavka po eno uro. Imam tudi prostovoljca, ki ga pokličem, če ga rabim, da kaj pomaga ali se pogovarjama, da mam družbo. Dva otroka sta v tujini, druga dva na drugem koncu Slovenije. Z enim sinom nimam stikov, ker njegova žena tako želela. Od svojcev ne morem pričakovati pomoči.

5. Kakšne imate izkušnje z zdravniki, patronažno službo, socialno službo, občino, društvu ...?

Bil sem v hudi stiski zaradi snega, ko ga nisem moglo odmetati, zato sem s šajtergo vred in drvami pal v sneg in bil cel moker od valanja po snegu. Poklical sem na občino in krajevno skupnost. Županja je prišla pogledat in rekla, da je to v redu, zunaj pa pol metra snega. Na njene besede sem bil zgrožen in pol mi je po telefonu pokazala slike drugih dvorišč. Vprašal sem jo, če je kdo star 88 let, sam in bolan tukaj, pa ni mela odgovora. Potem je poklicala Lidijo, da mi je njena delavka nanosila drva. Krajevna skupnost je rekla, da bo klicala na občino, tako me je obiskala županja. Rekel sem ji tudi, da če mi odpluži, je to sam pet minut, ker se pelje mimo. Odgovor je bil, da bi potem to zahteval vsi. Ne mormo metati vseh v isti koš. Potem je v tretje odplužil in na cesti je ostalo petnajst centimetrov leda, sm ga s krampom drobil, saj bi lahko še kdo pal. Ne bi moglo dovoliti, da ženska po tem ledu nosi drva, lahko bi pala. Ponudila mi je, da pride po mene in grema pogledat druga dvorišča, vendar sem odklonil. Osebna zdravnik/ca ponavadi reče, če rečem, da me kaj boli, reče, da je to od starosti. Poslala me je z rešilcem v Celje na oddelek za bolezni, kjer sem dobil tri injekcije, katere bi mi lahko dala že zdravnica. Dala mi je tudi recept za zdravila in mazila. Z mazili skozi sprobavam, če nobeno ne pomaga, probam z vodo in sodo bikarbono. Društvo upokojencev sem zapustil pred dvema, tremi leti, ker nisem mogel dve do tri ure v dvorani. Rdeči križ mi je pošiljal vabila za srečanja, katerih se sedaj ne udeležujem več, saj mi noge in zdravje ne dovoljujejo. Težko je, ko ti noben ne verjame, da si bolan, ti rečejo ti si še dober. Centar sam klical samo takrat, ko sem imel težave zaradi snega, pa so rekli, da nimajo nič s tem in naj pokličem občino in krajevno skupnost.

Problem je ta, da imam še izpit, vendar omejitev 10 km od doma, zato se sam ne morem peljat na banko v Podčetrtek ali Šmarje, vedno rabim nekoga, da me pelje. Dobro, da imam dobre ljudi okoli sebe, da me peljejo. Javni prevoz za Šmarje, Rogaško je problem.

6. Kje oziroma od koga ste dobili informacije o pomoči, ki jo koristite?

Na občini sem videl letak od pomoči na domu, ga vzel, prebral in poklical. Zmenila sva se za kuhanje, pečenje in čiščenje. Pomembno mi je bilo, da mi lahko kaj skuhamo, saj sam ne znam dosti. Kaj mi pomaga prazen želodec, pa čisto po podu.

7. Kako dolgo ste čakali na željeno pomoč?

Takoj sem dobil pomoč dve uri. Drugi ali tretji dan je bila delavka pri meni. Vprašala me je, če bo dve uri dovolj in je čisto dost. Prvo sem mel dve uri v sredo, sedaj imam v ponedeljek in petek po eno ur. Tri delavke sem že spoznal in mi ni težko, vse so v redu in se v tem času, ko so pri meni, še pogovarjamo, kar mi veliko pomeni, ker je biti sam cel teden, brez da se s kom pogovarjaš, zelo težko. Že govorit pozabiš v tem času.

8. So vam bile predstavljene še kakšne druge vrste pomoči? Katere in kdo vam jih je predstavil?

Ne, ker je nisem iskal.

9. Zakaj jih ne koristite?

10. Kako ste zadovoljni s pomočjo, ki jo koristite?

Z ženskami nimam nobenih problemov. Včasih jih pokličem in mi prinesejo tudi iz trgovine, da se ne rabim sam voziti. Ženskam vsaka čast.

11. Kaj bi še potrebovali za lažje, boljše in kvalitetnejše življenje v domačem okolju?

Potreboval bi prevoz, ki bi ga imel organiziran. O tem sem se pozanimal pri delavki, če bi mi lahko nudila tudi to, vendar mi povedala, da tega nima. Če ni, pač ni in ne moraš met.

12. Ste kdaj razmišljali o odhodu v dom starejših občanov, vam je kdo to že predlagal in zakaj?

To mi ni še nihče predlagal, z nikomer še nisem o tem razgovarjal. Hčerka sama dela v domu, me je sicer opozorila na dom na Hrvaškem in zakaj ne grem. Rekel sem ji, da ve, kakšno je življenje v domu. Imajo zajterk od sedmih do osmih, sam pa poležim do desetih. Moj dom je tukaj, o odhodu v dom ne razmišljam, bom že tukaj potrpeč. Vem, da ma tudi pomoč ljudem, ki so v pojsli. S tem, kar imam od pomoči, trenutno lahko živim, če bom potreboval več pomoči, se bom poskusil dogovoriti. Sicer pa o tem nočem niti razmišlat.

13. Kako je po vašem mnenju poskrbljeno za starejše občane v Občini Kozje? Kaj bi občina, pristojne službe in država po vašem mnenju še morala narediti za kakovostno starost starejših?

Za drugo pomoč ne vem, kot to, kar ma pomoč na domu. Enkrat sem dobil poziv za davčno v Celje, šel sem na občino, kjer mi je poiskala številko in kdaj delajo v Šmarjem in pol sm se sam odpelal in zrihtal stvari. Takrat nisem imel še omejitve pri izpitu.

Intervju št. 3.

1. Spol, starost

Moški, 87 let.

2. S kom živite (sami, s partnerjem, z otrokovo družino, drugo ...)?

Živim sam, odkar je umrla žena, sinova živita drugje.

3. Kako poteka vaš vsakdan?

V glavnem sem doma. 100 funkcij mam, vedno so me klicali, ker vedo, da je moj poklic bil težak. Na koncu sem postal funkcionar in ravnatelj. Sedaj sem tudi častni občan občine že 8 let. Zjutraj se običajno med šesto in pol sedmo uro vstanem, potem telovadim v spalnici, kolker še lahko. Potem si sam pripravim zajtrk, kosilo mi prinesejo okoli pol ene ure. Prav tako si sam pripravim večerjo. Čez vikend kuham sam, nekaj še ostane od petka, ko toliko skuhajo. Zaradi nog se veliko gibljem, ne čepim not in je tudi boljše. Malo gledam televizijo, radio poslušam redko, nekatere stvari se mi zdijo nesprejemljive. Spat grem okoli pol desetih, odvisno od dneva, včasih prej, pozneje, kakor je. Tudi perem sam, zlikajo mi samo srajce, ko pridejo otroci domov. Druga delam sam in ne dovolim drugim. Pripeljejo mi tudi kurilno olje. Za praznike grem k otrokom, čez vikend in tudi med tednom pridejo oni na obisk.

4. Kdo in kako vam pomaga pri vsakdanjih opravilih (partner, sorodniki, prijatelji, PND, patronažna sestra, CSD, prostovoljci ...)?

Izpita nimam več. Pomagata mi otroka, čeprav sta daleč. Samo pokličem in pridejo. Pripeljejo mi priboljške in vsega je včasih preveč. Kosilo mi prinaša oskrbovalka od ponedeljka do petka. Druge pomoči nimam, če kej rabim, pokličem otroke.

5. Kakšne imate izkušnje z zdravniki, patronažno službo, socialno službo, občino, društvu ...?

Sem častni občan, na občini in krajevnimi organizacijami nimam slabih izkušenj, z vsemi dobro sodelujem. Zdravnike dobro poznam, z njimi nimam slabih izkušenj. Z nikomer nimam težav. Sem član društva upokoencev, kjer sem aktiven glede na to, koliko lahko, vabijo me na proslave. Tudi druga društva me vabijo.

6. Kje oziroma od koga ste dobili informacije o pomoči, ki jo koristite?

Na občini so me opozorili na to možnost prinašanja hrane, kjer sem dobil letak.

7. Kako dolgo ste čakali na željeno pomoč?

V roku dveh dni mislim, da sem začel prejemati pomoč v obliki prinašanja hrane.

8. So vam bile predstavljene še kakšne druge vrste pomoči? Katere in kdo vam jih je predstavil?

Za drugo pomoč se nisem zanimal.

9. Zakaj jih ne koristite?

10. Kako ste zadovoljni s pomočjo, ki jo koristite?

Za mene so prijazne in korektne. So pa med ljudmi tudi taki, ki jim verjetno kaj ne paše. Saj veš, kakšni smo Slovenci. Da ne bom o tem, to je samo moje mnenje.

11. Kaj bi še potrebovali za lažje, boljše in kvalitetnejše življenje v domačem okolju?

Zaradi bolezni ne morem biti več tako aktiven. Pogrešam to, da se ne morem sam peljati, ampak bolje je tako, kot da kaj zagrešim. Kar rabim, pa me peljejo otroci ali vnuki. Vendar zaradi služb se morem prilagodit, vete, ne morejo takoj, ko se spomnim. Je pa dobro to, da imam blizu zdravstveni dom in trgovino.

12. Ste kdaj razmišljali o odhodu v dom starejših občanov, vam je kdo to že predlagal in zakaj?

Včasih so me otroci spraševali, če si želim. Nikoli ni bilo potrebe po tem. Doma se dobro počutim, dobim vse, kar rabim, zato o tem ne razmišljam. Ljudje me zelo sprejemajo in so veseli, če se srečamo, čeprav jih včasih ne prepoznam.

13. Kako je po vašem mnenju poskrbljeno za starejše občane v Občini Kozje? Kaj bi občina, pristojne službe in država po vašem mnenju še morala narediti za kakovostno starost starejših?

Mislim, da v glavnem je, sicer kakšen odpustek, drugače je po mojem mnenju dobro poskrbljeno. Smo zadovoljni s tem.

Intervju št. 4.

1. Spol, starost

Moški, 70 let.

2. S kom živite (sami, s partnerjem, z otrokovo družino, drugo ...)?

Živim sam.

3. Kako poteka vaš vsakdan?

Vstanem, kak se dan naprav, včasih poznej, kakor je. Potem si skuham kavo in pojem dva kosa kruha, za malco jabke, večkrat jem, ker moram. Kosilo mi prpelajo. Pospravlam okol hiše čez dan in grem na sprehod. Dobim tolk hrane za kosilo, da mi še ostane za večerjo. Gledam televizijo, je ožgana noč in dan. Ponoči se večkrat vstanem, ker morem hodit zaradi prstov, ki mi delajo težave zaradi sladkorne. Spat grem ponavadi okol pol desetih, ker gledam nadaljevanke na hrvaški televiziji.

4. Kdo in kako vam pomaga pri vsakdanjih opravilih (partner, sorodniki, prijatelji, PND, patronažna sestra, CSD, prostovoljci ...)?

Vse si naredim sam, tudi perem, pometam, pomivam, prinesejo mi samo hrano. Ko je bil visok sneg, mi je prinesla tudi drva. Drve mi pomagajo pripraviti drugi, ki jih sam dobim.

5. Kakšne imate izkušnje z zdravniki, patronažno službo, socialno službo, občino, društvu ...?

Z zdravniki nimam nobenih problemov, so kar v redu, grem sedaj v Celje zaradi očesa. Tudi ko grem na kontrolo za sladkorno, nimam nobenih problemov z zdravniki. Zdravila mi včasih prinese oskrbovalka al pa me kdo pela ta dol. Nisem vključen v nobeno društvo, obiščejo me pa iz Rdečega križa, za rojstni dan ne vejo, vejo pa, kdaj mam god. Imam dodatek, prišla je iz centa, ker sem mel odprto nogo, so me htel dat v dom, me je blo strah, da bojo začel rezat. Hodila je patronažna previjaj. Vse so me preslikal noge, kjer so ugotovili, da mi odmirajo žilice, in mi zamenjal tablete, sedaj je boljše. Imam aparat za dihanje in spodbujevalec. Imam 9 tablet na dan, 3 za sladkorno.

6. Kje oziroma od koga ste dobili informacije o pomoči, ki jo koristite?

Takrat ko je prišla iz centra, mi je povedala za možnost pomoči na domu. Takrat sem mel še žvat, ki sem jo moral prodat zaradi nog.

7. Kako dolgo ste čakali na željeno pomoč?

Nisem dolgo čakal, drugi tretji dan so začel vozit. Vozijo mi vsak dan, razen nedelje in praznike si skuham sam.

8. So vam bile predstavljene še kakšne druge vrste pomoči? Katere in kdo vam jih je predstavil?

Nč drugega.

9. Zakaj jih ne koristite?

10. Kako ste zadovoljni s pomočjo, ki jo koristite?

S hrano in delavko sem zelo zadovoljn, čeprav se včasih zaradi dopustov in dežurstev mejujejo, hrane je dost in okusna je.

11. Kaj bi še potrebovali za lažje, boljše in kvalitetnejše življenje v domačem okolju?

Težave zaradi zdravja mi precej otežujejo življenje. Če treba, mi vse oskrbovalka prinese iz trgovine, tudi zdravila iz lekarne. Če rabim k zdravniku, pa me pela kak sorodnik. Nerodno je, ker ni nobene povezave javnega prevoza. Če grem v Celje, grem do Imenega z vlakom, potem pride kdu po mene.

12. Ste kdaj razmišljali o odhodu v dom starejših občanov, vam je kdo to že predlagal in zakaj?

Sej jaz mam prošnjo v domu. So me že klical, da majo plac, pa sem jim rekel, dokler bom lahko hodu, ne grem nikamer. Ne vem, če bi zdražal, ne grem še nikamer. Preventivno sem takrat dal vlogo not, ker mi je bilo rečeno, da lahko ostanem brez prsta. Prišla je iz centra in oddala sva vlogo. Ko se je zacello, sem se odločo, dokler bo tak, ne grem nikamer, ker tukaj v naravi lahko grem tudi kam peš. Ka pa nej v Podčetrki zidove gledam.

13. Kako je po vašem mnenju poskrbljeno za starejše občane v Občini Kozje? Kaj bi občina, pristojne službe in država po vašem mnenju še morala narediti za kakovostno starost starejših?

Mislim, da je, ker jih še veliko živi doma. Ka bi hodo v dom, če lahko hodiš. Dokler sm še tak in da dobim hrano, mi je v redu.

Intervju št. 5.

1. Spol, starost

Ženska, 71 let.

2. S kom živite (sami, s partnerjem, z otrokovo družino, drugo ...)?

Živim sama odkar je umrl mož, v isti hiši sicer živi sin z družino.

3. Kako poteka vaš vsakdan?

Zjutraj se vstanem, zrihtam, naredim fruštik, dokler tablete ne primejo, sem čisto brez moči, se mi že vrti 4 lete, je tako, pa nič ne najdejo na slikanje, sem šla samoplačniško. Potem kaj preberem, mal radio poslušam, televizijo gledam, grem ven, si prinesem drva, da nisem na mrzlem. Skuhajo mi tamladi in me pokličejo jest, večerjo si sama zrihtam.

4. Kdo in kako vam pomaga pri vsakdanjih opravilih (partner, sorodniki, prijatelji, PND, patronažna sestra, CSD, prostovoljci ...)?

Vse še delam sama dokler bo tak, hitro pa je lahko kaj drugače. Ob torkih za eno uro pride delavka, ki mi dela družbo, se pogovarjama in grema na sprehod, če je lepo vreme. Vete ena ura hitro mine. Skuhajo kosilo tamladi.

5. Kakšne imate izkušnje z zdravniki, patronažno službo, socialno službo, občino, društvu ...?

Prej sm bla v aktivu kmečkih žena in društvu upokoјencev sem bla, sedaj ne morem več nikamer. Takrat sem mela še sosedo, ki me je pelala. Sedem tednov sem bla v Vojniku zaradi vrtoglavice, pravjo, da je to od živcov. Ugotovili pa niso nič, rekl so, da je nevarno za kap, ker je moža je tudi kap. V Celju v bolnici mi je zdravnica rekla, da sem že dost stara, da ne morejo več pomagat. Dvakrat so me obiskali iz centra, ko so me z Vojnika poslali. Z Vojnika so mi predpisal, da bi bilo dobro met družbo, da ne bi bila sama.

6. Kje oziroma od koga ste dobili informacije o pomoči, ki jo koristite?

Za pomoč je prišla sama k meni, ko sm prišla iz Vojnika. So ji mnde z Vojnika poslal, to ne vem.

7. Kako dolgo ste čakali na željeno pomoč?

Potem je kmal prišla.

8. So vam bile predstavljene še kakšne druge vrste pomoči? Katere in kdo vam jih je predstavil?

Da bi šla kam, sam ne morem, ker nimam prevoza in ne morem.

9. Zakaj jih ne koristite?

Nimam prevoza in ne morem.

10. Kako ste zadovoljni s pomočjo, ki jo koristite?

Prej je hodla ena druga, zdej pa hodi ona nazaj prejšnja. Tista ura tako hitro mine, veste. Sem zelo zadovoljna z delavko.

11. Kaj bi še potrebovali za lažje, boljše in kvalitetnejše življenje v domačem okolju?

Ko je umrl mož, mi je dala zdravnica inekcije, da se niti jokat več nisem mogla. Še zdej mi je večkrat hudo. Sin me pelje v trgovino, na pošto, k zdravniku in kar rabim, da nisem skoz doma. Težava je, da imajo službe, zato se moram prilagodit zarad službenih obveznosti.

12. Ste kdaj razmišljali o odhodu v dom starejših občanov, vam je kdo to že predlagal in zakaj?

Nagovarjal ni noben tudi sama sem rekla, da ne dokler sem tak, če pa ne bi mogla več, da obležim, pol je pa to zadnja možnost.

13. Kako je po vašem mnenju poskrbljeno za starejše občane v Občini Kozje? Kaj bi občina, pristojne službe in država po vašem mnenju še morala narediti za kakovostno starost starejših?

Ka pa vem, glavno mi je družba, drugo ne rabim. Bojim se, da ne bi kje pala, ker sem bila na kolkih že operirana.

Intervju št. 6.

1. Spol, starost

Moški, 81 let.

2. S kom živite (sami, s partnerjem, z otrokovo družino, drugo ...)?

Živim sam, žena je v domu na Hrvaškem, sinova me obiščeta med vikendom z družino, hčerka pride tudi med tednom.

3. Kako poteka vaš vsakdan?

Dolgcajt mi je predvsem večer, ker grem spat šele okol pol desetih. Vstanem se okol osmih, pripravim fruštik. Ko pride iz pomoči na domu, mi skuha za dva dni, pospravi in pomije, kolker ma čas oziroma lahko naredi tisti čas. Prihaja trikrat na teden (ponedeljek in sredo 1,5 ure, v petek 2 ure). Čez dan grem malo ven, sedaj ko je bil ta sneg, nisem šel, ker sem se bal, da bi pal. Največ poslušam radio, televizijo gledam bolj malo.

4. Kdo in kako vam pomaga pri vsakdanjih opravilih (partner, sorodniki, prijatelji, PND, patronažna sestra, CSD, prostovoljci ...)?

Pomoč na domu 3x na teden, da skuha, pospravi in pomije posodo. Otroci mi pripravijo drva k hiši, da ne rabim po snegu hodit. Dva soseda imam, ki mi prideta na pomoč, če potrebujem. K zdravniku in po opravkih me peljejo otroci.

5. Kakšne imate izkušnje z zdravniki, patronažno službo, socialno službo, občino, društvi ...?

S socialno nimam stikov, z zdravnico se zastopim in me zelo upošteva. S pomoči na domu me tudi pride in me vpraša, kako sem zadovoljen z njihovim delom. Pri društvu upokojencev in Rdečem križu sem vključen, se udeležujem njihovih prireditev, če le lahko. Težko hodim brez bergle, ker se bojim padca. Imam steznik, da lažje hodim, ker imam poškodbo hrbtenice. Tudi v Celju so bili zdravniki zelo v redu.

6. Kje oziroma od koga ste dobili informacije o pomoči, ki jo koristite?

Sin se je pozanimal pri šefici delavke, ko jo je poznal, in povprašal, če možno dobiti pomoč trikrat na teden.

7. Kako dolgo ste čakali na željeno pomoč?

Kr kmal, ne morem točno vedat kolk dolgo. Tudi ženo so umivali, ko je bila še doma. Tega je že dve leti.

8. So vam bile predstavljene še kakšne druge vrste pomoči? Katere in kdo vam jih je predstavil?

Sedaj še čakam na odločbo od ZPIZa za dodatek zaradi poškodbe hrbtenice.

9. Zakaj jih ne koristite?

10. Kako ste zadovoljni s pomočjo, ki jo koristite?

Zelo sem zadovoljen, veliko naredi v času, ko je pri meni. Tudi medtem ko se pogovarjama, dela in se ne vsede.

11. Kaj bi še potrebovali za lažje, boljše in kvalitetnejše življenje v domačem okolju?

Rad bi več financ za lažje preživetje, saj moram plačevati dom za ženo, ki je nepokretna. Skupaj imava slabih sedemsto evrov penzije. Tukaj so še drugi stroški, ki jih ni malo. Pela me k dohtarji sosed ali otroci. Po poškodbi se še nisem sam pelal, odkar sem si poškodoval hrbtenico. Avta nimam, do sedaj sem se vozil s traktorjem. Velikokrat, še posebej večer, sem osamljen. Otroci ne morejo vedno priti, saj imajo svoje družine. Dokler je bila žena doma, je bilo vse drugače. Želim si, da bi sin z družino prišel za vsem domov. Potreboval bi vsaj pet dni v tednu pomoč na domu.

12. Ste kdaj razmišljali o odhodu v dom starejših občanov, vam je kdo to že predlagal in zakaj?

Snaha želi, da pridem k njim v Velenje, ampak sem rekel, da ne. Sam sem se odločo, da grem drugo leto čez zimo v dom, ker sam verjetno ne bom mogo bit doma. Tam bojo vsaj poskrbel za mene. Letos je bil veliko pozimi sin doma, da je kuro in prinašal drve, saj sam nisem upal ven. Snaha ni najbolj zadovoljna, da bi šel čez zimo v dom, hčerka me pri tem podpira in nima nič proti.

13. Kako je po vašem mnenju poskrbljeno za starejše občane v Občini Kozje? Kaj bi občina, pristojne službe in država po vašem mnenju še morala narediti za kakovostno starost starejših?

Želim si, da bi vsak dan imel pomoč na domu dve ure, vendar so problem finance, penzije nizke, stroški pa visoki. Otrok ne morem obremenjevat, imajo svoje družine. Dokler ni bila ona v domu, sma nekako shajala. Država bi mogla dat več na to, da imamo starejši dovolj sredstev za vsaj osnovno preživetje. Potem bi bilo vse v redu. Prav tako, če hočem v dom, bi mogo zemljo prodat, kar se mi ne zdi prav.

Intervju št. 7.

1. Spol, starost

Ženska, 83 let.

2. S kom živite (sami, s partnerjem, z otrokovo družino, drugo ...)?

Živim v isti hiši skupaj s sinovo družino in njegovo taščo.

3. Kako poteka vaš vsakdan?

Okrog pol sedmih se zbudim, potem pride s pomoči na domu in me uredi in da zajtrk. Sedim, gledam v luft in štejem promet skozi okno. Gledam televizijo. Kosilo in večerjo mi skuhamo doma, brez večerje pa ne gre. Ko je lepo vreme, grem ven, dokler me še šest nog nese. Spat grem, kak je. Doma sem bila v Podsredi, ko me je obletel, nisem mogla več sama žvet in sem prišla gor. Hiša je ostala prazna.

4. Kdo in kako vam pomaga pri vsakdanjih opravilih (partner, sorodniki, prijatelji, PND, patronažna sestra, CSD, prostovoljci ...)?

Iz pomoči na domu pride vsak dan, dvakrat na dan. Čez dan mi pomagajo domači, če je potrebno, druge pomoči nimam.

5. Kakšne imate izkušnje z zdravniki, patronažno službo, socialno službo, občino, društvi ...?

Z odnosi z zdravniki sem kar zadovoljna, ker ne hodim veliko okol njih. Tudi z oskrbo sem zadovoljna. Na center se nisem obračala. V društvu upokojencev in pri Rdečem križu sem bila, dokler sem še lahko hodla, zde pa ne več. Me pa obiščejo.

6. Kje oziroma od koga ste dobili informacije o pomoči, ki jo koristite?

To pa ne vem, sama nisem mogla več bit, ker me je obletelo, verjetno se je pozanimal sin.

7. Kako dolgo ste čakali na željeno pomoč?

Ne vem.

8. So vam bile predstavljene še kakšne druge vrste pomoči? Katere in kdo vam jih je predstavil?

9. Zakaj jih ne koristite?

10. Kako ste zadovoljni s pomočjo, ki jo koristite?

Ka pa bom druga, ko morem bit, ko ne moreš vzameš, ka ti dajo.

11. Kaj bi še potrebovali za lažje, boljše in kvalitetnejše življenje v domačem okolju?

Trenutno nič, ka še pa bo, pa ne vem. K zdravniku in vse ostalo, zdravila mi ureja sin. Rabim samo zdravje.

12. Ste kdaj razmišljali o odhodu v dom starejših občanov, vam je kdo to že predlagal in zakaj?

Ne, dokler bom lahko tukaj, ne. Tudi noben mi ni tega omenil, da bi šla. Dom bo tazadn pod zemljo.

13. Kako je po vašem mnenju poskrbljeno za starejše občane v Občini Kozje? Kaj bi občina, pristojne službe in država po vašem mnenju še morala narediti za kakovostno starost starejših?

Jaz sm kr tako zadovoljna, kot sm, druga ne rabim. Verjetno se plačuje od penzije, gre iz tega fonda.

Intervju št. 8.

1. Spol, starost

Moški, 87 let.

2. S kom živite (sami, s partnerjem, z otrokovo družino, drugo ...)?

Živim z bratom in njegovo ženo, v hiši živi še nečak z družino.

3. Kako poteka vaš vsakdan?

Kuk je, včasih ob sedmih, včasih ob osmih, se vstanem, če prej ne, ker pride negovalka, ko me umije, namaže, preobleče. Obrijem se sam. Ko gre, se vsedem in dobim froštik, ki ga pripravi bratova žena, kava, kruh, puter, marmelada, to mam rad. Čez dan pojem, kero se spomnem. Poslušam rad radio. Kosilo pa večerjo doma pripravjo. Za kosilo me dajo na voziček in jem za mizo v kuhni. Potem gledam malo televizijo, spijem kavico. Tudi ven grem na voziček, ko je lepo vreme. Večer grem spat po dnevniku. Večer me zrihtajo domači.

4. Kdo in kako vam pomaga pri vsakdanjih opravilih (partner, sorodniki, prijatelji, PND, patronažna sestra, CSD, prostovoljci ...)?

Zjutraj pride s pomoči na domu za pol ure in me zrihta, za ostalo poskrbijo domači, brat in njegova žena. Patronaža pride po potrebi. Ko sem mel nogo odprto je prišla previjati. Lidiya pride včasih pogledat in se pogovoriti.

5. Kakšne imate izkušnje z zdravniki, patronažno službo, socialno službo, občino, društvi,...?

Zdravnik je v redu, je prišel tudi domov, če sem ga potreboval. Tudi z delavkami sem zadovoljen. Iz centra me ni še nihče obiskal. V društvih nisem, mi pa pridejo na obisk iz Rdečega križa za rojstni dan in sem vesel.

6. Kje oziroma od koga ste dobili informacije o pomoči, ki jo koristite?

Občina je poslala letake okol za pomoč na domu. Potem smo oddal vlogo.

7. Kako dolgo ste čakali na željeno pomoč?

Je blo kr hitro, da smo se dogovoril. Prvo je blo dvakrat na teden, zdaj vsaki dan po pol ure zjutraj.

8. So vam bile predstavljene še kakšne druge vrste pomoči? Katere in kdo vam jih je predstavil?

Druga nimam, mi nič ne pripada, tudi pomoč in postrežba ne, ker nimam delovne dobe in sem od otroštva invaliden, imam penzijo po mami. Vsakih šest mescev me rešilc pela na menjavo katetra v Celje. Imam status žrtve vojnega nasilja.

9. Zakaj jih ne koristite?

Dodatka za postrežbo nimam, nimam pogojev, tudi postelje in vozička nisem dobil, smo mogli sami kupiti ali kje dobiti. Lidiya se je zelo angažirala glede tega, vendar ugotovila, da zakonsko ne gre. Tudi zdravnik je pisal priporočila, mnenja in vse možno, pa ni bilo nič.

10. Kako ste zadovoljni s pomočjo, ki jo koristite?

Zelo zadovoljen.

11. Kaj bi še potrebovali za lažje, boljše in kvalitetnejše življenje v domačem okolju?

Nič kaj, rad mam kavico, dobro jem, kaj zapojem, kakšnega skadim. Posebnih želja nimam.

12. Ste kdaj razmišljali o odhodu v dom starejših občanov, vam je kdo to že predlagal in zakaj?

Po domu nimam želje, tud ne vem točno, kak je to tam. Sestra je bla v domu, je kr vredu tak. Doma je lepu, sem bil tudi v lagri, tam pa ni blo fajn, je boljše doma. Blo nas je osem utruk, pet deklet in trije fantje. V šolo sem hodo na Pilštanj.

13. Kako je po vašem mnenju poskrbljeno za starejše občane v Občini Kozje? Kaj bi občina, pristojne službe in država po vašem mnenju še morala narediti za kakovostno starost starejših?

Vse je v redu, sem zadovoljen.

Intervju št. 9.

1. Spol, starost.

Ženska, 78 let.

2. S kom živite (sami, s partnerjem, z otrokovo družino, drugo ...)?

Živim sama več kot deset let.

3. Kako poteka vaš vsakdan?

Moj dan je na pujsli večinoma, podnev je kavč ta. Vstanem okol pol osmih do osmih, ker si moram dati inzulin. Zarad sladkorne si dajem injekcije trikrat na dan. Soseda mi kavo skuha in prinese iz trgovine kaj za zajterk. Pol malco mi prinesejo iz zadružnika in z njo se gospodarim cel dan. Veliko gledam televizijo čez dan. Ven ne morem zaradi nog in težko hodim po stopnicah. Vsaki dan skupaj z dvema sosedom gledamo nadaljevanko pri meni in se malo pogovorimo. To vsaki dan komaj čakam. Ob osmih me soseda spravi spat.

4. Kdo in kako vam pomaga pri vsakdanjih opravilih (partner, sorodniki, prijatelji, PND, patronažna sestra, CSD, prostovoljci ...)?

Soseda mi pomaga obut zokne in oblečt zjutraj ter slečt večer. Prinese mi, kar rabim iz trgovine, mi gre plačat položnice 15. v mesecu, gre po zdravila in do zdravnika, v glavnem vse kar rabim. Ne vem, ka bi naredla, če ne bi blo nje. Patronaža mi pride vzet kri. Pomoč na domu mi nosi jest, mi pomije posodo in ob petkih pobriše po kleh. Hrano mi nosi vsak dan, razen ob nedeljah mi južno prinašajo hčerke izmenično vsako nedelo ena. Sem članica društva upokojencev in Rdečega križa, plačujem članarino, iz Rdečega križa mi prinesejo včasih kak liter mleka in ula. Makaroni mi nič ne hasnejo, saj sama ne morem kuhat, ker imam poškodovano hrbtenico. Velikokrat tudi soseda prinese kaj za jest skuhanega.

5. Kakšne imate izkušnje z zdravniki, patronažno službo, socialno službo, občino, društvi ...?

Za dohtarje nimam kaj rečt, razen to, kar je zde zdravnik spregledal na izvidih krvi, da nekaj ni v redu. V bolnici moraš poslušat in ubogat.

6. Kje oziroma od koga ste dobili informacije o pomoči, ki jo koristite?

Meni nosijo že več kot dve leti. Hčerka mi je povedala, da imajo pri njihovih sosedah tako pomoč. Potem sem zbolela, pa nisem mogla kuhat in mi je hčerka na Ribniku vzela 4 bone. Do konca meseca mi je pol nosla še žena od šefa, potem pa rekla, da ne sme tega več delat. Potem mi je ona zrihtala to pomoč. Ker je bla hrana preslana, sem se prestavla drugam. Tukaj pa sem zadovoljna s hrano. Od ponedeljka do nedelje tako hodi k meni po pol ure.

7. Kako dolgo ste čakali na željeno pomoč?

Kak smo se zmenl, takoj je blu.

8. So vam bile predstavljene še kakšne druge vrste pomoči? Katere in kdo vam jih je predstavil?

Hojico so mi dali, vendar imam premalo prostora v stanovanju, hojica prevelika. Imam tudi bergle. Imam polovični dodatek v višini 146 evrov. Druga nimam.

9. Zakaj jih ne koristite?

10. Kako ste zadovoljni s pomočjo, ki jo koristite?

Sem zelo zadovoljna, zelo so prijazne, dobim jest in se pogovarjamo.

11. Kaj bi še potrebovali za lažje, boljše in kvalitetnejše življenje v domačem okolju?

Rada bi, da bi šla lahko ven, kar bi bilo boljše za moje počutje in zdravje. Težava je v tem, ker nimamo dvigala v bloku. Če bi potrebovala več pomoči na teden, si tega ne bi mogla privoščit, saj nimam dovolj sredstev. Stroški položnic in drugih stroškov, tudi doplačila zdravil, je vedno več. Potrebovala bi tuš, ker ne morem v bano. Zaradi premajhne kopalnice ne moremo postaviti not tuša, saj bi mugl dat ven al WC ali umivalnik, a oboje potrebujem. Vse so otroc premerl in sprobal, ampak ne gre. Tuširam se tako, da pokrijem wc školjko, na jo dam brisačo, da ne drsi, se vsedem gor in se stuširam.

12. Ste kdaj razmišljali o odhodu v dom starejših občanov, vam je kdo to že predlagal in zakaj?

Ko sem bila v bolnici, so me vsi zdravniki spraševali, če ne bi šla raje v dom, saj sama doma ne bom mogla bit in da naj razmislim. Potem sm poklicala sosedo in jo vprašala, če mi bo pomagala, ko pridem domov, saj bi rada ostala v Kozjem, in je rekla, da ni noben problem. In tako je blo in je še. Bug ne daj doma, sam doma si želim bit, pa da bi mela koga, ki bi mi družbo delal. Zastoj nobenga ni, da bi ga plačala pa dnara nimam. Sam če bo treba, da obležim, pa ne bo druge možnosti. Še posebej me je strah zaradi morebitne odpovedi ledvic in popuščanja srca. Prav tako bi rabla neslano hrano zaradi bolezni ledvic, sam kdu bo pa kuhal sam za enga brez soli, sama pa ne morem.

13. Kako je po vašem mnenju poskrbljeno za starejše občane v Občini Kozje? Kaj bi občina, pristojne službe in država po vašem mnenju še morala narediti za kakovostno starost starejših?

Tu nimam nič proti, za mene je poskrbljeno. Hčerka mi dviguje denar, sosedu mi prinese iz trgovine in ureja stvari, kar se da okoli zdravl in zdravnika ter plačilo položnic. Hrano mi prinesejo.

Intervju št. 10.

1. Spol, starost.

Moški, 84 let.

2. S kom živite (sami, s partnerjem, z otrokovo družino, drugo ...)?

Živim sam že en mesec, ko je umrla žena.

3. Kako poteka vaš vsakdan?

Vstanem se do sedme ure, se zrihtam, zajtrk nardim, zdej sem 14 dni prehlajen, sedim za mizo. Po deseti mi prpela malco. Mal televizijo gledam, rad bi šel kaj ven delat, pa ne morem, ker sem prehlajen, pa bo že. Velikokrat mi ostane za večerjo od kosila hrane, ker je porcija za dva, če ne, pa si sam še kaj poiščem. Spat hodim po deveti uri.

4. Kdo in kako vam pomaga pri vsakdanjih opravilih (partner, sorodniki, prijatelji, PND, patronažna sestra, CSD, prostovoljci ...)?

Trenutno ne rabim nobene pomoči, kak dolgo pa bo pa ne vem.

5. Kakšne imate izkušnje z zdravniki, patronažno službo, socialno službo, občino, društvu ...?

Nič ni blo kej slabega do zde, kolk se da, pomagajo, čas pa svoje dela. Sem član Rdečega križa in društva upokojencev. Ko majo kje blizu srečanje, se z veseljem udeležim, če kje dlje pa ne, ker ne slišim dobro, pol pa rajš ne grem, če so z avtobusom, ker ne morem domu.

6. Kje oziroma od koga ste dobili informacije o pomoči, ki jo koristite?

Že prej, ko sem rabo, sem vedo, da obstaja ta možnost, se je enkrat predstavla Lidija na društvu upokojencev.

7. Kako dolgo ste čakali na željeno pomoč?

Drug dan je bilo že steklo. Od ponedeljka do petka mi nosijo hrano. V nedeljo pride snaha in skuha, tak da še ostane za pondelk.

8. So vam bile predstavljene še kakšne druge vrste pomoči? Katere in kdo vam jih je predstavil?

Žena je nazadnje mela nego, jaz pa ne rabim druga ko hrano.

9. Zakaj jih ne koristite?

10. Kako ste zadovoljni s pomočjo, ki jo koristite?

S hrano sem zadovoljen, so tri možnosti in lahko zbereš.

11. Kaj bi še potrebovali za lažje, boljše in kvalitetnejše življenje v domačem okolju?

Izpit za avto imam podaljšan še za dve leti brez omejitev. Dlje ko do Cela in Brežic pa tak ne grem. Prevoz ni problem. Tudi druga trenutno ni problem.

12. Ste kdaj razmišljali o odhodu v dom starejših občanov, vam je kdo to že predlagal in zakaj?

Jaz o tem že razmišljam nekaj let, da ko ne bom mogu, grem v dom in nočem bit v napoto in breme otrokom in jih obremenjevat. Čeprav vem, da bi me takoj vzeli k sebi.

13. Kako je po vašem mnenju poskrbljeno za starejše občane v Občini Kozje? Kaj bi občina, pristojne službe in država po vašem mnenju še morala narediti za kakovostno starost starejših?

Tu je težko ocenit, odvisno kak je ker zadovoljen. Daš lahko desetim ljudem isto pa ne bojo vsi zadovoljni, ker eni niso nikdar zadovoljni.

Intervju št. 11.

1. Spol, starost.

Ženska, 89 let.

2. S kom živite (sami, s partnerjem, z otrokovo družino, drugo ...)?

Živim sama.

3. Kako poteka vaš vsakdan?

Okol pol osmih vstanem, ker pride negovalka, kak se počutim, včasih zakuri ona, včasih si sama. Prav tako mi pripravi zajtrk ali pa si ga sama. Ven ne grem kaj veliko več. Edin če treba po drva. Sploh danes se ne počutim dobro. Okol pol enih spet pride delavka skozi, da pogleda, kako sem, in postori, če je kaj treba. Kosilo mi vozijo z Ribnika sami. Veliko počivam, posebej čez dan. Zvečer pojem, kar ostane od kosila, al pa si sama kej nardim. Okol pol osmih, osmih grem spat.

4. Kdo in kako vam pomaga pri vsakdanjih opravilih (partner, sorodniki, prijatelji, PND, patronažna sestra, CSD, prostovoljci ...)?

Vsaki dan pride dvakrat na dan s socialne, zjutraj eno uro, in popoldne pol ure. Če pride hčerka pomoč odpovem, ker ona poskrbi za mene. Vsak drugi dan mi prinesejo kosilo iz Motela. Negovalka mi zjutraj zakuri, pospravi in prinese drva. Hčerka pride kak lahko na 14 dni ob vikendih, včasih, če rabim tudi med tednom, sam je daleč od Kozjega do Ljubljane vete. Sedaj pride že v petek, ko so prazniki.

5. Kakšne imate izkušnje z zdravniki, patronažno službo, socialno službo, občino, društvi ...?

Če bi bolj pojamrala, bi mogoče bli bolj se vzeli am. Naša dohtarca je vredu, hvala bogu, jih ne rabim veliko. Patronažne nisem rabla. Tudi ostalih ne rabim.

6. Kje oziroma od koga ste dobili informacije o pomoči, ki jo koristite?

Zvedla sem od drugih, da je to možno. Hčerka mi je to zrihtala.

7. Kako dolgo ste čakali na željeno pomoč?

Kr takoj mislim, da je blo.

8. So vam bile predstavljene še kakšne druge vrste pomoči? Katere in kdo vam jih je predstavil?

Nisem iskala, je dost to, da mi pomagajo. Če dobiš kej dnara, je dost, da si lahko prvošim kaj.

9. Zakaj jih ne koristite?

10. Kako ste zadovoljni s pomočjo, ki jo koristite?

Hrana je v redu, tudi z delavko sem zelo zadovoljna. Hrano mi nosjo že dve al tri leta.

11. Kaj bi še potrebovali za lažje, boljše in kvalitetnejše življenje v domačem okolju?

Potrebovala bi še več pomoči, predvsem družbe, vendar ne preveč dolgo, ker sem tudi rada sama in imam svoj mir. Glede plačane pomoči ne vem, če bi lahko več plačevala, ko mam, ka pa vem.

12. Ste kdaj razmišljali o odhodu v dom starejših občanov, vam je kdo to že predlagal in zakaj?

Sem v domu bla enkrat tri mesce, pa sem šla na spomlad nazaj domov, sm bla pa kr zadovoljna. Zde sm pa že dve leta doma. Rajš sem doma, če pa ne bi mogla, da ne bi preveč hčerko matrala, pa bi tud šla, me je prišla tudi tam obiskat.

13. Kako je po vašem mnenju poskrbljeno za starejše občane v Občini Kozje? Kaj bi občina, pristojne službe in država po vašem mnenju še morala narediti za kakovostno starost starejših?

Nč, nimajo kaj več nardit, mi je v redu. Pa tud hčerka mi veliko pomaga, tak da je kr v redu.

Intervju št. 12.

1. Spol, starost.

Moški, 74 let

2. S kom živite (sami, s partnerjem, z otrokovo družino, drugo ...)?

Živim z ženo.

3. Kako poteka vaš vsakdan?

Zjutraj pride negovalka okol pol devetih, v nedeljo pa pozneje. Včasih se že prej zbudim, včasih me zbudi tudi ona. Potem me zrihtajo, vmijejo in oblečejo ter dajo na voziček. Potem jem zajterk za mizo, prav tako kosilo in večerjo. Kuha žena. Po kosilu grem nazaj v pojestlo, da se spočijem, mi pomaga žena. Okol osmih pride ponovno negovalka, da me zrihta za spanje, se menjavajo. Veliko gledam televizijo, poslušam radio, če ga žena prižge, tudi časopis rad preberem in rešujem križanke. Poslušam rad pogovorne oddaje in gledam kvize. Rad grem tudi na balkon in gledam, ka se dogaja zunaj. Ven ne morem, ker sem na vozičku, dvigala pa nimamo, sem v prvem nadstropju.

4. Kdo in kako vam pomaga pri vsakdanjih opravilih (partner, sorodniki, prijatelji, PND, patronažna sestra, CSD, prostovoljci ...)?

Negovalke, žena, po potrebi patronažna, če treba vzet kri. Druga nič. Vnuki mi pomagajo po stopnicah, če rabim v bolnico ali k zdravnikom, tako da me nesejo po stopnicah. Glede trgovine, gospodinjstva, pošte in zdravnika ter zdravil ureja žena, je zelo pridna. Tudi v posteljo mi pomaga po kosilu. Sam ne vem kako bi, to bi bilo nemogoče. Par let me je sama rihtala, vendar je potem blo to prenaporno za njen križ, jo je začelo vse bolet. Imam tudi terapevtko dvakrat na teden, da me zmasira. Ko rabim it k zdravniku, me pridejo vnuki po stopnicah dol odnest, tudi reševalci me nosjo.

5. Kakšne imate izkušnje z zdravniki, patronažno službo, socialno službo, občino, društvi ...?

Osebni zdravnik je najslabši, kar jih je na svet, če ga kaj rabim, ga moram prosit ko boga, nč ne verjame. Tudi domu pride, če ga nujno rabim, ampak ga treba že dve leta prej povedat. S centrom nimam izkušenj. Tudi z društvom upokojencev in Rdečim križem nimam izkušenj. Dohtar pravi, da je mene kap, ker je tudi sestro in da je to dedno. Noče mi napisat za drug voziček, ki mi pripada po petih letih, pravi, da to on ne more, kdu pa lahko? V tretje je dons le dobila žena napotnco za Sočo. Šest let sem na pojsli, pa ne vem, če je bil trikrat na domu.

6. Kje oziroma od koga ste dobili informacije o pomoči, ki jo koristite?

V ambulantni so mi povedal za pomoč in smo jo kontaktirali.

7. Kako dolgo ste čakali na željeno pomoč?

Prec so začele prihajati in so zelo pridne.

8. So vam bile predstavljene še kakšne druge vrste pomoči? Katere in kdo vam jih je predstavil?

Samo to, kar sem iskal, nič druga.

9. Zakaj jih ne koristite?

10. Kako ste zadovoljni s pomočjo, ki jo koristite?

S pomočjo sem zelo zadovoljen, se pogovarjamo, pohecamo in se dobro razumemo. Pridejo zjutraj za pol ure in večer za petnajst minut. Imam vse pohvale, kolk se da.

11. Kaj bi še potrebovali za lažje, boljše in kvalitetnejše življenje v domačem okolju?

Rad bi mel štango ob stopnicah, po hodniku, da bi lažje prišlo dol, vendar se ostali stanovalci ne strinjajo, ker pravijo, da bi preveč placa vzelo, ker so hodniki ozki in ne bojo mogoče nositi pohištva gor in dol. Grem na balkon, ven ne morem, razen če ga odnesejo, ker nimamo dvigala v bloku, smo pa v prvem nadstropju. Rabo bi vsaj 50% dovoljenja in podpisov stanovalcev. Vse pripomočke in kreme kupujemo sami, edino hladilno kremo dobim na recept. Čakam na nov voziček, ampak zdravnik še ni dal nič naprej, ne vem, če more kaj zaslužiti al je plačan od prometa. Problem je, ker ne morem gibat, veliko sedim ali ležim, zato se redim. Ven ne morem zaradi stopnic, dvigala pa nimamo.

12. Ste kdaj razmišljali o odhodu v dom starejših občanov, vam je kdo to že predlagal in zakaj?

V Ljubljani so mi predlagali zdravniki možnost doma, ampak mam svoje stanovanje. To ni govora, da grem v dom. Zamenjal ali prodal pa bi stanovanje, da bi bil nižje, da bi imel lažji dostop, da pridem ven.

13. Kako je po vašem mnenju poskrbljeno za starejše občane v Občini Kozje? Kaj bi občina, pristojne službe in država po vašem mnenju še morala narediti za kakovostno starost starejših?

Ljudje so zelo nesramni, še posebej stanovalci bloka, še odzdravijo ne. So neprijazni. Občina mi ne more pomagati pri štangi na hodniku, ker ne dobim 50% soglasja ostalih stanovalcev. Drugih pripomb nimam. Zdi se mi narobe tudi to, da imamo penzije malo višje od socialne, kar je tu prav, je dela dost, vsepovsod iščejo, sam se mladim delat ne da. Del tega dnarja bi dal starejšim, da bi lažje živeli in plačevali prepotrebno pomoč, ki jo potrebujemo.

Intervju št. 13.

1. Spol, starost.

Ženska, 72 let.

2. S kom živite (sami, s partnerjem, z otrokovo družino, drugo...)?

Sama, v drugi hiši zram živi sin z družino.

3. Kako poteka vaš vsakdan?

Zjutraj vstanem med pol osmo in osmo. Noben mi ne pregovarja, kdaj morem vstati al pa spat. Delo me tak počaka. Spat grem okoli pol devete, devete zvečer, po dnevniku. Najprej ko se vstanem, poselem kavč, zakurim v šporleti, se zrihtam, naredim kapučino s kruhom, pol grem pa v štalco. Pol si poštimam kure, zajce, psa. Pol si skuham južno. Popoldne naredim kaj na vrtu, pospravljam okoli hiše, kurim veje in od brajda, ko mi jih je sosed obrezal. Zmer se kaj najde za delat. Tudi tamladim porihtam živali, ko grejo na morje.

4. Kdo in kako vam pomaga pri vsakdanjih opravilih (partner, sorodniki, prijatelji, PND, patronažna sestra, CSD, prostovoljci ...)?

Pomagajo mi sosedje in sinova, če rabim. Vsak drug dan hodi patronaža, kuham sama, tamlada mi tud včasih prinese za jest, tu ne smem rečt, da ne. Tudi kruh sama spečem, je predrag v trgovini. Druge pomoči nimam.

5. Kakšne imate izkušnje z zdravniki, patronažno službo, socialno službo, občino, društvu ...?

Zdravnica naredi vse, ka jo prosim, tudi patronaža je v redu, nimam kaj rečt. S socialno nimam kej, so mi zavrnil varstveni dodatek in napisal, da so me dolžni otroc preživljat, če so pravila, so pravila, sin to ni pripravljen prevzet. Za zdravila pokličem, pol mi jih pa sin v lekarni dvigne. Od Rdečega križa prejemam pakete, od sosedov in dobrih ljudi pa obleko.

6. Kje oziroma od koga ste dobili informacije o pomoči, ki jo koristite?

Patronažno mi je dodelila zdravnica.

7. Kako dolgo ste čakali na željeno pomoč?

Takoj je začela prihajat trikrat na teden, čez vikend si nogo previjam in rihtam sama.

8. So vam bile predstavljene še kakšne druge vrste pomoči? Katere in kdo vam jih je predstavil?

Ne nobene, vse še sama zrihtam, tud nimam dnara, da bi plačevala. Neki morem delat, da bi sam ležala not pa tud ne gre.

9. Zakaj jih ne koristite?

Vsako pomoč je treba plačat, za to pa nimam dnara.

10. Kako ste zadovoljni s pomočjo, ki jo koristite?

Zelo sem zadovoljna, bog ne daj, da bi kej rekla čez njo, vse mi uredi, tako kot treba.

11. Kaj bi še potrebovali za lažje, boljše in kvalitetnejše življenje v domačem okolju?

Če rabim k zdravniku ali pa po dnar in trgovino, me pela sin al pa kak sosed. Če najdem koga v Kozjem, ga prosim, da me zapela, če gre v naše konce. Rabla bi več dnara, saj se preživlam z 222 evri, to je vse od vdovske penzije. Stroški položnic znašajo okol 130 evrov, zelo malo ostane za preživetje čez mesec. Varstveni so mi zavrnal, ker so me otroci dolžni preživljat. Rabla bi obutev, pa nimam denarja, da bi si kupla. Od Rdečega križa dobivam pakete, od sosedov pa obleko. Imam obrabo vretenc, sem čisto sključena, na operacijo se bojim, ker je riziko.

12. Ste kdaj razmišljali o odhodu v dom starejših občanov, vam je kdo to že predlagal in zakaj?

Do zdej še ne, vete, ka vam povem, ne bi rada šla, kdu bo pa plačval. Še mi ni noben reko, da bi šla.

13. Kako je po vašem mnenju poskrbljeno za starejše občane v Občini Kozje? Kaj bi občina, pristojne službe in država po vašem mnenju še morala narediti za kakovostno starost starejših?

Vete kuk, ponekod je, ne vem ka bi človek reko, ko so po 40 let delal pa not plačval, zde pa majo 500 evrov penzije, tu je čist premal, kaj maš kumaj za preživet. Lahk bi blu drugače, država da premalo dnara ljudem za preživetje, sami si pa punjo žepe. Je pa drugod po sveti še slabše, kolk vidim po televiziji.

Intervju št. 14.

1. Spol, starost.

Ženska, 74 let.

2. S kom živite (sami, s partnerjem, z otrokovo družino, drugo ...)?

Že nekaj let živima same s sestro. Trenutno je pri nama bratranec, da nama pomaga v štali. Sestra je na bergli, ker je bla operirana na kolenu, jaz pa z hojco lahk sam po hiši, druga ne.

3. Kako poteka vaš vsakdan?

Zjutraj se vstanem, pa sem pa ta po kuhji, ven ne morem, pol pa še kej skuham. Rada bi vidla, da bi prišla kaka družina na kmetijo, pa začela kmetovat. Televizije ne gledam, radio poslušam, si naštimam Ognjišče pa marsikaj zvem. Tud še skuham, kolk lahko. Tud cajtnge al pa kako knigo si rada v roke vzamem. Rade pa grema tud prav cajt spat večer po večerji. V štalo ne morem več, najboj je hudič, ko djetat ne morma, tu je največji križ.

4. Kdo in kako vam pomaga pri vsakdanjih opravilih (partner, sorodniki, prijatelji, PND, patronažna sestra, CSD, prostovoljci ...)?

Same s sestro, čez dan tudi bratranec. Ko je košja, dobima ljudi, da nama naredjo, pol jih pa treba plačat, pa 50 EUR ni nč. Patronažna pride dvakrat na kedn trenutno, drgač pa kak jo nucam. Na center se še nisma obrnal, sestri so pa varstveni vzel. Tudi drva in vsa ostala dela morma plačat pa ljudi dobit. Letos bo hudič, ko je bla zima duga, bojo mel vsi djel, še človeka dubit ne boš mugo, tud če bi ga plačal. Vsak pa tega ne dela. Vse tu košta, penzije pa so nizke. Tudi nečak nama velik pomaga pri delu, soseda mi ponavadi prinese iz trgovine in zdravile. Če morem k dohtarji, mam pa problem, kak v avto in iz avta pridit.

5. Kakšne imate izkušnje z zdravniki, patronažno službo, socialno službo, občino, društvu ...?

Patronažna je super, so vse zelo dobre in prijazne. Pride domu in porihita, jz ne bi mugla dol hudit. Zdravnica je tudi v redu, verjetno bi prišla tud domu, če bi jo nucala. S centrom nimam nobenega stika. Pri društvu upokoencev in Rdečem križu nisem, prinesejo pa kolendar.

6. Kje oziroma od koga ste dobili informacije o pomoči, ki jo koristite?

Patronažno mi je predpisala zdravnica, ko se mi občasno odpira noga. Zadnič se mi je spet odprla, sm jo sam poklicala, da se je rana spet odprla, pa mi je poslala patronažno

7. Kako dolgo ste čakali na željeno pomoč?

Takoj ko so rane, pride.

8. So vam bile predstavljene še kakšne druge vrste pomoči? Katere in kdo vam jih je predstavil?

Nikol nisma iskale.

9. Zakaj jih ne koristite?

10. Kako ste zadovoljni s pomočjo, ki jo koristite?

S patronažno sem zelo zadovoljna.

11. Kaj bi še potrebovali za lažje, boljše in kvalitetnejše življenje v domačem okolju?

Želela bi si prave ljudi k hiši, ki bi delal, pa naji do smrti mel, pol bi pa blu vse njihovo. Tu si najbolj želim, ko nč na sveti. Seveda tudi zdravja.

12. Ste kdaj razmišljali o odhodu v dom starejših občanov, vam je kdo to že predlagal in zakaj?

Nismo se še nč menl o tem, sam tud ne vem, kak dugo bom še lahko doma. Čeprav ne bi rada šla, doma je le doma.

13. Kako je po vašem mnenju poskrbljeno za starejše občane v Občini Kozje? Kaj bi občina, pristojne službe in država po vašem mnenju še morala narediti za kakovostno starost starejših?

Stroški so visoki, dohodki nizki, sestra so vzel še tistih par evrov varstvenega dodatka. Ka pa vem, ko nisma še nč iskale, neki bi lahk dal. Če človek špara, mu vzamejo, tisti ko pa trošjo, dobijo še več, pa nč ne delajo tu ni pošteno.

Intervju št. 15.

1. Spol, starost

Moški, 85 let

2. S kom živite (sami, s partnerjem, z otrokovo družino, drugo ...)?

Odkar mi je umrla žena pred 13 leti živim sam s pesom.

3. Kako poteka vaš vsakdan?

Noben me ne komandira, kdaj morem spat al pa vstat. Ko mi paše. Ne jem velik več, pojem kosilo, nekaj pa morem pršparat za psa. Zde tri dni ne bo nč prpelala, ne bom jev, bom čakal, če preživim. Psa pa ne dam. Čez dan kurim, poslušam radio, ko je lepo vreme, grem ven, pa delam, kolk lahko. Trideset let sem delal, zde pa nimam nč od tega, stari so pomrl, mladi me ne poznajo. Poslušam radio in gledam televizijo, da mine cajt, drgač je dugcajt.

4. Kdo in kako vam pomaga pri vsakdanjih opravilih (partner, sorodniki, prijatelji, PND, patronažna sestra, CSD, prostovoljci ...)?

Od ponedelka do petka mi vuzjo jest. Vikende in praznike ne. Ko ne vuzi, si pripravim sam. Vse mi pripravjo, pospravjo, pomijejo okna, po kleh, operejo, obrijejo. Če rabim prevoz v trgovino al pa k dohtarji, me pela sošed. Ta mi tud drve prpravi in če rabim kaj moške pomoči. Tudi šporhet mi je on montiral pa rajfng prihihtal. Tud patronažna pride, tu je pa moje dekle. Tudi društva me obiskujejo.

5. Kakšne imate izkušnje z zdravniki, patronažno službo, socialno službo, občino, društvu ...?

Jez sm si z vsemi dober, nimam z nobenim nč narobe. Vso pomoč mi drugi rihtajo.

6. Kje oziroma od koga ste dobili informacije o pomoči, ki jo koristite?

Ena iz Šmarja je prišla dol, ko jo je poklicala medicinska sestra in so se zmenle, da so mi zrihtale pomoč.

7. Kako dolgo ste čakali na željeno pomoč?

Je blo kr hitro.

8. So vam bile predstavljene še kakšne druge vrste pomoči? Katere in kdo vam jih je predstavil?

Ne.

9. Zakaj jih ne koristite?

10. Kako ste zadovoljni s pomočjo, ki jo koristite?

Vredi vse, zadovoljen vse, pogrešam delavko, ki je pri meni rihtala deset let.

11. Kaj bi še potrebovali za lažje, boljše in kvalitetnejše življenje v domačem okolju?

Več ko mam, ne bi bil mogel plačevat, penzija je nizka. Dodatka dobim za en kofe. Kr tak naj ostane pa bo.

12. Ste kdaj razmišljali o odhodu v dom starejših občanov, vam je kdo to že predlagal in zakaj?

Bog ne daj, jz hočem tu vmret, celo domačijo sm sam postavo. Če vmrem, bom najbolj pogreša psa, tudi če bi mogel v dom, bi najbolj pogrešal psa.

13. Kako je po vašem mnenju poskrbljeno za starejše občane v Občini Kozje? Kaj bi občina, pristojne službe in država po vašem mnenju še morala narediti za kakovostno starost starejših?

Jz še nekaj poskrbim za sebe, vsak mi da par dinarjev, ne vem, če ne bom šo fehtat. Penzije so prenizke. Otrok nimam, sem mel pa super ženo. Veliko sem sam, mi je dolgcajt.

Intervju št. 16.

1. Spol, starost.

Ženska, 89 let

2. S kom živite (sami, s partnerjem, z otrokovo družino, drugo ...)?

Živim sama, v sosednji hiši živi sin z družino.

3. Kako poteka vaš vsakdan?

Do osmih počivam, po pa si porihtam zajtrk, pol pa bergla pa mal okul hiše, pol pa kosilo, ko mi ga prpelajo ob 12.00. Popodne rada gledam televizijo, radio malokdaj poslušam, televizija je pržgana cel dan. Tud časopis še preberem al pa vsaj prelistam. Popodne ne počivam, ker pol večer ne morem spat. Večer si večkrat naredim čaj, ker mam popodne tak malco, se ne počutim dobro, če večer jem. Po poročilih grem spat okol pol devete, devete. Pospravim, kurim še vse sama, nosijo mi samo hrano.

4. Kdo in kako vam pomaga pri vsakdanjih opravilih (partner, sorodniki, prijatelji, PND, patronažna sestra, CSD, prostovoljci ...)?

Pomoč na domu mi nosi hrano, vse ostalo od zdravnika, trgovine in pripravo drv mi pomaga sin oziroma me pela.

5. Kakšne imate izkušnje z zdravniki, patronažno službo, socialno službo, občino, društvu ...?

V društvo upokojencev nisem več, ker ne morem hodit, sem rekla, naj me brišejo. Rada bi šla kam z njimi pa ne morem zarad nog. Zdravniki so bili kar uvidevni, se nimam kaj pritoževat. S centrom nimam izkušenj.

6. Kje oziroma od koga ste dobili informacije o pomoči, ki jo koristite?

Takrat ko sem bila v bolnici in je mož ostal sam, so to zrihtal, tak da ko sem prišla domov, je že nosla. Kdo je to zrihtal takrat pa ne vem.

7. Kako dolgo ste čakali na željeno pomoč?

Nič ni blu treba čakat.

8. So vam bile predstavljene še kakšne druge vrste pomoči? Katere in kdo vam jih je predstavil?

Nč.

9. Zakaj jih ne koristite?

10. Kako ste zadovoljni s pomočjo, ki jo koristite?

Jaz sem zelo zadovoljna, nimam nobenega slabega priporočila. V nedeljo ne nosjo, takrat grem k sinu na kosilo. Drugače pa pride za pol ure vse ostale dni.

11. Kaj bi še potrebovali za lažje, boljše in kvalitetnejše življenje v domačem okolju?

Skoraj ne bi nč rekla, tak ko mi je zde lepu, ne vem, če mi je kdaj blu. Zdravja nucam še mal. Domače mam zram, če kaj rabim. Nikol mi ni dolg cajt, rabim tud mal mira.

12. Ste kdaj razmišljali o odhodu v dom starejših občanov, vam je kdo to že predlagal in zakaj?

V DSO Šentjur sem že prijavljena, je hčerka dala vlogo not, če bi želela in rabla. Nikol ne veš, kdaj rabiš, lahko se marsikaj zgodi, pa te morjo nekam dat, čeprav delavka, ki mi nosi hrano, pravi, naj nikar ne grem. Dokler je tak ko zde, dom odpade. Tam majo svoj sistem, jaz pa svojega.

13. Kako je po vašem mnenju poskrbljeno za starejše občane v Občini Kozje? Kaj bi občina, pristojne službe in država po vašem mnenju še morala narediti za kakovostno starost starejših?

Če bi rabla še kako pomoč, bi jo lahko plačala, čeprav me tudi vnukinja pride vsak dan pogledat, če kaj rabim, in mi pomaga. Po moje je kr lepu poskrbjeno, ker tega včasih ni blu, da si me možnost kake pomoči.

Intervju št. 17.

1. Spol, starost

Ženska, 75 let

2. S kom živite (sami, s partnerjem, z otrokovo družino, drugo ...)?

Živim sama, v sosednjih hišah živita sinova z družinama.

3. Kako poteka vaš vsakdan?

Zjutraj se vstanem okol sedme do osme ure, si skuham čaj pa kavo, po pa jem okol desete ure. Čez dan kaj pospravim okol hiše, grem pogledat h koli pa tak. Okol dvanajste mi prpelajo kosilo, malco. Pospravim še sama, včasih mi tudi drve prinese ona, večina si jih sama. Hrano vozi od ponedelka do sobote, v nedelo si skuham sama al pa grem k enemu izmed sinov na južno. Televizije ne gledam veliko, radio je pa cel dan pržgan, če ne mi je dolgcajt. Spat grem okol osme, mal še v pojsli študiram, pol pa zaspim. Za večerjo ponavadi ostane od južne, če ne si pa sama kaj naredim.

4. Kdo in kako vam pomaga pri vsakdanjih opravilih (partner, sorodniki, prijatelji, PND, patronažna sestra, CSD, prostovoljci,...)?

Hrano mi prpelajo, kurjavo mi prpravjo in prskrbijo otroci. Tudi ostale stvari če rabim, mi pomagajo otroci glede prevoza do zdravnika in trgovine. Včasih me pela tudi kakšen sosed. Sem članica društva upokojencev.

5. Kakšne imate izkušnje z zdravniki, patronažno službo, socialno službo, občino, društvu ...?

Jaz nimam nič kaj proti jim, oni pa tud. Društvo upokojencev me vabi na prireditve, včasih se udeležim, včasih ne, odvisno kak se počutim. Z ostalimi nimam izkušenj.

6. Kje oziroma od koga ste dobili informacije o pomoči, ki jo koristite?

Še sama ne vem, kje je blo to, je že dolgo od tega. Zrihtala mi je iz Šmarja se mi zdi, da ji je sin reko.

7. Kako dolgo ste čakali na željeno pomoč?

Sem pozaba, dolgo ni blo, so vnder kr kmal začel.

8. So vam bile predstavljene še kakšne druge vrste pomoči? Katere in kdo vam jih je predstavil?

Nisem iskala nč druga.

9. Zakaj jih ne koristite?

10. Kako ste zadovoljni s pomočjo, ki jo koristite?

Sm kr zadovolna, ker za enga se ne splača kuhat.

11. Kaj bi še potrebovali za lažje, boljše in kvalitetnejše življenje v domačem okolju?

Če bi rabla še dodatno pomoč, si je ne bi mugla prvošit, ker mam prenizko penzijo. Vse pa mine. K zdravniku al pa v trgovino me pelajo otroci al pa sosed al pa sorodniki. Tudi na obisk mi pridejo, če grejo mimo. Razn takrat, ko je šula, hudi šolski kombi mimo, drugega javnega prevoza pa nimam. Pa še to bi mugla bit pol pu dneva v Kozjem, da bi šla z jim nazaj.

12. Ste kdaj razmišljali o odhodu v dom starejših občanov, vam je kdo to že predlagal in zakaj?

Tu še ni mi noben reko, tud, če bi mi reku kdu, se bi sama odloča, pa tudi ne bi šla. Lahko pa pride vse, če ne moreš hodit, pa moreš nekam krenit. Dokler je še tak, bo kr šlo, še za dons me je sosed prosa, da pridem pomagat vezat v trsje, pa bo mnde premrzlo.

13. Kako je po vašem mnenju poskrbljeno za starejše občane v Občini Kozje? Kaj bi občina, pristojne službe in država po vašem mnenju še morala narediti za kakovostno starost starejših?

Bolj sabo, nimajo vlke skrbi. Vsak, ko je pr koriti, bo prvo za sebe poskrbo, pol za druge. Če bo tak naprej in bom lahk za sebe poskrbela sama, bo kr šlo. Problem je mala penzija in moreš gledat vsak diner, kam ga dat, da prideš čez mesec.